

GAZETA

ISSN 1642-6797

UNIwersYTECKA

PRACOWNIKÓW I STUDENTÓW UNIwersYTETU RZESZOWSKIEGO

Rzeszów

marzec-kwiecień 2013 Nr 2/2013 (77)

Uniwersytet Rzeszowski

*Radosnych Świąt Wielkanocnych
wypełnionych nadzieją budzącej się do życia wiosny,
pogody w sercu i radości
płynącej z faktu Zmartwychwstania Pańskiego
oraz smacznego Święconego w gronie najbliższych osób*

życzą

*Prof. dr hab. Aleksander Bobko
Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego*

Wydaje Uniwersytet Rzeszowski za zgodą Rektora. Autorzy tekstów i współpracownicy nie otrzymują honorariów za publikację. Zastrzegamy sobie prawo skracania, adiacji tekstów i zmiany tytułów. Nie odpowiadamy za treść reklam. Wszelkie prawa zastrzeżone. ISSN 1642-6797

Druk: MITEL, tel. 17 852 13 62

Adres Redakcji: 35-959 Rzeszów, ul. prof. S. Pigonia 8, tel. 17 872 14 14, gazetaur@univ.rzeszow.pl

Redakcja: inż. Ludwik Borowiec

Foto: Elżbieta Wójcikiewicz, autorzy tekstów, Wikipedia, www.bigstockphoto.com i archiwum

Korekta: mgr Anna Szydło

nakład: 1200 szt.

Z OBRAD SENATU

Foto: E. Wójcickiewicz

6/121/2013 zwyczajne posiedzenie Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego, prowadzone przez JM Rektora prof. dra hab. Aleksandra Bobko, odbyło się **28 lutego** i przeprowadzone zostało zgodnie z następującym porządkiem:

1. Informacja prorektora ds. rozwoju dra hab. inż. prof. UR Czesława Puchalskiego na temat nowych projektów unijnych, realizowanych w Uniwersytecie Rzeszowskim.
  2. Wnioski w sprawach osobowych:
    - Rady Wydziału Biologiczno-Rolniczego w sprawie zatrudnienia dr hab. inż. Małgorzaty Dżugan oraz dra hab. inż. Józefa Gorzelanego na stanowiskach profesorów nadzwyczajnych,
    - Rady Wydziału Pedagogiczno-Artystycznego w sprawie zatrudnienia ks. dra hab. prof. UR Andrzeja Garbarza na stanowisku profesora nadzwyczajnego,
    - Wydziału Wychowania Fizycznego w sprawie zatrudnienia dra hab. prof. UR Wojciecha Czarnego na stanowisku profesora nadzwyczajnego.
  3. Głosowanie w sprawie powołania dr Bożeny Jaskowskiej na dyrektora Biblioteki UR. Senatorowie poparli powyższe kandydatury. Podjęte zostały stosowne uchwały.
  4. Zaopiniowanie wniosków Rady Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego, na temat:
    - utworzenia studiów stacjonarnych II stopnia na kierunku *inżynieria materiałowa*, profil ogólnoakademicki,
    - wprowadzenia zmian dotyczących określenia efektów kształcenia dla kierunków: *fizyka* i *fizyka techniczna* w uchwale nr 437 z 21 czerwca 2012 r. w sprawie określenia efektów kształcenia dla kierunków studiów na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym.
- Sprawy uzyskały jednomyślną aprobatę Senatu.
5. Wnioski Rady Wydziału Wychowania Fizycznego w sprawach:
    - utworzenia studiów podyplomowych: *trener II klasy – piłka nożna*,

- utworzenia studiów podyplomowych: *trener II klasy – narciarstwo alpejskie* (wnioski zatwierdzono).
6. Głosowanie nad zmianami w uchwale nr 353 z 26 stycznia 2012 r. w sprawie określenia zasad projektowania i weryfikacji programów kształcenia na Uniwersytecie Rzeszowskim (projekt zaakceptowano).
  7. Przyjęcie uchwały w sprawie *Zasad realizacji przez studentów UR studiów cząstkowych i praktyk zagranicznych w ramach programów europejskich* (głosowano jednomyślnie).
  8. Informacja dyrektor Biblioteki UR dr Bożeny Jaskowskiej na temat przygotowania repozytorium Uniwersytetu Rzeszowskiego.
  9. Sprawy różne:
    - przyjęcie umów o współpracy z zagranicznymi uczelniami,
    - sprzedaż budynku przy ul. Wyspiańskiego (usankcjonowane uchwałami),
    - informacja prorektora ds. studenckich i kształcenia dra hab. prof. UR Wojciecha Walata na temat limitów przyjęć na przyszły rok akademicki.

Marcowe posiedzenie Senatu UR (**21.03.2013 r.**) odbyło się w przedostatni czwartek miesiąca w sali konferencyjnej Biblioteki UR.

W planie obrad przewidziano kolejne punkty:

1. Zatwierdzenie *Regulaminu gospodarki finansowej Uniwersytetu Rzeszowskiego* (zgodnie z rekomendacją senackiej Komisji ds. Budżetu i Finansów przyjęty jednomyślnie).
2. Zaopiniowanie wniosku w sprawie włączenia, od 1 kwietnia 2013 r., Pozawydziałowego Instytutu Filozofii w struktury Wydziału Socjologiczno-Historycznego, jako jednostki organizacyjnej o nazwie Instytut Filozofii (głosowano jednomyślnie).
3. Głosowanie w sprawie wniosków o odznaczenia państwowe, Medale KEN oraz nagrody ministra (wszystkie uzyskały pozytywną rekomendację senatorów).
4. Sprawy osobowe – wnioski o zatrudnienie na stanowiskach profesorów nadzwyczajnych:

- dra hab. inż. prof. UR Wojciecha Litwińczuka (Wydział Biologiczno-Rolniczy),
- ks. dra hab. prof. UR Witolda Jedynaka (Wydział Socjologiczno-Historyczny),
- dr hab. Krystyny Leśniak-Moczuk (Wydział Socjologiczno-Historyczny),
- dr hab. Grażyny Filip (Wydział Filologiczny).

Kandydatury uzyskały poparcie senatorów. Przyjęte zostały stosowne uchwały.

5. Przyjęcie zmian, dotyczących określenia efektów kształcenia dla kierunku pedagogika (studia I stopnia), w uchwale nr 439/06/2012 z 21 czerwca 2012 r. w sprawie określenia efektów kształcenia dla kierunków studiów na Wydziale Pe-

dagogiczno-Artystycznym (wniosek, rekomendowany przez senacką Komisję ds. Dydaktyki i Wychowania, poparto jednomyślnie).

6. Sprawozdanie prorektora ds. nauki z realizacji współpracy międzynarodowej w 2012 r. (przyjęto w tej sprawie uchwałę).
7. Sprawy różne:
  - zatwierdzenie uchwały w sprawie zawarcia umowy o współpracy z uczelnią zagraniczną, tj. Narodowym Uniwersytetem Gospodarki Wodnej i Wykorzystania Zasobów Naturalnych w Równem (Ukraina),
  - uchwała w sprawie służebności drogi koniecznej (wniosek kanclerza UR, poparto jednomyślnie).

Małgorzata Dworak

KRONIKA REKTORSKA

KRONIKA REKTORA prof. dra hab. Aleksandra Bobko

5 lutego

Odbyło się spotkanie władz UR z przedstawicielami *Klastra Jakości Życia Kraina Podkarpacie*. W spotkaniu udział wzięli: rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. dr hab. Aleksander Bobko, Marek Darecki – prezes Zarządu WSK „PZL – Rzeszów” S.A., Monika Szymańska – prezes *Klastra*, Agata Rybka – wiceprezes, Rafał Darecki – członek Zarządu i koordynator *Klastra*, Andrzej Rybka – dyrektor Biura Stowarzyszenia Grupy Przedsiębiorców Przemysłu Lotniczego *Dolina Lotnicza*, przedstawiciele wydziałów Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz firm zrzeszonych w *Klastrze*. Wydarzenie to miało na celu aktywne włączenia się nauczycieli akademickich z wydziałów Uniwersytetu Rzeszowskiego do inicjatywy *Klastra*.

6 lutego

Pod patronatem Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego odbyło się *I Seminarium Polska–Niemcy–Słowacja–Ukraina*. Organizatorami spotkania byli: Uniwersytet Rzeszowski, Krankenhaus Buchholz und Winsen, Waldklinik in Jesteburg, Median Kliniken Bad Salzuflen, Uniwersytet Pavla Jozefa Šafárika w Koszycach, Przykarpacki Narodowy Uniwersytet im. Wasyła Stefanyka w Iwano-Frankowsku oraz Lwowski Państwowy Uniwersytet Kultury Fizycznej. Uczestników tegorocznego seminarium powitał prof. dr hab. Aleksander Bobko. Podczas obrad przedstawiono 11 referatów z zakresu *Problemów w leczeniu i w rehabilitacji*.

7 lutego

JM Rektor prof. Aleksander Bobko podpisał umowę o współpracy z Klinikami Rehabilitacyjnymi MEDIAN w Bad Salzuflen w Niemczech. Strony będą współpracowały w zakresie: wymiany pracowników w celu prowadzenia badań, udziału w konferencjach naukowych, wymiany studentów (praktyki zawodowe), realizacji wspólnych projektów badawczych. Umowa jest zwieńczeniem kilkuletniej współpracy Uniwersytetu Rzeszowskiego między dwoma ośrodkami rehabilitacyjnymi.

7-8 lutego

W Centrum Konferencyjnym Hotelu Prezydenckiego w Rzeszowie odbyły się *V Międzynarodowe Dni Rehabilitacji*. Tematyka tegoroczna skoncentrowana była na *Potrzebach i standardach współczesnej rehabilitacji*. Patronat honorowy objął JM Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. dr hab. Aleksandra Bobko. Organizatorami konferencji byli: Instytut Fizjoterapii Wydziału Medycznego Uniwersytetu Rzeszowskiego, Komitet Rehabilitacji, Kultury Fizycznej i Integracji Społecznej Polskiej Akademii Nauk, Oddział Rzeszowski Polskiego Towarzystwa Rehabilitacji, Podkarpacki Oddział Polskiego Towarzystwa Fizjoterapii oraz Kliniczny Oddział Rehabilitacji i Pracownia Fizjoterapii Szpitala Wojewódzkiego nr 2 im. Św. Jadwigi Królowej w Rzeszowie. W 8 sesjach naukowych i sesjach plakatowych zaprezentowano 108 prac, wysłuchano 3 wykłady inauguracyjne, których odbiorcami było blisko 300 uczestników sesji.

8 lutego

Prof. dr hab. Aleksander Bobko pogratulował nadania tytułu profesora nauk humanistycznych prof. dr hab. Kazimierzowi Prusowi z Wydziału Filologicznego, profesora nauk fizycznych prof. dr hab. Igorowi Tralle z Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego oraz profesora nauk technicznych prof. dr hab. Zbigniewowi Surajowi z Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego.

12 lutego

Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego wręczył dokumenty potwierdzające zatrudnienie na stanowisku profesora nadzwyczajnego Uniwersytetu Rzeszowskiego następującym osobom: dr hab. Sabinie Grabowskiej z Wydziału Socjologiczno-Historycznego, dr hab. Renacie Szyszlak z Wydziału Sztuki oraz dr hab. Ewie Dzwierżyńskiej z Wydziału Filologicznego.

19-25 lutego

JM Rektor UR wspólnie z przedstawicielami władz miasta Rzeszowa oraz województwa podkarpackiego w dniach 19

– 25 lutego uczestniczył w wyjeździe do miasta Gainesville położonego w północnej części stanu Floryda, w Stanach Zjednoczonych Ameryki. Celem wyjazdu było podpisanie umowy partnerskiej przez władze Rzeszowa. Podczas pobytu w USA prof. Aleksander Bobko nawiązał współpracę z amerykańskimi ośrodkami edukacyjnymi i medycznymi, centrami innowacji oraz firmami. Spotkał się także z ekspertami światowej klasy w dziedzinie prawa, biologii i medycyny. Rektor uczestniczył również w spotkaniu z gubernatorem Florydy, który zaproponował wsparcie działań mających na celu współpracę pomiędzy Florydą i Podkarpaciem.

6 marca

Prof. dr hab. Aleksander Bobko otworzył II Podkarpacką Konferencję prawa pracy *UCZCIWY PRACODAWCA – ODDANY PRACOWNIK* zorganizowaną przez Zakład Prawa Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Wydziału Prawa i Administracji UR oraz Państwową Inspekcję Pracy i Okręgowy Inspektorat Pracy w Rzeszowie. Temat zaproponowany przez organizatora pokazał jak ważne we współczesnym świecie są relacje na linii pracodawca - pracownik oraz jak prawo pracy dostosowuje regulacje do zmieniających się potrzeb otoczenia.

KRONIKA PROREKTORA DS. NAUKI prof. dra hab. Sylwestra Czopka

13 lutego

Prorektor ds. nauki zwołał pierwsze posiedzenie Senackiej Komisji Statutowej. W trakcie spotkania wybrano przewodniczącego Komisji i zaplanowano pracę na najbliższy okres.

14 lutego

Profesor S. Czopek otworzył zorganizowane przez Wydział Ekonomii oraz Koło Naukowe Ekonomistów spotkanie nt. **Rozwój Zrównoważony w Strategii Europa 2020**, z udziałem europarlamentarzystów z Podkarpacia oraz przedstawicieli instytucji odpowiedzialnych za politykę regionalną.

15 lutego

Na zaproszenie minister sportu i turystyki Joanny Muchy prorektor S. Czopek wziął udział w Podkarpackim Kongresie Sportu Powszechnego. W trakcie zgromadzenia omawiano główne problemy i kierunki zmian w polskim sporcie.

18 lutego

W Katedrze Filologii Rosyjskiej odbyła się uroczystość nadania imienia prof. dra hab. Mariana Bobrana sali dydaktycznej nr 306. W święcie upamiętniającym dokonania byłego dyrektora Instytutu Filologii Rosyjskiej, prodziekana Wydziału Filologicznego, dziekana Wydziału Humanistycznego, prorektora i rektora WSP w Rzeszowie wziął udział prorektor ds. nauki.

19 lutego

Prorektor Sylwester Czopek uczestniczył w spotkaniu z przedstawicielami przemysłu lotniczego, związanymi ze stowarzyszeniem Dolina Lotnicza. Goście mieli możliwość obejrzenia nowego obiektu UR - Uniwersyteckiego Centrum Innowacji i Transferu Wiedzy Techniczno-Przyrodniczej oraz Kompleksu Naukowo-Dydaktycznego Centrum Mikroelektroniki i Nanotechnologii.

20 lutego

Prorektor ds. nauki był gospodarzem spotkania z przedstawicielami Politechniki Rzeszowskiej. Tematem spotkania była prezentacja nowego obiektu UR.

7 marca

Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. Aleksander Bobko spotkał się z wiceministrem spraw zagranicznych, prof. Januszem Ciskiem, który przybył na zaproszenie Koła Naukowego Politologów i wziął udział w spotkaniu pt. *Polonia wczoraj i dziś. Zapomniany element polskiej polityki zagranicznej*. Prelegent podczas wykładu przedstawił sytuację środowisk polonijnych na świecie oraz kwestię wsparcia ich przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP. Zostały również poruszone zagadnienia wpływu Polonii na podtrzymywanie kultury, tradycji i języka polskiego na obczyźnie.

7 marca

Prof. Aleksander Bobko przyjął przedstawicieli Narodowego Uniwersytetu Gospodarki Wodnej i Wykorzystania Zasobów Naturalnych w Równem (Ukraina) byli to: rektor prof. Mykola Koretskii, prof. Yurii Pelekh, prof. Petro Tadeyev. Podczas wizyty została podpisana umowa, której celem będzie prowadzenie wspólnych badań naukowych, wymiana pracowników, studentów, programów kształcenia oraz doświadczeń w zakresie kształcenia studentów i młodej kadry.

21 lutego

W Centrum Mikroelektroniki i Nanotechnologii Uniwersytetu Rzeszowskiego odbyła się Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Wpływ prawa Unii Europejskiej na prawo krajowe”. Jej organizatorami byli studenci kierunku prawo na Uniwersytecie Rzeszowskim, działający jako wolontariusze w Fundacji Generator Inspiracji oraz Zakład Prawa Międzynarodowego i Prawa Europejskiego Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Rzeszowskiego. Uroczystego otwarcia konferencji dokonał profesor Sylwester Czopek.

27 lutego

Komisja pod przewodnictwem profesora S. Czopka zakończyła pracę i ogłosiła wyniki konkursu na finansowanie (dofinansowanie) projektów badawczych realizowanych przez koła naukowe studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego.

28 lutego – 1 marca

Prorektor ds. nauki – prof. Sylwester Czopek wziął udział w posiedzeniu ekspertów Narodowego Centrum Nauki w Krakowie.

6 marca

W Uniwersytecie Rzeszowskim przebywał wiceminister spraw zagranicznych prof. Janusz Cisek i wygłosił wykład pt. „Polonia wczoraj i dziś. Zapomniany element polskiej polityki zagranicznej”. Prorektor S. Czopek wziął udział w spotkaniu z gościem władz UR.

21 marca

Odbyło się spotkanie studentów i pracowników UR z panem Rafałem Wilkiem, byłym żużlowcem, dwukrotnym mistrzem olimpijskim (Londyn 2012 r.), najlepszym niepełnosprawnym sportowcem 2012 roku. W imieniu władz uczelni prorektor Sylwester Czopek wręczył R. Wilkowi Medal Uniwersytetu Rzeszowskiego.

KRONIKA PROREKTORA DS. ROZWOJU dra hab. inż. prof. UR Czesława Puchalskiego

9 stycznia

Prof. Czesław Puchalski, prorektor ds. rozwoju podpisał umowę na dofinansowanie kierunku zamawianego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Projekt **Matematyka klucz do sukcesu** uzyskał dofinansowanie w kwocie ok. **3 mln zł** i zakończy się w 2015 roku. Studenci będą mogli skorzystać m.in. z praktyk, staży, warsztatów, paneli eksperckich, specjalistycznych szkoleń oraz nowoczesnych form kształcenia (e-learning). Najlepsi otrzymają stypendia motywacyjne.

29 stycznia

Prorektor ds. rozwoju podpisał umowę na realizację w UR projektu **Integracja naukowa obszaru pogranicza polsko-ukraińskiego w zakresie monitoringu i detoksykacji substancji szkodliwych w środowisku** w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2007-2013. Głównym zadaniem będzie poszerzenie i wzmocnienie współpracy transgranicznej pomiędzy uczelniami regionu pogranicza. Wartość projektu wynosi prawie 1,5 mln zł. Partnerem UR jest Instytut Biologii Komórki Narodowej Akademii Nauk Ukrainy.

5 lutego

Podpisano umowę na realizację przez Uniwersytet Rzeszowski grantu **Integracja środowisk naukowych obszaru pogranicza polsko-ukraińskiego** o wartości prawie 1,5 mln zł w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2007-2013. Partnerem ze strony Ukrainy jest Wydział Biologiczny Narodowego Uniwersytetu Pedagogicznego w Drohobyczu. Głównym celem akademickich działań jest poszerzenie i wzmocnienie współpracy transgranicznej pomiędzy uczelniami regionu pogranicza. W ramach projektów (na które umowy podpisano 29 stycznia i 5 lutego) będą organizowane m.in. konferencje i przygotowywane publikacje naukowe, warsztaty laboratoryjne i terenowe, wyjazdy naukowców i studentów do jednostki partnerskiej oraz seminaria.

18 lutego

W dniach 18-19 lutego dr hab. inż. prof. UR Czesław Puchalski, prorektor ds. rozwoju uczestniczył w posiedzeniu plenarnym Konferencji Rektorów Uniwersytetów Polskich (KRUP) w Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu. W pierwszym dniu wysłuchano wystąpienia prof. dra hab. Marka Ratajczaka, podsekretarza stanu MNiSW nt. finansowania szkolnictwa wyższego w 2013 roku. Ponadto dyskutowano nt. jakości kształcenia, parametryzacji jednostek naukowych oraz oceny bibliometrycznej jednostek i pracowników naukowych. Rektorzy uczestniczący w lutowym spotkaniu KRUP byli też uczestnikami inauguracji Dni Dziedzictwa Kopernikańskiego i uroczystości związanych ze świętem Uniwersytetu Mikołaja Kopernika Toruniu.

5 marca

Prorektor Czesław Puchalski uczestniczył w pierwszym posiedzeniu Rady **Fundacji Wspierania Edukacji przy Stowarzyszeniu Dolina Lotnicza**, które odbyło się na Politechnice Rzeszowskiej. Zostały przedstawione główne założenia Fundacji oraz zakres prac Rady. W tym samym dniu odbyła się również konferencja prasowa, podczas której poinformowano o powstaniu Fundacji.

7 marca

Prof. Czesław Puchalski spotkał się z delegacją **Narodowego Uniwersytetu Gospodarki Wodnej i Wykorzystywania Zasobów Naturalnych** w Równem na Ukrainie. Goście w składzie: prof. Mykola Koretskii – rektor, prof. Pelekh Yurii – dyrektor Instytutu Nauczania na Odległość, prof. Petro Tadeyev – kierownik Katedry Matematyki Fakultatywnej zwiedzili nowe obiekty UR na Zalesiu, a także rozmawiali na temat możliwości współpracy między uczelniami, m. in. dotyczącymi prowadzenia wspólnych badań naukowych oraz wymiany pracowników i studentów. W trakcie wizyty została także podpisana umowa o współpracy naukowej między uczelniami.

KRONIKA PROREKTORA DS. STUDENCKICH I KSZTAŁCENIA dra hab. prof. UR Wojciecha Walata

31 stycznia

Podczas 5/120/2013 zwyczajnego posiedzenia Senatu UR prorektor ds. studenckich i kształcenia przedstawił informacje na temat raportu, opracowanego na podstawie analizy studenckiej ankiety prowadzącego przedmiot.

6 lutego

Dr hab. prof. UR Wojciech Walat uczestniczył w obradach V Międzynarodowych Dni Rehabilitacji *Potrzeby i standardy współczesnej rehabilitacji*, zorganizowanej m.in. przez Komitet Rehabilitacji, Kultury Fizycznej i Integracji Społecznej Polskiej Akademii Nauk oraz Instytut Fizjoterapii Wydziału Medycznego UR pod patronatem honorowym JM Rektora UR.

8 lutego

Podczas Gali *Laur Studentów 2013*, honorującej reprezentantów świata nauki i przedsiębiorczości działających na rzecz środowiska akademickiego prorektorowi Wojciechowi Walatowi wręczona została statuetka PROSTUDENT.

13 lutego

Prorektor ds. studenckich i kształcenia, w Czytelni Prasy Bieżącej Biblioteki UR, zainicjował wystawę Jarosława Sankowskiego pt. *Album*.

18 lutego

W Katedrze Filologii Rosyjskiej Wydziału Filologicznego uroczystie nadano imię prof. dra hab. Mariana Bobrana sali dydaktycznej 306. Biorąc udział w tym wydarzeniu, prorektor Wojciech Walat podzielił się także własnymi wspomnieniami o Profesorze.

19 lutego

Prorektor Wojciech Walat uczestniczył w spotkaniu z przedsiębiorcami przemysłu lotniczego, związanych z Doliną Lotniczą, na którym podjęto temat potencjału badawczego Uniwersytetu i realizacji wspólnych projektów badawczych (zgodnie z potrzebami przemysłu).

20 lutego

Dr hab. prof. UR Wojciech Walat brał udział w spotkaniu z przedstawicielami Politechniki Rzeszowskiej, którzy zapoznali się z możliwościami nowych centrów badawczych powstałych na UR. Ustalono także wspólne tematy i kierunki badań.

Prorektor ds. studenckich i kształcenia przewodniczył obradom Uczelnianej Komisji ds. Kształcenia. Podjęto wówczas dyskusję nad kryteriami oceny pracy dydaktycznej nauczycieli akademickich, projektem *Zarządzenia w sprawie organizacji programowych praktyk zawodowych* oraz ogólnymi zasadami określania limitów przyjęć dla wydziałów na rok akademicki 2013/2014.

21-22 lutego

W Poznaniu, z udziałem prorektora ds. studenckich i kształcenia UR, odbył się kolejny zjazd Uniwersyteckiej Komisji Akredytacyjnej, która podjęła m.in. dyskusję na temat założeń programu MOST na 2013 r., monitorowania losów zawodowych absolwentów oraz akredytacji laboratoriów chemicznych.

28 lutego

Podczas lutowego posiedzenia Senatu UR Prorektor przedstawił informacje związane z nowymi zasadami ustalania limitów przyjęć na studia stacjonarne w Uniwersytecie Rzeszowskim, na rok akademicki 2013/2014.

4 marca

Z inicjatywy dra hab. prof. UR Wojciecha Walata, z udziałem członków Uczelnianej Komisji ds. Kształcenia i zainteresowanych gości, odbyła się prezentacja internetowego systemu antyplagiatowego.

6 marca

Podczas obrad Uczelnianej Komisji ds. Kształcenia poruszono kwestie prognozowania liczby absolwentów (do końca roku akademickiego 2012/2013), uruchamiania nowych kierunków studiów oraz proponowanych limitów przyjęć.

14 marca

Dr hab. prof. UR Wojciech Walat był obecny na wieczorze autorskim prof. Janusza Kirenki, poświęconym promocji książki *Chwila*. Inicjatorami wydarzenia był Wydział Pedagogiczno-Artystyczny oraz Uniwersyteckie Warsztaty Artystyczne.

19 marca

W auli nowego kompleksu przy ul. Pigionia 1 odbył się, zorganizowany przez Zespół Szkół Specjalnych w Kolbuszowej Dolnej, przegląd filmowy *Siła 21 chromosomu*. Partnerem akcji było Biuro Osób Niepełnosprawnych UR. Wydarzenie otworzył prorektor ds. studenckich i kształcenia dr hab. prof. UR Wojciech Walat.

21 marca

Z inicjatywy Samorządu Studentów Wydziału Wychowania Fizycznego, z udziałem prorektora ds. studenckich i kształcenia, odbyło się spotkanie z zawodnikami oraz trenerem drużyny Assecso Resovia Rzeszów.

Pod honorowym patronatem JM Rektora prof. dra hab. Aleksandra Bobko, odbyło się uroczyste wręczenie Medalu Uniwersytetu Rzeszowskiego panu Rafałowi Wilkowi, żużlowcowi, dwukrotnemu mistrzowi olimpijskiemu, najlepszemu niepełnosprawnemu sportowcowi 2012 r. W uroczystości uczestniczył dr hab. prof. UR Wojciech Walat.

Opracował Grzegorz Kolański

Pierwsza zgoda MPiPS na szkolenie specjalistyczne dla naszego Instytutu Socjologii

Instytut Socjologii Uniwersytetu Rzeszowskiego uruchamia pierwszą edycję szkolenia specjalizacyjnego ORGANIZACJA POMOCY SPOŁECZNEJ, które przeznaczone jest dla osób kierujących lub przygotowujących się do zarządzania jednostkami pomocy społecznej. Ukończenie szkolenia specjalistycznego w ramach kursu Organizacja Pomocy Społecznej w Uniwersytecie Rzeszowskim jest równoznaczne z uzyskaniem odpowiednich uprawnień do zajmowania stanowisk kierowniczych. Instytut Socjologii od 1998r. prowadzi specjalistyczne studia podyplomowe w tym zakresie i posiada doświadczoną kadrę.

Zmiany w art.122 Ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2009 r. nr 175 poz. 1362 z późn. zmianami), które weszły w życie 1 paźdz. 2012 r. spowodowały, że obecnie nie ma możliwości zdobywania specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej poprzez ukończenie studiów podyplomowych. Prezentowana oferta szkolenia specjalizacyjnego uwzględnia aktualne uwarunkowania prawne i UR uzyskał w tej sprawie zgodę MPiPS.

Obowiązujący obecnie program szkolenia adresowany jest zarówno do kadry ośrodków pomocy społecznej (państwowej i samorządowej), jak i do liderów organizacji pozarządowych oraz innych osób, które chcą poszerzyć wiedzę

na temat funkcjonowania pomocy społecznej w Polsce. Wykładowcami w ramach szkolenia są specjaliści, nie tylko nauczyciele akademicy z Uniwersytetu Rzeszowskiego, ale także praktycy; przedstawiciele szeroko pojętej pomocy społecznej. Usytuowanie specjalistycznego szkolenia w strukturze Uniwersytetu Rzeszowskiego jest gwarancją właściwego poziomu merytorycznego prowadzonych zajęć dydaktycznych. Pozwala także na dostęp do specjalistycznej literatury oraz stwarza szanse na kontakty z innymi ośrodkami kształcącymi kadry dla pomocy społecznej.

REKRUTACJA

Zajęcia trwają przez okres 10 miesięcy, absolwenci otrzymują dyplom potwierdzający uzyskanie specjalizacji. Warunkiem jego otrzymania jest uczestnictwo w szkoleniu, napisanie pracy dyplomowej na pozytywną ocenę oraz złożenie egzaminu końcowego (z wynikiem pozytywnym) przed komisją do spraw specjalizacji z zakresu pomocy społecznej

Osoby zainteresowane podjęciem nauki w ramach szkolenia z zakresu organizacji pomocy społecznej powinny złożyć w Sekretariacie Instytutu Socjologii (al. T. Rejtana 16 c; Wydział Socjologiczno-Historyczny) następujące dokumenty:

- podanie o przyjęcie oraz wypełniony kwestionariusz osobowy (do pobrania ze strony Instytutu Socjologii),
- odpis (potwierdzone ksero) dokumentu o posiadanym wykształceniu,
- oświadczenie kandydata (lub zakładu pracy) o pokryciu kosztów kształcenia w UR,
- zdjęcia (podpisane) 3 sztuki.

Druki podania i kwestionariusza osobowego znajdują się na stronie internetowej Instytutu Socjologii w zakładce *Specjalizacja w zakresie organizacji pomocy społecznej - www.univ.rzeszow.pl/wsh/socjologia*

Przewidywany koszt nauki wynosi 3200 zł. Organizatorzy kursu wymagają, aby wpłata co najmniej pierwszej raty (1600 zł) nastąpiła przed inauguracją szkolenia. Zajęcia zaplanowano co dwa tygodnie (sobota, niedziela), z wyjątkiem dwóch trzydniowych zjazdów (piątek – niedziela), z uwagi na konieczność przeprowadzenia zajęć hospitacyjnych w instytucjach pomocy społecznej Rzeszowa.

Program szkolenia-przygotowany przez Instytut Socjologii UR uzyskał akceptację ministra pracy i polityki społecznej (decyzja z 7 marca br.). UR jest pierwszą uczelnią w Polsce, która uzyskała zgodę MPiPS. Zaplanowano 265 godzin zajęć dydaktycznych.

/L.B./

Sylwester Czopek

O niektórych problemach związanych z uprawianiem nauki w **Uniwersytecie Rzeszowskim**

Pojęcie wyższych instytucji naukowych [...] opiera się na tym, że są one powołane do tego, aby uprawiać naukę w najgłębszym i najszerszym znaczeniu tego słowa i oddać ją jako niezamierzony, ale sam w sobie odpowiednio przygotowany materiał w celu duchowego i moralnego kształcenia [...].

Głównym punktem widzenia pozostaje wszak nauka. Pojmuje się ją bowiem właściwie, jeśli pozostaje sama w sobie i w całości czysta.

Wilhelm von Humboldt

Rdzeniem i jądrem pracy uniwersyteckiej jest tedy twórczość naukowa, zarówno pod względem merytorycznym, jak i pod względem metodycznym.

Kazimierz Twardowski

Początek kadencji władz rektorskich prowokuje do sporządzenia czegoś w rodzaju „bilansu otwarcia”, choćby po to, aby po 4-letnim okresie dokonać wiarygodnego podsumowania i oceny. Spróbujmy więc przyrzeć się sprawom nauki. Nie potrzeba chyba szerzej udowadniać jak ważne są to kwestie, kluczowe dla oceny każdej uczelni. Przypomnijmy tylko, że zarówno ustawa – prawo o szkolnictwie wyższym, jak i dokumenty wewnętrzne bardzo mocno akcentują „prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych”, jako jedno z podstawowych zadań uczelni wyższych w ogóle (ustawa), a naszego Uniwersytetu w szczególności (Statut). Wszelkie, tak dziś modne i zarazem kontrowersyjne, rankingi w mniejszym lub większym stopniu uwzględniają właśnie pozycję naukową klasyfikowanych jednostek. Jedno z najbardziej popularnych zestawień - „Perspektywy” uwzględnia np. następujące kryteria:

- efektywność naukowa (30% oceny, na którą składają się: rozwój własnej kadry, nadane stopnie i tytuły naukowe, efektywność pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych na badania, publikacje, cytowania, H-index, udział uczelni w 7. Programie Ramowym UE, studia doktoranckie);
- prestiż (25%; m.in. ocena przez kadrę akademicką i uznanie międzynarodowe);

- potencjał naukowy (15%: ocena parametryczna, uprawnienia habilitacyjne, uprawnienia doktorskie, nasycenie kadry osobami o najwyższych kwalifikacjach, akredytacje);
- umiędzynarodowienie (15%; m.in. nauczyciele akademicy z zagranicy, wymiana studencka);
- warunki studiowania (10%; m.in. dostępność dla studentów kadr wysoko wykwalifikowanych, dostępność zbiorów bibliotecznych, możliwość rozwijania zainteresowań naukowych);
- innowacyjność (5%; patenty, zaplecze innowacyjne, pozyskane środki z UE).

Trudno więc zaprzeczyć, że w zasadzie w każdej grupie wielką rolę odgrywa albo bezpośrednio sama nauka i jej wymierne wskaźniki (np. ocena parametryczna), albo pośrednio jej efekty (opinia środowiska naukowego). Jeżeli zatem chcemy poprawić nasze miejsce w rankingach **musimy zwrócić większą uwagę właśnie na badania naukowe**. Dotychczasowa pozycja naszego Uniwersytetu (ostatnio 54!) jest z całą pewnością niezadowolająca. Nie chodzi przy tym o sam ranking, ale raczej o jego społeczny odbiór. Można sądzić, że w dużej mierze to właśnie tego typu zestawienia decydują o wyborze uczelni przez przyszłych studentów, szczególnie tych ambitnych.

Przeanalizujemy zatem nieco dokładniej ostatnie zestawienie (tabela 1) „Perspektyw” (Ogólnopolski Informator dla Maturzystów 2013).

Tabela 1. Porównanie Uniwersytetu Rzeszowskiego z innymi uczelniami wg wybranych wskaźników rankingu „Perspektyw”

Wskaźnik	Uniwersytet Jagielloński	Uniwersytet Rzeszowski	Uniwersytet Opolski	Uniwersytet Białostocki	Uniwersytet Zielonogórski
Uznanie międzynarodowe	96,89	1,33	1,03	2,95	0,84
Ocena parametryczna	97,33	51,67	80,0	66,00	70,0
Uprawnienia doktorskie	80,0	19,15	27,66	21,28	21,43
Uprawnienia habilitacyjne	85,11	22,22	38,46	40,00	29,79
Nasylenie kadry o najwyższych kwalifikacjach	56,35	43,25	60,60	44,97	50,96
Publikacje	82,14	26,35	28,38	31,01	36,90
Cytowania	100	4,57	3,25	4,79	3,97
Studia doktoranckie	46,2	11,94	13,9	15,69	5,65
Efektywność pozyskiwania środków	11,03	20,4	1,69	7,77	3,65
Miejsce w rankingu	1	54	44	46	58

Wg „Perspektywy”, nr 1(22)/2013

W zasadzie tabelę można by było pozostawić bez komentarza, bowiem jej wymowa jest jednoznaczna. Nawet jednostki znajdujące się niżej w rankingu, legitymują się korzystniejszymi wskaźnikami w zakresie badań naukowych, o czym świadczy najważniejszy, moim zdaniem, punkt, tj. ocena parametryczna i związane z nią publikacje. Zadowolająca jest tylko jedna pozycja – efektywność pozyskiwania środków zewnętrznych, dzięki której Uniwersytet Rzeszowski zanotował awans w porównaniu z poprzednim, podobnym zestawieniem. Wiemy jednak, że wpływ na to miały przede wszystkim tzw. środki unijne, które do tej pory były bardziej skoncentrowane na budowaniu no-

Tabela 2. Porównanie posiadanych uprawnień akademickich (wg danych CK)

Uczelnia	Liczba uprawnień doktorskich	Liczba uprawnień habilitacyjnych
Uniwersytet Gdański	20	14
Uniwersytet Szczeciński	17	6
Uniwersytet Zielonogórski	14	4
Katolicki Uniwersytet Lubelski	13	11
Uniwersytet Opolski	13	5
Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach	11	2
Uniwersytet Białostocki	10	4
Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy	9	2
Uniwersytet Rzeszowski	9	2
Politechnika Rzeszowska	8	4

woczesnej infrastruktury badawczej niż na samych badaniach. Umieszczenie w tabeli Uniwersytetu Jagiellońskiego (1. miejsce w rankingu) powinno nam uświadomić dystans dzielący nas od najlepszych.

W zakresie posiadanych uprawnień akademickich (doktorskich i habilitacyjnych) jesteśmy daleko w tyle nie tylko za liderami rankingu, ale także za uczelniami zwykle z nami porównywalnymi (np. co do czasu powstania i wielkości – tabela 2).

Warto w tym miejscu przypomnieć, że kolejne uprawnienia doktorskie stwarzają szansę na nowe studia doktoranckie (III-stopnia), które decydują o pełnym, akademickim profilu kształcenia. Bez nich będziemy „uniwersytetem niepełnym”.

Bliższa analiza (tabela 3) naszej sytuacji nie napawa optymizmem. Aktualny stan posiadania to zaledwie 9 uprawnień doktorskich i 2 habilitacyjne. W tym zakresie nie spełniamy zatem nawet minimalnych kryteriów warunkujących pozostanie „uniwersytetem bezprzymiotnikowym”, a perspektywa roku 2016 (w którym powinniśmy je wypełnić) jest coraz bliższa. Nie jest zadowolająca ani liczba posiadanych uprawnień, ani ich „struktura” (np. brak ważnych dla uniwersyteckiego profilu uprawnień w takich dyscyplinach jak prawo, matematyka czy ekonomia). Należy tu zwrócić uwagę przede wszystkim na następujące fakty:

- nierównomierny rozkład posiadanych uprawnień w ramach wydziałów – aż 5 z 11 dotyczy Wydziału Socjologiczno-Historycznego;
- niedostateczną dynamikę starań o uprawnienia (zbyt długi czas od uzyskania uprawnień doktorskich do habilitacyjnych);
- brak aktywności niektórych wydziałów, niestających się do tej pory o uprawnienia (od powstania uniwersytetu minęło już 12 lat!);

Wg danych CK:

www.ck.gov.pl/index.php/nadawanie-stopni/jednostki-uprawnione

- relatywnie dużą liczbę wniosków zakończonych negatywnymi dla nas decyzjami Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów Naukowych, co świadczy albo o złym przygotowaniu samego wniosku, albo o braku podstaw merytorycznych.

- zła struktura zatrudnienia (w tym cudzoziemcy oraz pracownicy ze stopniami i tytułami uzyskanymi poza Polską, głównie w krajach ościennych).

Tabela 3. Uprawnienia akademickie w Uniwersytecie Rzeszowskim (wcześniej WSP – składane wnioski)

Wydział	Dyscyplina	Dr	Hab.	Pozytywna decyzja CK	Negatywna decyzja CK
Socjologiczno-Historyczny	historia	X		1995	
	historia		X	1999	
	socjologia	X		1997	
	archeologia	X		2005	
	archeologia		X	2010	
Filologiczny	literaturoznawstwo	X		1993	
	literaturoznawstwo		X		2009
	językoznawstwo	X		1996	
Biologiczno-Rolniczy	biologia	X		2006	
	agronomia	X		2008	
Matematyczno-Przyrodniczy	fizyka	X		1995	
	matematyka	X			2008, 2012
Medyczny	nauki o zdrowiu	X		2011	
	medycyna	X			2008
Wychowania Fizycznego	nauki o kulturze fizycznej	X			2007, 2010

Wg danych Działu Nauki UR

Jako uzupełnienie danych z tabeli 3 należy podać informacje, że aktualnie jest rozpatrywany kolejny już (trzeci w ostatnich latach) wniosek Wydziału Wychowania Fizycznego, złożony pod koniec 2012 roku, a także nie zostało zakończone postępowanie odwoławcze od decyzji (2012) w sprawie uprawnień doktorskich z matematyki.

Bardzo interesująca, choć z oczywistych względów dla nas niekorzystna, jest analiza uzasadnień do negatywnych decyzji Centralnej Komisji. Wiele z nich powtarza się w kolejnych pismach, niezależnie od dyscypliny. Najczęściej wymieniane są następujące:

- wnioski spełniają kryteria formalne (np. co do niezbędnej liczby profesorów i doktorów habilitowanych), ale są krytycznie oceniane ze względu na niską jakość badań i pozycję naukową w środowisku danej dyscypliny („wniosek przedczesny”);
- rozproszenie i przypadkowy charakter tematyki badawczej (brak długofalowej, przemyślanej i konsekwentnie realizowanej polityki naukowej jednostek, decydującej o ich tożsamości – rozpoznawalności w kraju i poza jego granicami);
- niski dorobek naukowy (np. zbyt mało znaczących publikacji – z listy A i C MNiSW) i mała aktywność naukowa kadry;
- zbyt mała liczba (lub nawet całkowity brak) grantów badawczych, sprzężonych z profilem naukowym jednostki;

Pogłębiona analiza po raz kolejny zwraca naszą uwagę na jakość badań i ich implikacje. Kryteria oceny wniosków o uprawnień akademickie są wprawdzie dość jasno sprecyzowane, ale w ocenie jakościowej pozostawiają duży zakres „uznaniowej” oceny. Nie wystarczy zatem posiadanie odpowiedniej, a nawet dużo wyższej, liczby samodzielnych pracowników naukowych, ale równie ważny jest zakres i jakość prowadzonych badań, udział w kształceniu młodej kadry i ogólna pozycja naukowa jednostki. Poprawa tych wskaźników, a zwłaszcza niewymiernych ocen, nie jest możliwa do osiągnięcia w krótkim okresie. **Pozycję naukową buduje się przez lata, pamiętając, że jest to działanie zespołowe**, w którym niezbędni są liderzy (szefowie zespołów, twórcy szkół naukowych, czy choćby indywidualności - autorytety naukowe).

Wiele kontrowersji wzbudza ostatnio tzw. parametryzacja (ewaluacja jednostek), zwłaszcza wśród humanistów, wywołując uzasadnione dyskusje. Uznając wiele argumentów, np. zbyt ni schematyzm ocen czy też wprost niezasadność porównań, można zaryzykować twierdzenie, że w niektórych przypadkach parametryzacja ma sens. Taki przypadek to właśnie Uniwersytet Rzeszowski, młoda uczelnia, która wciąż poszukując własnej tożsamości musi weryfikować swoją pozycję naukową. Przyjęty system oceny parametrycznej jest w tym względzie dobrym na-

rzędziem, pozwalającym zmierzyć dystans do najlepszych oraz zweryfikować swoją wartość. Wg oceny z 2010 roku większość naszych wydziałów uzyskała kategorię 3 (7). Tylko jeden został oceniony wyżej – kategoria 2 (Wydział Matematyczno-Przyrodniczy), ale kolejne 4 jednostki uzyskały kategorię 4 lub 5. Dystans do najlepszych możemy zmierzyć prostym wskaźnikiem procentowym wyliczonym w stosunku do liderów w danej dyscyplinie (grupie jednostek – tabela 4). Odległość ta w niektórych przypad-

ale raczej o mizerne efekty tych starań. Współczesnej nauki nie można już uprawiać bazując wyłącznie na środkach własnych, pochodzących z różnych form dotacji budżetowej. Wynika to nie tylko z faktu, że jest ich coraz mniej, ale współczesne badania, aby były liczące się w szerszej skali, muszą uwzględniać kosztowne procedury, analizy i współpracę interdyscyplinarną. Nie bez znaczenia jest też na ogół kosztowna forma upowszechnienia wyników (np. znacząca i edytorsko zadowolająca publikacja, czy od-

Tabela 4. Miejsce jednostek Uniwersytetu Rzeszowskiego w ocenie parametrycznej z 2010 roku

Wydział	Wskaźnik	Liczba punktów	Max liczba punktów w grupie	Kategoria
Matematyczno-Przyrodniczy	66,6	64,8	97,29	2
Socjologiczno-Historyczny	46,2	25,88	54,12	3
Ekonomiczny	45,0	28,43	63,24	3
Pozawydziałowy Instytut Filozofii	43,0	19,07	44,33	4
Filologiczny	41,8	26,0	62,15	3
Prawa	41,1	17,68	42,98	3
Wychowania Fizycznego	34,0	19,99	58,82	5
Biologiczno-Rolniczy	28,8	48,86	169,49	3
Medyczny	26,2	25,52	97,33	5
Instytut Biotechnologii i Badań Podstawowych	23,4	39,58	169,49	3
Pedagogiczno-Artystyczny	21,1	13,75	65,22	4
Sztuki	16,0	98,86	619,14	3

Wg: www.nauka.gov.pl/fileadmin/user_upload/Finansowanie/finansowanie_nauki/Dzialalnosc_statutowa/20101217_wykaz_kategorii.pdf

kach jest bardzo duża, co musi niepokoić, zwłaszcza w kontekście zbliżającej się kolejnej oceny. Należy mieć nadzieję, że w poszczególnych wydziałach wyciągnięto wnioski i w ciągu ostatnich 4 lat zwiększono efektywność uprawiania nauki w naszej uczelni.

Zdaję sobie sprawę z faktu, że analizowane zestawienie (tabela 4) może wywołać bardzo różne komentarze, bowiem pojawia się w tym miejscu cała seria powiązanych ze sobą problemów. Myślę, że kluczem do poprawy naszej sytuacji jest zbiorowy wysiłek i odpowiednie zarządzanie. Nawet noblista niewiele poprawi pozycję jednostki, w której kilkadziesiąt procent pracowników naukowych nie dostarcza żadnych punktów. Powinno to co najmniej skłaniać do refleksji, a nawet powodować konkretne decyzje (np. w kwestii przedłużania zatrudnienia czy zgody na wieloletowość).

Kolejnym wymiernym wskaźnikiem aktywności naukowej są granty badawcze. Analiza sytuacji z lat 2008-2012 (tabela 5) pokazuje dużą przypadkowość w staraniu się o kolejne środki na badania naukowe. W zasadzie tylko 3 wydziały (Biologiczno-Rolniczy, Socjologiczno-Historyczny i Ekonomii) wykazują zadowolającą, jak na warunki naszego Uniwersytetu, skuteczność. Pozostałe, mające po jednym grantcie lub nierealizujące żadnego projektu, powinny zdecydowanie wykazywać większą aktywność. Nie chodzi tu jednak o składanie samych wniosków, bo tych w kolejnych konkursach NCN-u pojawia się całkiem sporo,

powodniejszej rangi konferencja naukowa). W przypadku naszego Uniwersytetu konieczność większej aktywności grantowej wiąże się z utrzymaniem i właściwym wykorzystaniem nowoczesnej infrastruktury badawczej, powstałej w ostatnich latach tak dużym wysiłkiem całej społeczności.

W porównaniu z innymi uczelniami w staraniach o środki grantowe wypadamy „wyjątkowo błodo”. Wg danych NCN-u za lata 2011-2012 uzyskaliśmy jedynie 1,2 mln złotych. To, że jesteśmy daleko za liderami (np. UJ – 409 grantów na kwotę 165 mln, UW – 407 grantów na kwotę 129 mln zł) nie powinno dziwić, ale niepokoi powiększający się dystans w stosunku do uczelni mniejszych (np. UJK w Kielcach – 11 grantów na kwotę 3,5 mln zł). Skoro nie potrafimy być skuteczni w ubieganiu się o granty krajowe, to jak możemy myśleć o dających zupełnie inne możliwości projektach europejskich?

Zmierzając do konkluzji warto jeszcze raz dobitnie stwierdzić, że badania naukowe prowadzone w naszej uczelni, zarówno co do wskaźników ilościowych, jak i przede wszystkim swjej jakości, są niezadowolające. W swojej masie (a tak przecież jesteśmy oceniani) **nie odzwierciedlają one ani posiadanego potencjału, ani oczekiwań, przed jakimi stoi Uniwersytet Rzeszowski**. Nie oznacza to, że nie prowadzi się u nas badań na zadowolającym, a nawet wyróżniającym się poziomie,

Tabela 5. Granty badawcze w latach 2008-2012 (Uniwersytet Rzeszowski)

Wydział	2008	2009	2010	2011	2012	Razem
Biologiczno-Rolniczy	4	4	2	4	0	14
Socjologiczno-Historyczny	1	4	2	5	1	13
Ekonomii	0	3	2	5	0	10
Matematyczno-Przyrodniczy	1	1	0	1	0	3
Filologiczny	0	1	0	0	0	1
Medyczny	0	0	1	0	0	1
Pedagogiczno-Artystyczny	0	0	0	1	0	1
Prawa i Administracji	0	0	1	0	0	1
Instytut Biotechnologii	1	0	0	0	0	1
Sztuki	0	0	0	0	0	0
Wychowania Fizycznego	0	0	0	0	0	0
Instytut Filozofii	0	0	0	0	0	0
RAZEM	7	13	8	16	1	45

Uwaga!

Uwzględniono granty afiliowane w UR; wg danych Działu Nauki UR

ale rozmywają się one w ogólnym obrazie całej uczelni. W najbliższych latach, w zasadzie decydujących o przyszłości uczelni, należy zadbać o wyraźną poprawę. Do szczególnych priorytetów wypada zaliczyć:

- zwiększenie liczby uprawnień akademickich;
- intensyfikację starań o środki zewnętrzne (granty badawcze);
- wyższą efektywność badań naukowych (ocena parametryczna!) i pozycję poszczególnych jednostek (wydziałów i instytutów).

Pojawia się pytanie o wykonawców tych postulatów. Odpowiedź na nie jest stosunkowo prosta – powinna to być cała społeczność akademicka, na tyle, na ile ma możliwości każdy z jej członków. Uniwersytet jest całością i tak jest oceniany. Wypada zacząć zatem od siebie. Każdy z pracowników naukowych i naukowo-dydaktycznych powinien zrobić coś w rodzaju „naukowego rachunku sumienia” i zadbać, aby kolejne lata nie były już z zerowym dorobkiem punktów parametrycznych. Kierujący zakładami, katedrami, instytutami i wydziałami powinni wykazać więcej troski o należyłą koordynację i programowanie działalności naukowej (tak, aby kolejny wniosek o uprawnienia doktorskie nie mógł być określany „jako przedwczesny”). **Badania naukowe prowadzone są w konkretnych jednostkach i to właśnie tam buduje się ich poziom.** Oczywiście jest także, że bardzo dużo zależy także od kierujących całą uczelnią. Poza kolejnymi deklaracjami i wytyczeniem strategicznych celów czas też na konkretne działania. Jako najważniejsze można wymienić:

- wprowadzenie systemu motywacyjnego, premiującego efektywność badań naukowych (elementem jest przyjęta w styczniu przez Senat tzw. uchwała projałościowa);

- zmianę systemu wynagradzania z uwzględnieniem efektywności naukowej (prace nad projektem trwają, a w planowanych trzech kolejnych regulacjach wynagrodzeń powinny zostać wprowadzone);
- wprowadzenie systemu monitorowania efektywności naukowej wszystkich pracowników naukowych i naukowo-dydaktycznych (element cytowanej uchwały projałościowej);
- restrukturyzację wydziałów (zgodną z dziedzinami nauki) i przeciwdziałanie rozproszeniu kadry w ramach poszczególnych dyscyplin;
- zmianę zasad finansowania zagranicznych przewodów habilitacyjnych i profesorskich.

Na zakończenie pozwolę sobie na uwagi bardziej osobiste. Z nauką w skali całego Uniwersytetu jest w pewnym sensie podobnie jak w wymiarze indywidualnym. Działania obliczone wyłącznie na zdobywanie kolejnych stopni i tytułu naukowego mają bardzo słabe fundamenty. Najbardziej efektywne jest zaangażowanie w rozwiązywanie konkretnych problemów badawczych, zakończonych stosownymi do ich rangi publikacjami. Kolejne szczeble kariery naukowej zdobywa się wtedy niejako „przy okazji” (właśnie taką ścieżkę starałem się realizować przez cały czas swojej działalności naukowej, niezależnie od tego, gdzie ona się odbywała). Tak też powinno się dziać w skali całej uczelni – **najważniejsze powinny być same badania i ich odpowiednio wysoki poziom**, a wtedy nie będziemy mieli kłopotów z rekrutacją, ewaluacją, parametryzacją i innymi „-acjami”, które zapewne zostaną wkrótce wymyślone.

Chciałbym w tym miejscu zadać nieco prowokacyjne pytanie – czy istnieje w naszej uczelni klimat dla uprawiania nauki? Nie chodzi przy tym o żadne ramy organizacyjne czy formalne, ale bardziej o nasz, indywidualny stosunek do badań naukowych i nauki jako takiej, nie obliczonej na zdobywanie konkretnych punktów, czy nawet środków finansowych, ale rozwiązującej konkretny problem – odkrywającej, badającej, czy choćby opisującej. Mam tu na myśli wykłady otwarte, dyskusje, seminaria, spotkania, w tym przede wszystkim interdyscyplinarne. Wysiłek włożony w ich organizację okazywał się wielokrotnie niewspółmierny do oczekiwań. Gdybym miał odpowiedzieć na tak postawione pytanie zgodnie ze swoim sumieniem, musiałbym stwierdzić, że takiego klimatu nie ma. Nie interesują nas żadne dyskusje, a nawet konferencje (poza naszym własnym referatem), organizowane wykłady, nie mówiąc już o badaniach naszych kolegów. Za bardzo gonimy za indywidualnym, krótkoterminowym (ale też „krótkowzrocznym”) efektem, nie budując „uniwersyteckości Uniwersytetu”. Bardzo rzadko widzę naukowcy „błysk w oku” – autentyczną fascynację u osób, które próbują ubiegać się o środki na wyjazd naukowy czy wydanie publikacji. Jeden z zewnętrznych gości (dzisiaj moglibyśmy powiedzieć „interesariuszy”) nie bez racji stwierdził, że nie jesteśmy już naukowcami, staliśmy się urzędnikami nauki. Nie wróży to dobrze na kolejne lata naszej działalności. Czy to się zmieni? Tak, jeżeli zmienimy się my sami.

Foto Łukasz Kamiński

PROFESURA

dla dra hab. prof. UR

ZBIGNIEWA SURAJA

Zbigniew Suraj urodził się 28 listopada 1947 r. w Rabinówce k. Tomaszowa Lubelskiego. Ukończył Liceum Ogólnokształcące im. Bartosza Głowackiego w Tomaszowie Lub. (1964). W latach 1964–66 studiował matematykę z fizyką w zamojskim Studium Nauczycielskim, a w latach 1967–71 matematykę na Wydziale Matematyki, Fi-

zyki i Wychowania Technicznego Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Rzeszowie. Dyplom magistra matematyki uzyskał na podstawie pracy pt. „Formy kwadratowe na przestrzeni wektorowej”, przygotowanej pod kierunkiem doc. dra Stanisława Złonkiewicza. W 1977 r. ukończył trójsemestralne studia podyplomowe z informatyki w Instytucie Kształcenia Nauczy-

cieli w Warszawie. Stopień doktora nauk matematycznych nadała mu w 1985 r. Rada Wydziału Matematyki, Informatyki i Mechaniki Uniwersytetu Warszawskiego na podstawie rozprawy pt. „O pewnym problemie przydziału zasobów w systemach współbieżnych programów”. Promotorem rozprawy doktorskiej był doc. dr hab. inż. Andrzej Skowron z Uniwersytetu Warszawskiego. Stopień doktora habilitowanego nauk technicznych w zakresie informatyki otrzymał w 2000 r. w Instytucie Podstaw Informatyki Polskiej Akademii Nauk w Warszawie na podstawie rozprawy pt. „Rough Set Methods for the Synthesis and Analysis of Concurrent Processes” oraz uzyskanego dorobku naukowego. Tam też było przeprowadzone postępowanie o nadanie tytułu profesora.

18 października 2012 r. postanowieniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej otrzymał tytuł naukowy profesora nauk technicznych (informatyka). Uroczyste wręczenie nominacji profesorskiej odbyło się w Pałacu Prezydenckim 23 stycznia 2013 roku.

Prof. dr hab. Zbigniew Suraj od szeregu lat współpracuje z wieloma uczelniami, odbył staże naukowe w Holandii (Centre for Mathematics and Computer Science, Amsterdam, 1993), Kanadzie (Faculty of Engineering, University of Manitoba, Winnipeg, 2000-2001, jako „post-doctoral research fellow”), Arabii Saudyjskiej (Mathematical and Computer Sciences and Engineering Division, King Abdullah University of Science and Technology, Thuwal, 2011) oraz w Polsce (Instytut Matematyki Uniwersytetu Warszawskiego: 1979, 1991, 1992, 1998; Międzynarodowe Centrum Matematyczne im. Stefana Banacha w Warszawie: 1986, 1996).

W latach 1986-2012 uczestniczył w wielu krótkoterminowych pobytach zagranicznych, gdzie prowadził wykłady, między innymi na: Sofia University (Bułgaria, 1986), Institute of Technical Cybernetics, Slovak Academy of Sciences, Bratislava (Czechosłowacja, 1989), Higher Pedagogical Institute, Blagoevgrad (Bułgaria: 1990, 1991), Faculty of Engineering, Cairo University (Egipt, 2004), the Linnaeus Centre for Bioinformatics, Uppsala University (Szwecja, 2008), Yasar University European Union Research Center, Izmir (Turcja, 2010), Instituto Politécnico de Portalegre, Portalegre (Portugalia, 2011), European University Cyprus, School of Sciences, Nicosia (Cypr, 2012) oraz Taras Shevchenko National University of Kiev (Ukraina, 2012).

Zbigniew Suraj pracę zawodową rozpoczął w 1966 r., pracując przez jeden rok w charakterze nauczyciela matematyki i fizyki w Szkole Podstawowej w Wasylowie Wielkim (pow. Tomaszów Lubelski). Pracę tę przerwał na okres studiów wyższych w Rzeszowie. Od 1971 roku, przez pięć lat pracował jako nauczyciel matematyki w szkołach średnich Rzeszowa. W Uniwersytecie Rzeszowskim (wcześniej WSP w Rzeszowie) pracuje od września 1976 r., początkowo jako asystent, potem adiunkt, od 2001 r. jako profesor nadzwyczajny, najpierw

w Instytucie Matematyki, a od 2006 r. w Katedrze Informatyki (od 2011 r. Instytucie Informatyki) na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym. W latach 2006-2011 był kierownikiem Katedry Informatyki, a w latach 2011-2012 dyrektorem Instytutu Informatyki. Jest organizatorem tego instytutu i kierunku informatyka na Uniwersytecie Rzeszowskim. W latach 2001-2006 był kierownikiem Katedry Podstaw Informatyki w Wyższej Szkole Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie, a w latach 2007-2009 prorektorem ds. rozwoju Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Jarosławiu, pełniąc równocześnie funkcję kierownika Zakładu Inteligentnych Systemów Wspomagania Decyzji w Instytucie Informatyki. Od 2011 r. jest kierownikiem Zakładu Systemów Współbieżnych w Instytucie Informatyki i Pracowni Modelowania i Eksploracji Procesów z Danych w Laboratorium Informatyki Stosowanej Centrum Innowacji i Transferu Wiedzy Techniczno-Przyrodniczej Uniwersytetu Rzeszowskiego. Od 2001 r. kieruje międzyuczelnianą grupą badawczą pn. „Rough Sets and Petri Nets”. Do najważniejszych osiągnięć członków tej grupy można zaliczyć m.in.: 7 uzyskanych doktoratów, ponad 200 publikacji naukowych (w tym prawie 100 w czasopismach z tzw. listy filadelfijskiej), 5 zrealizowanych zespołowych lub promotorskich projektów naukowo-badawczych finansowanych przez MNiSW oraz ponad 60 aktywnych uczestnictw w konferencjach naukowych, w tym ponad 30 w konferencjach zagranicznych lub międzynarodowych odbywających się w Polsce.

Prof. Zbigniew Suraj zajmuje się matematycznymi aspektami informatyki, w tym m.in. modelowaniem i analizą systemów współbieżnych, odkrywaniem procesów z danych, reprezentacją wiedzy i wnioskowaniem przybliżonym, a także projektowaniem i analizą sieci społecznych.

Jest autorem ponad 200 publikacji naukowych w języku angielskim, w tym ponad 70 w czasopismach z tzw. listy filadelfijskiej, a także współautorem monografii pt. “Inhibitory Rules in Data Analysis. A Rough Set Approach”, Seria: Studies in Computational Intelligence, wydanej przez Springer-Verlag w 2009 r., trzech książek zbiorowych: “Rough Computing – theories, technologies and applications”, Seria: Information Science Reference, wydanej przez IGI Global (USA) w 2008 r., dwutomowej “Rough Sets and Intelligent Systems – Professor Zdzisław Pawlak in Memoriam”, Seria: Information Science Reference Library, Vol. 1-2, wydanej przez Springer-Verlag w 2012 r. oraz materiałów konferencyjnych “Rough Sets and Knowledge Technology”, Seria: Lecture Notes in Artificial Intelligence, wydanych przez Springer-Verlag w 2011 r. Jest redaktorem lub współredaktorem kilku wydań specjalnych czasopism naukowych, w tym “Fundamenta Informaticae” (IOS Press, Holandia) i “Transactions on Rough Sets” (Springer, Niemcy). Jest również współautorem książek z zakresu informatyki wydanych w Polsce, takich jak

np. "Sieci Petriego i PN-tools. Narzędzia do konstrukcji i analizy sieci Petriego", wydanej przez Wyd. WSP w Rzeszowie w 1999 r., "GRAF – system graficznej konstrukcji i analizy sieci Petriego", Seria: Problemy Współczesnej Nauki – Teoria i Zastosowania, wydanej przez Akademicką Oficynę Wydawniczą PLJ w Warszawie w 1994 r., "System SB – graficzny system redagowania i symulowania schematów blokowych", wydanej przez Uniwersytet Wrocławski i Ogólnopolską Fundację Edukacji Komputerowej, Oddz. Wielkopolski w Poznaniu w 1992 r. Jego prace naukowe były publikowane w renomowanych czasopismach i wydawnictwach, m.in. Information Sciences (Elsevier), Fundamenta Informaticae (IOS Press), Journal of Intelligent Information Systems (Kluwer), Pattern Recognition Letters (Elsevier), Transactions on Rough Sets (Springer), w seriach wydawniczych Springer-Verlag: Studies in Fuzziness and Soft Computing, Lecture Notes in Computer Science, Lecture Notes in Artificial Intelligence, Information Science Reference Library oraz Communications in Computer and Information Science. Prawie połowa z wszystkich publikacji naukowych jest indeksowana w uznanych międzynarodowych bazach danych, w tym: Web of Knowledge, Scopus, The DBLP, Google Scholar i innych.

Oprócz prac teoretycznych, posiada w swoim dorobku naukowym prace projektowo-implementacyjne. Ważniejsze osiągnięcia w tym zakresie to system PN-tools do wspomaganie projektowania i analizy sieci Petriego (używany w kilkudziesięciu uczelniach w kraju i na świecie), a także ogólnie dostępny bibliograficzny system bazodanowy RSDS poświęcony udostępnianiu opisów bibliograficznych z zakresu teorii zbiorów przybliżonych i ich zastosowań. Prowadzi, lub prowadził, współpracę naukowo-badawczą z pracownikami naukowymi z szeregu instytucji w kraju i na świecie, w tym: z Uniwersytetu Warszawskiego, Uniwersytetu Wrocławskiego, Uniwersytetu Śląskiego, Politechniki Poznańskiej, Instytutu Podstaw Informatyki PAN w Warszawie, Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, Politechniki Rzeszowskiej, Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie, a za granicą z King Abdullah University of Science and Technology (Thuwal, Arabia Saudyjska), University of Manitoba (Winnipeg, Kanada), Humboldt University (Berlin, Niemcy), Lviv Polytechnic National University (Ukraina), Taras Shevchenko National University of Kiev (Ukraina), Cairo University (Egipt), University of Regina (Kanada), University of Winnipeg (Kanada), Saint Mary's University (Halifax, Kanada) oraz Chongqing University of Posts and Telecommunications (Chiny).

Uczestniczył w 19 projektach naukowo-badawczych finansowanych m.in. przez Unię Europejską, Fundację Fulbrighta, Komitet Badań Naukowych, Ministerstwo Nauki i Informatyzacji, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Ministerstwo Edukacji Narodowej. W 11 projektach był kierownikiem, a w pozostałych 8 wykonawcą.

Jest promotorem 3 zakończonych przewodów doktorskich oraz 1 w toku, 69 prac magisterskich oraz ponad 70 prac inżynierskich i licencjackich. Jedną z prac magisterskich (decyzją Polskiego Towarzystwa Telemedycyny) została wyróżniona jako najlepsza praca na rzecz popularyzacji telemedycyny w Polsce, kolejną była nominowana do nagrody w konkursie prac dyplomowych z informatyki, organizowanym przez Polskie Towarzystwo Informatyczne. 9 prac było nagrodzonych w innych ważnych konkursach na najlepsze prace dyplomowe z informatyki. Prof. Z. Suraj recenzował 1 pracę habilitacyjną, 4 prace doktorskie i 40 prac magisterskich. Wykonał ponad 50 recenzji dla renomowanych zagranicznych wydawnictw naukowych (w tym: Information Sciences, European Journal of Operational Research, Fundamenta Informaticae, IEEE Transactions on Neural Networks, International Journal of Approximate Reasoning, International Journal of Hybrid Intelligent Systems, International Journal of Computational Intelligence Systems, Transactions on Rough Sets). Recenzował także wnioski o finansowanie badań przez Komitet Badań Naukowych oraz Narodowe Centrum Nauki.

Prof. dr hab. Zbigniew Suraj jest od 2003 r. członkiem Rady Wydawniczej czasopisma naukowego „Transactions on Rough Sets”, wydawanego przez Springer-Verlag w Berlinie.

Był członkiem kilkudziesięciu komitetów programowych i organizacyjnych międzynarodowych sympozjów i konferencji naukowych poświęconych problematyce sztucznej inteligencji i współbieżności. W 2011 r. współprzewodniczył komitetowi programowemu międzynarodowej konferencji nt. „Rough Sets and Knowledge Technology” w Banff (Kanada).

Od 1985 r. jest członkiem Gesellschaft für Informatik Special Interest Group FG o.o.1 Petri Nets and Related System Models, Bonn, Niemcy. Od 1997 r. jest członkiem International Rough Set Society, gdzie w latach 2010-2012 był członkiem Advisory Board, a od 2012 r. pełni z wyboru funkcję sekretarza tego stowarzyszenia. Udzielał się także społecznie na rzecz środowiskowych towarzystw naukowych. I tak np. w latach 1996-2000 i 2002-2004 pełnił funkcję zastępcy prezesa Oddziału Rzeszowskiego Polskiego Towarzystwa Matematycznego, a w latach 2003-2006 był zastępcą prezesa Towarzystwa Naukowego w Rzeszowie.

Za swoją działalność naukową i organizacyjną został wyróżniony nagrodami Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego (1985) i Ministra Edukacji Narodowej (1993), Medalem Komisji Edukacji Narodowej (2011), Srebrnym Krzyżem Zasługi (2002) i licznymi nagrodami za wyróżniającą działalność naukową, dydaktyczną i organizacyjną rektorów Uniwersytetu Rzeszowskiego, Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Rzeszowie, Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie, Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Jarosławiu oraz Medalem 70-lecia Towarzystwa Naukowego w Rzeszowie (2006).

DR HAB. IGOR TRALLE ODEBRAŁ OD PREZYDENTA RP PROFESORSKĄ NOMINACJĘ

Igor Tralle urodził się 12 stycznia 1949 r. w Mińsku, w rodzinie o polskich korzeniach. Studia wyższe odbył w latach 1966-1971 w Państwowym Uniwersytecie Białoruskim (Mińsk) na Wydziale Fizycznym. Ukończył kierunek fizyka. W latach 1976-1980 był słuchaczem Studium Doktoranckiego w Instytucie Fizyki AN Białorusi w Mińsku. Stopień naukowy *kandydata nauk fizyczno-matematycznych*, równoważny doktorowi nauk fizycznych w Polsce uzyskał w 1982 roku na podstawie rozprawy „Pochłanianie dwufotonowe poprzez domieszki i oddziaływanie dwufalowe w półprzewodnikach”.

W 1996 roku uchwałą Rady Naukowej Państwowego Uniwersytetu Białoruskiego w Mińsku uzyskał stopień naukowy *doktora nauk fizyczno-matematycznych* (równoważny stopniowi doktora habilitowanego w Polsce) na podstawie ogólnego dorobku oraz rozprawy „Transport nośników ładunku w mikrostrukturach metal-dielektryk-półprzewodnik, w warunkach oddziaływania z polem elektromagnetycznym”.

Dr hab. I. Tralle został zatrudniony w Instytucie Fizyki Uniwersytetu Rzeszowskiego na stanowisku profesora nadzwyczajnego od listopada 1997 roku. Od lutego 2006 r. jest kierownikiem Zakładu Fizyki Mezoskopowej i Statystycznej w Instytucie Fizyki UR.

Prof. Igor Tralle przebywał na dłuższym zagranicznym stażu naukowym w latach 2001-2002 w McCormick School of Engineering and Applied Sciences, Electrical & Computer Engineering Department, Northwestern University (USA).

Wielokrotnie wyjeżdżał na krótsze pobyty naukowe do Instytutu Superczystych Substancji AN ZSRR (później AN Rosji) w Nowogrodzie Dolnym (Niżnij Nowgorod) w latach 1992-1994 oraz do Zjednoczonego Instytutu Badań Jądrowych (Laboratorium Fizyki Teoretycznej) w Dubnej (w latach 80. i 90.). Ważna dla przygotowanych ostatnio publikacji była wizyta w ZIBJ, w Laboratorium Technologii Informatycznych w okresie stycznia-luty 2011 roku. I. Tralle wyjeżdżał również na krótkie pobyty naukowe do Université-2 w Montpellier (Francja) oraz Sakarya University (Turcja) i dwukrotnie do Universität des Saarlandes, Saarbrücken (Niemcy), w ramach programu ERASMUS.

W kwietniu 2012 roku przebywał na bardzo znanym w Stanach Zjednoczonych uniwersytecie, Purdue University. Po przedstawieniu wyników prowadzonych w Uniwersytecie Rzeszowskim badań, tegoroczna oferta amerykańskiej uczelni jest bogatsza – wraz z prof. Tralle zaprosili czwórkę jego współpracowników z Instytutu Fizyki. W perspektywie możliwość wspólnych badań i naukowych publikacji. O takie kontakty z „kolebką amerykańskiej astronautyki” zabiegają nie tylko europejscy fizycy. To tu, niejako przy okazji, poznać można tych, którzy lecą w Kosmos, bowiem co trzeci amerykański astronauta jest absolwentem Purdue.

Dorobek naukowy Profesora obejmuje ponad 100 artykułów, w tym ponad 60 opublikowanych w recenzowanych czasopismach naukowych o zasięgu międzynarodowym oraz ponad 30 komunikatów konferencyjnych. Większość publikacji ukazała się w czasopismach poświęconych szeroko rozumianej fizyce ciała stałego oraz optyce. Warto tu przypomnieć tytuły, w których były zamieszczone artykuły prof. Tralle, takie jak *Physica Status Solidi (b)*, *Physical Review A i B*, *Physics Letters A*, *Physica E*, *Journal of Physics C: Condensed Matter*, *Journal of Physics D*, *International Journal of Modern Physics*, *European Physics Journal B*, *Modeling and Simulation in Material Science and Engineering*, *Laser und Optoelektronik*, *IEEE Journal of Quantum Electronics* oraz *Encyclopedia of Nanosciences and Nanotechnology*. Igor Tralle posiada również trzy patenty na wynalazki.

Tematyka badawcza Pana Profesora obejmuje szeroki zakres fizyki ciała stałego, fizyki półprzewodników i fizyki struktur niskowymiarowych oraz optyki nieliniowej. Zajmował się m.in. wyjaśnieniem natury zjawiska ekzoemisji elektronowej z powierzchni krzemu i germanu (tzw. efekt Kramera). Trudność polegała na tym, że szukano sposobu jak wyjaśnić duże energie emitowanych elektronów przy stosunkowo dużym, w skali atomowej, czasie trwania emisji. W pracach wykonanych we współpracy z fizykami doświadczalnymi wykazano, że zjawisko to może być opisane tak jakościowo, jak i ilościowo. Wcześniejsza obróbka powierzchni półprzewodnika powoduje powstanie w paśmie przewodnictwa, w warstwie powierzchniowej półprzewodnika tzw. stanów rezonansowych (zdegene-

rowanych ze stanami w paśmie przewodnictwa) o stosunkowo dużym czasie trwania, co jest skutkiem reguł wyboru. W rezultacie powstaje stosunkowo duże prawdopodobieństwo zajęcia rekombinacji Augera, przy której elektrony emitowane z powierzchni posiadają energię większą od energii odpowiadającej przerwie wzbronionej. Praca ta została szybko dostrzeżona przez fizyków zarówno z byłego ZSRR, jak i z USA.

Profesor Tralle zajmował się także wyjaśnieniem natury tzw. centrów głębokich, spowodowanych domieszkami atomów grupy żelaza w półprzewodnikach. Opracował metodę obliczenia ich struktury energetycznej, używając zmienionej metody X- α fal rozproszonych z uwzględnieniem d -powłoki elektronowej atomów domieszek. Wykonanie tych obliczeń wymagało dużego nakładu obliczeń numerycznych i to w okresie przed upowszechnieniem komputerów osobistych.

Pan Profesor zajmował się również rozbudową formalizmu macierzy gęstości stosowanego do opisu oddziaływania światła o dużej intensywności z półprzewodnikiem domieszkowanym przy uwzględnieniu oddziaływania domieszek z podukładem fononów. W rezultacie uzyskał interesujące wyniki dotyczące struktury linii luminescencji przy przejściach optycznych z udziałem stanów domieszek.

Ważną częścią badań, których rezultaty składały się na rozprawę habilitacyjną, są zagadnienia wiązkowej niestabilności plazmy w mikrostrukturach metal-izolator-półprzewodnik oraz w dwuwymiarowym gazie elektronów.

Godne uwagi są również rezultaty badań niezwiązane bezpośrednio z treścią rozprawy habilitacyjnej. Są to prace dotyczące modelowania powstawania klastrów w procesie wytwarzania superczystych materiałów, takich jak arsenek galu, selenek i siarczki cynku oraz zagadnienia zwiększania adhezji warstw fluorku ołowiu nanoszonych na powierzchnie tych materiałów, celem zwiększenia transmitancji optycznej zwierciadeł. Zainteresowanie tym zagadnieniem wynikało z problemów powstających przy wykorzystaniu zwierciadeł z selenku (bądź siarczku cynku) w laserach o dużej mocy, polegających na częstym powstawaniu odwarstwień cienkiej błony fluorku ołowiu na skutek mechanicznych niedoskonałości kryształów. W celu zwiększenia adhezji błony została zaproponowana metoda obróbki złącza wiązką atomów gazu szlachetnego, co istotnie zwiększyło wspomnianą adhezję oraz transmitancję tych zwierciadeł. Skuteczność takiej technologii została potwierdzona w eksperymentach. Z kolei do celów modelowania

powstawania klastrów w trakcie reakcji chemicznych zostały wykorzystane metody wypracowane wcześniej do obliczania struktury energetycznej głębokich domieszek w półprzewodnikach. W tym samym okresie prof. Tralle zajmował się także obliczeniami struktury pasmowej disilicydów metali oraz modelowaniem transportu nośników ładunku w tych materiałach, co również wymagało stosowania na szeroką skalę obliczeń numerycznych. Wspólnie z pierwszym doktorantem zajmował się także modelowaniem wzmacniacza fali biegnącej na podstawie arsenku galu z barierą Schottky'ego, stosując numeryczną metodę Monte Carlo.

Szereg prac prof. Tralle jest poświęconych transportowi balistycznemu spinów i koherencji kwantowej w niskowymiarowych strukturach pierścieniowych. Rozpatrzony został efekt analogiczny do efektu Aharonova-Bohma, zachodzący na spinach elektronów oraz zagadnienie dudnienia kwantowego. Zostały rozpatrzone także różne mechanizmy dekoherencji spinowej, takie jak mechanizm Elliota-Yafeta rozproszenia na fononach, rozproszenie na powierzchni struktury oraz precesyjne mechanizmy typu D'yakonowa-Perela i Rashby (włączając ich uogólnienie zaproponowane przez W. Zawadzkiego i P. Pfeffera).

W ostatnich latach Igor Tralle zajął się także zagadnieniami transportu nośników ładunku w strukturach niskowymiarowych, w których jednocześnie zachodzi łamanie symetrii tak względem współrzędnej przestrzennej, jak i odwrócenia czasu.

Prof. I. Tralle był jednym ze współwykonawców Projektu Badawczego Zamawianego (którego kierownikiem był prof. Maciej Bugajski z Instytutu Technologii Elektronowej PAN w Warszawie) pt. „Zaawansowane Technologie dla Półprzewodnikowej Optoelektroniki Podczterwieni”. Był również kierownikiem projektu (ze strony polskiej), stanowiącego część polsko-rosyjskiego programu badawczego „Bogolubov-Infeld”.

W ramach działalności dydaktycznej prof. Tralle prowadził na Uniwersytecie Rzeszowskim wykłady m.in. z mechaniki kwantowej I, mechaniki kwantowej II, mechaniki teoretycznej, programowania i języków oraz technik programowania, wstępu do fizyki ciała stałego, podstaw elektryczności i magnetyzmu, metod matematycznych fizyki oraz wykłady monograficzne pt. „Transport nośników ładunku w strukturach mezoskopowych”, „Fizyka struktur niskowymiarowych”, „Modele matematyczne w technice, naukach przyrodniczych, i społecznych” (dla studentów kierunku matematyka w UR), a także wykłady dla studentów programu ERASMUS: „Quantum Mechanics”, „Basics of Electromagnetic Theory” i „Introduction to Solid State Physics”. Podczas pobytu na Northwestern University (w Stanach Zjednoczonych) wygłosił trzy kursy wykładów pt. „Quantum Devices”, „Quantum Semiconductors” i „Advanced Photonics”.

Prof. Tralle był także promotorem trzech zakończonych przewodów doktorskich, a obecnie jest promotorem otwartego przewodu doktorskiego mgra Klaudiusza Majchrowskiego, asystenta w Zakładzie Fizyki Mezoskopowej i Statystycznej Instytutu Fizyki UR.

Wolne chwile poświęca słuchaniu muzyki poważnej, językom obcym, czytaniu książek (przeważnie o charakterze filozoficznym) oraz uprawianiu sportów.

Habilitacja na Wydziale Filologicznym

Dr hab. **Ewa Dźwierżyńska** jest absolwentką Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Rzeszowie. Po zakończeniu studiów została zatrudniona na macierzystej uczelni w Instytucie Filologii Rosyjskiej (dzisiaj Katedra Filologii Rosyjskiej Uniwersytetu Rzeszowskiego) jako asystent w Zakładzie Glottodydaktyki. W tym czasie ukończyła też kurs pilota wycieczek zagranicznych i otrzymała licencję potwierdzającą uprawnienia. W 1994 roku zakończyła studia zawodowe w zakresie języka angielskiego z tytułem licencjata.

We wrześniu 1999 roku w byłej WSP (obecnie Uniwersytecie Pedagogicznym) w Krakowie obroniła rozprawę doktorską pt. *Antycypacja w procesie kształtowania sprawności rozumienia mowy obcojęzycznej ze słuchu*, której promotorem był dr hab. prof. UR Antoni Paliński. Uchwałą Rady Wydziału Humanistycznego (z 24 września 1999 roku) uzyskała stopień naukowy doktora nauk humanistycznych w zakresie językoznawstwa.

11 grudnia 2012 roku na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach uzyskała stopień doktora habilitowanego nauk humanistycznych w dyscyplinie językoznawstwo. Od lutego br. pracuje na stanowisku profesora nadzwyczajnego UR.

Zainteresowania naukowe dr hab. prof. UR Ewy Dźwierżyńskiej koncentrują się na dwóch problemach, które w polskiej literaturze glottodydaktycznej są słabo opracowane, tj. problematyce nauczania rozumienia mowy obcojęzycznej ze słuchu oraz optymalizacji przyswajania leksyki języka obcego. Jej publikacje są rezultatem pracy badawczej oraz wieloletniego doświadczenia w pracy dydaktycznej na różnych poziomach nauczania języków obcych.

W latach 1988-1995, celem zdobycia doświadczenia dydaktycznego w nauczaniu języków obcych (rosyjskiego i angielskiego) oraz weryfikacji określonych hipotez badawczych, Ewa Dźwierżyńska prowadziła lekcje w szkołach podstawowych i średnich na terenie Rzeszowa. Jako pracownik naukowo-dydaktyczny rozpoczęła pogłębione studia nad problematyką akwizycji języków obcych. Szczególnie zainteresowała ją zagadnienie receptywnego opanowania języków obcych. Rozpoczęła wówczas wnikliwą analizę procesu rozumienia mowy obcojęzycznej ze słuchu.

Tej tematyce badawczej poświęciła kilka artykułów. Przebieg procesu kształtowania sprawności rozumienia ze słuchu analizowała, badając stopień percepcji prezentowanych tekstów w grupach studentów oraz uczniów szkół podstawowych i średnich. Zauważyła potrzebę wypracowania autonomicznej metodyki rozwijania sprawności rozumienia mowy ze słuchu. Z jej zainteresowań wykrystalizował się temat rozprawy doktorskiej, poświęcony mechanizmowi antycypacji w procesie odbioru mowy obcojęzycznej.

W pracy doktorskiej podjęła próbę kompleksowej analizy mechanizmu antycypacji i jego roli w nauce języka obcego. Kompleksowe zbadanie funkcjonowania tego mechanizmu, jego uwarunkowań i dróg prowadzących do opanowania go w nauce języka obcego doprowadziło ją do skonstruowania autorskiego projektu metodyki formowania kompetencji antycypacyjnej.

W związku z koniecznością rozwiązywania powstających w procesie nauczania problemów dydaktycznych, które zawsze były i są dla niej wyzwaniem, w publikowanych pracach dr hab. prof. UR Ewa Dźwierzynska zwraca uwagę nie tylko na teoretyczne podstawy przyswajania języka, lecz także przedstawia wnioski z prowadzonych badań i konkretne propozycje modernizacji procesu nauczania.

Od kilku lat przedmiotem badań Ewy Dźwierzynskiej jest również problematyka przyswajania obcojęzycznego słownictwa. Propozycje usprawnienia procesu nauczania, dotyczące zwiększenia efektywności przyswajania leksyki, poprzez zmiany w organizacji procesu dydaktycznego oraz realizację opracowanego przez nią systemu ćwiczeń były wielokrotnie prezentowane na konferencjach naukowych oraz publikowane w krajowych i zagranicznych czasopismach.

Dotychczas opublikowała dwie monografie oraz była redaktorem trzeciej, w której jest również rozdział jej autorstwa, poświęcony psycholingwistycznym podstawom przyswajania obcojęzycznego słownictwa. Autorka 2 skryptów oraz 58 artykułów naukowych, współredagowała trzy zbiory artykułów. Od czasu uzyskania stopnia doktora (1999 r.) uczestniczyła w 26 konferencjach naukowych (14 krajowych i 12 zagranicznych), prezentując rezultaty prowadzonych badań i wynikające stąd wnioski dla dydaktyki języków obcych.

Największym jej osiągnięciem jest monografia wieńcząca szereg lat pracy naukowej i badawczej pod tytułem *Sposoby optymalizacji przyswajania materiału leksykalnego w procesie nauczania języka obcego*, którą opublikowała w 2012 roku w Wydawnictwie Uniwersytetu Rzeszowskiego. W tej książce została omówiona literatura psychologiczna i psycholingwistyczna, dotycząca problematyki pamięci, zostały przedstawione lingwistyczne i glottodydaktyczne podstawy przyswajania obcojęzycznej leksyki, w tym prawidłowości zapamiętywania, wpływ doświadczenia jednostki na proces zapamiętywania oraz analiza i możliwości stosowania strategii i technik pamięciowych. Eksperymentalna weryfikacja przyjętych założeń pozwoliła opracować spójny system ćwiczeń, które dają możliwość intensyfikacji procesu przyswajania leksyki obcojęzycznej.

Bogate doświadczenie dydaktyczne sprzyjało wyjazdom i prowadzeniu zajęć na zagranicznych uczelniach (na studiach I i II stopnia oraz na studiach podyplomowych) w ramach programu Socrates/Erasmus – na Węgrzech (Nyiregyhaza, 2006), w Norwegii (Tromsø, 2007), w Hiszpanii (Granada 2007, 2008). Była też z wizytą studyjną we Włoszech (Rzym, 2011) oraz na stażu naukowym w ramach programu finansowanego ze środków Unii Europejskiej w Turcji (Stambuł, 2011).

W 2010 roku ukończyła szkolenie dotyczące platformy MOODLE w zakresie „Tworzenie i prowadzenie kursów z wykorzystaniem platformy e-learningowej”, w ramach projektu „UR-nowoczesność i przyszłość regionu”.

W Katedrze Filologii Rosyjskiej (wcześniej w Instytucie Filologii Rosyjskiej) dr hab. prof. UR Ewa Dźwierzynska pełni szereg funkcji organizacyjnych. Od 2008 roku jest kierownikiem obecnego Zakładu Językoznawstwa Stosowanego (wcześniej Zakładu Glottodydaktyki), członkiem Rady Wydziału Filologicznego i Rady Katedry Filologii Rosyjskiej (od 2008), członkiem Komisji ds. Jakości Kształcenia i ds. Oceny Pracowników w Katedrze Filologii Rosyjskiej oraz Komisji ds. Oceny Pracowników (od 2011). W poprzedniej kadencji (2008-2012) była członkiem Komisji Dyscyplinarnej ds. Studentów UR. Przez wiele lat była opiekunem oraz kierownikiem praktyk przedmiotowo-metodycznych, zaś w latach 2001-2006 pełniła funkcję pełnomocnika ds. wyjazdów studentów na studia zagraniczne. Jest zastępcą przewodniczącej Wydziałowej Komisji Wyborczej na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Rzeszowskiego, na kadencję 2012-2016.

Dr hab. Ewa Dźwierzynska jest członkiem Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego oraz Organizacji do spraw Promowania Języka Rosyjskiego i Kultury w Chorwacji.

Habilitacja na Wydziale Ekonomii UR

W dniu 17 stycznia 2013 r. odbyło się kolokwium habilitacyjne na Wydziale Nauk Społecznych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego dr **Krystyny Leśniak-Moczuk** na podstawie przedstawionej publikacji *Przemiany społeczno-ekonomiczne społeczności wiejskich w odniesieniu do miasta. Studium zmiany społecznej*, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego (Rzeszów 2008). Rada Wydziału Nauk Społecznych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego nadała jej stopień doktora habilitowanego nauk humanistycznych w zakresie socjologii.

Absolwentka Liceum Ekonomicznego w Mielcu (matura 1978). Studiowała na Wydziale Ekonomicznym, w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie Filia w Rzeszowie. Podczas studiów angażowała się w studencką działalność naukową. Jako członek Koła Naukowego Ekonomistów w Filii UMCS w Rzeszowie uczestniczyła w obozie naukowym w Nowej Sarzynie (1980 r.), gdzie prowadziła pierwsze studenckie badania ankietowe. Również w tym roku wraz z trzysobowym zespołem członków KNE zdobyła piąte miejsce w IV Ogólnopolskim Turnieju Wiedzy Ekonomicznej, zorganizowanym przez Akademię Ekonomiczną w Poznaniu. Podczas drugiego roku studiów (w roku akademickim 1979/1980) została laureatem Konkursu Kopernikowskiego, prestiżowego wówczas wyróżnienia za wyniki w nauce i zaangażowanie w sprawy uczelni. Była członkiem Ogólnopolskiej Rady Nauk Społecznych Zrzeszenia Studentów Polskich integrującej studenckie koła naukowe z zakresu nauk społecznych. Uczestniczyła w sesjach studenckich kół naukowych oraz Letnich Szkołach Nauk Społecznych. W 1982 roku obroniła z wynikiem bardzo dobrym pracę magisterską i otrzymała tytuł magistra ekonomii, specjalność: ekonomika i organizacja przemysłu.

Po studiach współpracowała ze studenckim ruchem naukowym jako opiekun kół naukowych. Swoje życie zawodowe związała z pracą naukową w środowisku akademickim. Była zatrudniona w kilku uczelniach: w Rzeszowie, Tyczynie, Warszawie i Radomiu. W latach 1982-1988 była asystentem

w Zakładzie Geografii Ekonomicznej i Planowania Przestrzennego na Wydziale Ekonomicznym Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Filia w Rzeszowie. Przez następnych dziewięć lat pracowała jako asystent w Międzywydziałowym Zakładzie Nauk Społecznych i Katedrze Ekonomii na Wydziale Zarządzania i Marketingu Politechniki Rzeszowskiej. W latach 1996-2002 na stanowisku adiunkta na Wydziale Socjologicznym Wyższej Szkoły Społeczno-Gospodarczej w Tyczynie. Od roku akademickiego 1997/1998 (do 30.09.2001r.) adiunkt w Instytucie Socjologii na Wydziale Historyczno-Socjologicznym Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Rzeszowie. Po utworzeniu Uniwersytetu Rzeszowskiego (2001r.) na stanowisku adiunkta w Katedrze Teorii Ekonomii i Stosunków Międzynarodowych na Wydziale Eko-

nomii Uniwersytetu Rzeszowskiego. W latach 2008/2009 także w Warszawskiej Szkole Wyższej Collegium Varsoviensis, a obecnie w Wyższej Szkole Komunikowania, Politologii i Stosunków Międzynarodowych prowadzi wykłady w systemie nauczania *distance learning*.

Po studiach zainteresowania naukowe Krystyny Leśniak-Moczuk dotyczyły zagadnień ekonomicznej efektywności substytucji materiałowej. Z tego zakresu powstały publikacje naukowe. Od lat dziewięćdziesiątych bada zjawiska społeczno-ekonomiczne w społecznościach lokalnych. Prowadzone badania naukowe obejmowały zagadnienia mieszczące się głównie w następujących subdyscyplinach socjologii: socjologia gospodarki i socjologia wsi. Szczególnym przedmiotem zainteresowań naukowych jest społeczno-ekonomiczny wymiar bezrobocia, procesy restrukturyzacji lokalnej gospodarki, lokalny rynek pracy, polityka społeczna w modelu społecznej gospodarki rynkowej i zagadnienia zmiany społecznej w wiejskich społecznościach lokalnych w odniesieniu do społeczności miejskich oraz ruchy społeczne kobiet.

W 1995 roku przeprowadziła autorskie badania terenowe w rejonie mieleckim, dotyczące ekonomicznych i społecznych skutków bezrobocia, które były podstawą napisania dyserta-

cji doktorskiej. W 1996 r. Rada Wydziału Nauk Społecznych w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach nadała mgr K. Leśniak-Moczuk stopień naukowy doktora nauk humanistycznych w zakresie socjologii (z wyróżnieniem), na podstawie rozprawy *Społeczno-ekonomiczne skutki bezrobocia w rejonie Mielca w latach 1990-1994*. Wyniki tych badań opublikowano w 3 monografiach.

Uzupełnieniem działalności naukowej była praca w Wydziale Zatrudnienia i Spraw Socjalnych w Urzędzie Miejskim w Rzeszowie (1982 r.), a w latach 1996-97 w Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Rzeszowie.

Dwa kilkumiesięczne staże naukowe w Warszawie: Instytut Gospodarki Materiałowej oraz Instytut Rozwoju Wsi i Rolnictwa Polska Akademia Nauk pozwoliły poszerzyć spektrum naukowych badań. Ukończyła studia podyplomowe „Zarządzanie projektami unijnymi” (2011r.) oraz „Menedżer innowacji i transfery wiedzy” (2012).

Dr Krystyna Leśniak-Moczuk jest autorką 231 publikacji, (w tym 159 naukowych):

- siedmiu monografii, dwóch podręczników (współautorka), dwóch tomów materiałów pokonferencyjnych (współredaktorka, współpraca redakcyjna), dwóch recenzji,
- 116 artykułów naukowych (w tym 97 wydanych w krajowych ośrodkach akademickich po doktoracie, 9 wydanych za granicą, 10 opublikowanych przed doktoratem),
- 30 komunikatów i sprawozdań,
- 72 artykułów publicystycznych.

Po opublikowaniu rozprawy habilitacyjnej wydała trzydzieści artykułów naukowych i trzy monografie: *Dwie dekady lokalnego bezrobocia (na przykładzie powiatu mieleckiego na Podkarpaciu)*, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego (Rzeszów 2010); *Od inicjatyw lokalnych w „Dolinie Strugu” do programu ekonomii społecznej na Podkarpaciu*, Regionalne Towarzystwo Rolno-Przemysłowe „Dolina Strugu” (Błażowa-Chmielnik-Hyżne-Tyczyn 2010), współautorstwo z ks. Piotrem Steczkowskim; *Fenomen Krystyn*, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Wydawnictwo Mitel (Rzeszów 2012).

Uczestniczy w wielu konferencjach naukowych, prezentując referaty zawierające wyniki z systematycznie prowadzonych badań naukowych (114 referatów, w tym 7 za granicą w Niemczech, Czechach, na Łotwie i na Ukrainie). 8-krotnie uczestniczyła w dwutygodniowych seminariach organizowanych przez Ludwig-Erhard-Stiftung (Bonn) i Polskie Towarzystwo Ekonomiczne (Warszawa) nt. *Soziale Marktwirtschaft in der Bundesrepublik Deutschland und die Europäische Integration*. W latach 1996-2005 uczestniczyła w posiedzeniach Rady Strategii Społeczno-Gospodarczej przy Urzędzie Rady Ministrów w Warszawie.

Podczas pracy na uczelniach dr Krystyna Leśniak-Moczuk prowadziła zajęcia z podstaw socjologii, klasycznych teorii socjologicznych, historii myśli socjologicznej, statystyki, socjologii rodziny, patologii społecznych, współczesnych koncepcji pracy socjalnej, polityki społecznej, polityki gospodarczej, socjologii gospodarki, socjologii organizacji, rynku pracy i polityki zatrudnienia, etyki w biznesie, gospodarki Polski wobec wy-

zwań współczesności, teorii gospodarki publicznej, społecznej gospodarki rynkowej, nierówności społecznych w gospodarce rynkowej, metodologii pracy naukowej oraz seminaria licencjackie i magisterskie.

W strukturach uczelnianych pełniła różne funkcje: członka Rady Wydziału Ekonomicznego w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, pełnomocnika dziekana Wydziału Marketingu i Zarządzania w Politechnice Rzeszowskiej do spraw praktyk studenckich, sekretarza Wydziałowej Komisji Rekrutacyjnej w Politechnice Rzeszowskiej i członka redakcji „Gazety Politechniki Rzeszowskiej”, zastępcy dyrektora Instytutu Socjologii w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Rzeszowie, prodziekana Wydziału Socjologicznego w Wyższej Szkole Społeczno-Gospodarczej w Tyczynie, członka Komisji Badań Naukowych i Rozwoju Kadry na Wydziale Ekonomii w Uniwersytecie Rzeszowskim, rektora w Wyższej Szkole Biznesu im. bp. Jana Chrapka w Radomiu.

Funkcjonuje w towarzystwach naukowych jako członek Zarządu Sekcji Polityki Społecznej Polskiego Towarzystwa Socjologicznego i członek Komisji Rewizyjnej przy Zarządzie Krajowym PTS oraz prezes Zarządu Oddziału Wojewódzkiego Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w Rzeszowie i członek Zarządu Krajowego PTS. Współpracuje także z Fundacją Młodzieżowej Przedsiębiorczości w Warszawie.

Współorganizowała 14 konferencji naukowych. Była sekretarzem Komitetu Organizacyjnego XI Ogólnopolskiego Zjazdu Socjologicznego Polskiego Towarzystwa Socjologicznego *Los i wybór. Geneza i perspektywy społeczeństwa polskiego* (Rzeszów 2000r.). W 2012 roku była pomysłodawcą i organizatorem interdyscyplinarnej konferencji naukowej *Kobieto, kim jesteś we współczesnym świecie?* odbywającej się w Uniwersytecie Rzeszowskim. Konferencja uatrakcyjniła XV Jubileuszowy Ogólnopolski Zjazd Krystyn i była promocją Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz środowiska akademickiego na forum ogólnopolskim. Dr Krystyna Leśniak-Moczuk była główną organizatorką tego zjazdu. Pod względem organizacyjnym i medialnym był to najlepiej zorganizowany zjazd z czternastu dotychczasowych. Była to również promocja naszego miasta Rzeszowa oraz atrakcyjnych regionów Podkarpacia – Łańcuta, Krasicyzna i Bieszczadów poprzez uczestnictwo gości w wyjazdach w te rejony. Jako uczestniczka ruchu społecznego skupiającego imienniczki Krystyny z Polski i zagranicy przeprowadziła badania empiryczne i wydała monografię *Fenomen Krystyn*. Jest założycielką i szefową Stowarzyszenia Krystyn Podkarpackich.

Ponadto została przyjęta do Europejskiej Unii Kobiet, Sekcja Polska i podjęła się organizacji oddziału regionalnego w Rzeszowie.

Jest miłośniczką koncertów symfonicznych i spektakli teatralnych. Prowadzi kroniki z aktywności w organizacjach, a także z prywatnych podróży.

Jest żoną Eugeniusza, pracownika naukowego i członka Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz matką Arkadiusza, studenta Warszawskiej Szkoły Filmowej i Uniwersytetu Rzeszowskiego.

FOTO-STUDIO Janina Nasierowska

Habilitacja na Wydziale Sztuki

Renata Szyszlak – urodzona w 1974 r. w Przemyślu. Studia w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Rzeszowie na kierunkach: pedagogika (specjalność edukacja wczesnoszkolna) oraz edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych Dyplom z malarstwa w pracowni prof. zw. Tadeusza Wiktora w roku 2001. Obecnie pracuje jako prof. nadzw. Uniwersytetu Rzeszowskiego w Zakładzie Rysunku prof. S. Góreckiego, na Wydziale Sztuki.

W dorobku artystycznym ma 20 wystaw indywidualnych, m.in. w Rzeszowie, Sanoku, Gorlicach, Iwoniczu Zdroju, Radomiu, Kraśniku, Sandomierzu, Przemyślu, Krasieczynie, Krośnie, Krakowie, Lublinie, Opolu, Koszycach, Krynicy-Zdroju oraz udział w kilkudziesięciu wystawach i konkursach ogólnopolskich i międzynarodowych w kraju i za granicą. Zajmuje się rysunkiem i malarstwem.

Nagrody:

I nagroda w XVIII ogólnopolskiej wystawie twórczości pedagogów plastyki, BWA Rzeszów 2002,

I nagroda równorzędna, Itart 2002'4th Mini Graphic, Painting World Wide Show, Accademia D' Arte di Pisa, Italy,

I nagroda w konkursie w ramach III konfrontacji artystycznych „Sacrum w sztuce”, WCK, Wadowice, 2003,

Wyróżnienie honorowe w konkursie dorocznej nagrody artystycznej im. Mariana Strońskiego, BWA, Przemyśl 2009,

Grand Prix Międzynarodowego Triennale Malarstwa Karpat Srebrny Czworokąt 2012.

20 grudnia 2004 r. decyzją Rady Wydziału Grafiki i Malarstwa Akademii Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi nadano Renacie Szyszlak stopień doktora sztuk plastycznych. Promotorem w przewodzie był prof. Jacek Nowotarski (ASP w Łodzi), a recenzentami prof. Stanisław Górecki (Uniwersytet Rzeszowski) i prof. Włodzimierz Kotkowski (ASP w Krakowie). Przedmiotem oceny był cykl prac rysunkowych.

W październiku ub.r. zakończono na Wydziale Artystycznym/Wydział Projektowy katowickiej ASP przewod habilitacyjny, nadając dr Renacie Szyszlak stopień doktora habilitowanego w dziedzinie sztuk plastycznych, w dyscyplinie sztuk pięknych. Recenzentami byli profesorowie: Zygmunt Rafał Strent, Andrzej Banachowicz, Leszek Misiak i Janusz Karbowniczek.

Obok reprodukcje wybranych prac z cyklu *Znaki niecierplive jak chwile*

Rysunek jako środek komunikacji

Prof. **Janusz Karbowniczek** z Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach-recenzent w przewodzie habilitacyjnym dr Renaty Szyszlak napisał:

Już na początku swych zainteresowań zawodowych Pani Renata intuicyjnie wybiera rysunek jako główny środek wypowiedzi. On staje się autorskim wyborem i deklaracją. Ta fascynacja rysunkiem już na starcie daje Jej niepisaną przewagę w sporze o własny wizerunek artystyczny. Przewaga /w cudysłowie/ bierze się z wielkiego kredytu zaufania do dys-

cypliny o bardzo burzliwej przeszłości, niedocenianej, często wstydlivej; do specjalności, która wciąż leczy się z dawnych ran i obciążen, z przeświadczenia o funkcji usługowej i z braku zaufania jej użytkowników, nie mówiąc już o alternatywnym funkcjonowaniu przedmiotu w strukturach wyższych uczelni artystycznych.

Rysunek Renaty Szyszlak wyrósł z urzeczona linia, z odkrycia jej możliwości graficzno-malarskich i stworzenia z niej podstawowego elementu narracji i środka emocji artystycznych. Linia staje się elementem przemiany, środkiem walce z materią, przestrzenią, z pustką papieru, którą dopełnia, dowartościowuje formą, znakiem i znaczeniem. Proces poznawania linii, jej właściwości osadzał się na doświadczeniu przestrzeni. To tło rysunków powstałe z użycia przez autorkę techniki silikonowej stało się idealnym poligonem do sprawdzania odkrywczych możliwości linii poprzez zadrapania miękkiego podłoża, wgniecenia, uderzanie narzędziem, stosowanie kreski na zewnątrz, zatapianie i odzyskiwanie go spod warstwy wierzchniej. Rysunki silikonowe /na bieli bądź czerni/ sprawiały wrażenie map o zróżnicowanej topografii, w których zmysł dotyku poprzez ich fakturalność odgrywał istotną rolę, nadając im specyficznego, niemal intymnego charakteru. Merytorycznie

były notatnikiem wspomnień, niekończącym się kalendarzem wyobrażeń, pojęć, aluzji i domysłów. Żywiołowa, malarska struktura płaszczyzny stawiała się ideowo bliska przestrzeni obrazów autorki.

Malarstwo jej – druga równoległe uprawiana dyscyplina – wyraźnie dyktowane formą, powstało, podobnie jak rysunek, z fascynacji linią i znakiem graficznym.

Z doświadczenia linii powstaje ślad gwałtownego uderzenia pędzlem o desygnację dynamicznego ideogramu jak w malarstwie amerykańskiego abstrakcjonisty Franza Kline'a. Ten żywy, spontaniczny znak malarski o zmieniającej się strukturze i zwykle oparty na rozbudowanej palecie jednego koloru toczy spór o miejsce z oplatającą go sekwencją tła. Ruchoma tkanina malarska przypomina proces samoodradzania się form, ich ciągłej zmienności w spektaklu, w którym zatarta granica między wyobrażeniem a rzeczywistością kieruje nas w stronę szukania, a nie odnajdywania znaczeń.(...)

W konkluzji Profesor uważa, że w miarę zdobywania doświadczeń i dokonywania kolejnych wyborów zmienia się spojrzenie na dotychczasowe osiągnięcia i sposób wizualizacji. Z pewnego przesilenia i przesylenia poszukiwaniem wieloznaczeniowej struktury w propozycjach z użyciem silikonu, jak i z wyczerpania się ich możliwości odkrywczych zmienia się poetyka rysunku Renaty Szyszlak. Zapis zmierza w stronę ukonkretniania tematu.

Dzieła sztuki - te prawdziwe, niepokorne - często wymykają się z szufladek

Prof. Zygmunt Rafał Strent z Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie, w opinii dotyczącej wniosku o nadanie dr **Renacie Szyszlak** stopnia doktora habilitowanego napisał:

Znaki niecierplive jak chwile to cykl 36 rysunków, które powstały w latach 2010 - 2011 i odbiegają od obiegowej definicji rysunku. Nie są czarno-białe, ale smakowicie barwne. To ostatnie określenie pojmuję jako kulturę koloru, brak jaskrawych efektów, o których mówi się, że to „nie kolor, a farba”. Dominują tutaj brązy, ciepłe szarości, zdarzają się „konstytutywne” czernie, a żółcienie i oranże podporządkowane są tonacji całości.

Na pierwszy rzut oka te prace można zaliczyć do nurtu abstrakcji lirycznej - ale zaraz pojawiają się wątpliwości, czy to nie jest uproszczona kwalifikacja. Dzieła sztuki - te prawdziwe, niepokorne - często wymykają się z szufladek, niepokojąc kochających porządek krytyków i historyków. Chwila obcowania przynosi oto jedną zagadkę po drugiej, swobodnie kładzione płamy i kreski ukazują nazywalne kształty, które wcale nie odsłaniają przekazu, a nawet go zaciemniają. Jest oczywiste, że tajemnice są podstawowym wyróżnikiem dzieł sztuki, które tym się różnią od ilustracji, że nie chcą ich odsłaniać. Zadając sobie trud rozszyfrowywania przekazu stajemy się współautorami sekretów tworzenia. Każdy z nas na inny sposób! I to jest podstawowa atrakcja tego dzieła, które - z pozoru zachowawcze - spełnia kryteria dominującej dziś doktryny postmodernizmu: „wszyscyśmy artystami, każdy inaczej, bo dzięki temu spełnia się odwieczne marzenie o „demokracji w sztuce”. Wszyscy wiemy, że to niemożliwe, że sztuka to ostatnie pole, gdzie można oczekiwać równości. Ale marzyć trzeba. Szczególnie, gdy hoduje się przychylności dla świata... Istnieje coś takiego jak poetyka brulionu. Chodzi mi o sposób rejestracji codziennych zdarzeń, nabierających filozoficznych znaczeń w relacjach z innymi, równie banalnymi. Gdzieś stąd wywiódł się realizm magiczny, którego apostołowie właśnie odchodzą do Ziemi Świętej Ameryki Łacińskiej. A taka Ziemia Święta istnieje wszędzie. Trzeba tylko artysty, by ją zauważyć. Wydaje się, że oto mamy szansę...

Na wysmakowanych płaszczyznach pojawiają się *elementy tajemne*, a to rower Mieczysława Wejmana, a to osobliwe konstrukcje, *Kamienie Magdaleny*, rysunki dziecięce, ale i wyrafinowane, diagonalnie zakreskowane płaszczyzny, których jedynym celem jest atrakcyjne dopełnienie kompozycji. Abstrakcja liryczna jest w kłopotcie, bo logiczną równowagę plam i linii zakłóca jej jakaś „literatura”, będąca do niedawna inwektywą. Porządek właściwy mistrzom w rodzaju Jana Tarasina burzą skojarzenia ze sztuką przedstawiającą – co znów może być obciążeniem. Ale przecież artyści zawsze byli wśród niepokornych i tylko tacy mieli odwagę pokazywać świat inaczej. Nie lepiej, nie mądrzej – inaczej! To czasem wystarcza, by poruszyć serca i głowy. Bo przecież postęp w sztuce nie istnieje!

Uzupełnieniem rysunków jest wymagany prawem *opis dzieła*, który nosi ten sam tytuł, co praca habilitacyjna - **Znaki niecierplive jak chwile**. Na podstawie lektury tekstów habilitantki można wnosić, że mamy do czynienia z osobą otwartą, przychylną ludziom, wystarczająco przygotowaną intelektualnie, aby sprostać oczekiwaniom najbardziej wymagającej młodzieży (a o nią nam przecież chodzi). Cezura postępowania habilitacyjnego jest testem na samodzielność twórczą, zarówno w nauce, jak i w sztuce (czyli razem: w kulturze). Ta samodzielność wymaga własnych opinii, które nie muszą być wspierane przez cytowane źródła. Znajomość cudzych opinii powinna wspomagać własną refleksję opartą na weryfikacji, a nie bezkrytycznej aprobacie. Umberto Eco też miewa wątpliwości, a ujawnia je tak pięknie... Jestem przekonany, że Pani dr Renata Szyszlak świetnie sobie radzi ze wszystkimi zadaniami stawianymi przez życie w sztuce, przez dydaktykę i młodzież, słusznie oczekującą wciąż więcej.

Habilitacja na Wydziale Socjologiczno-Historycznym

Sabina Grabowska jest absolwentką Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Filia w Rzeszowie. Studia na kierunku prawo ukończyła w 1994 r. z wynikiem bardzo dobrym. Następnie podjęła pracę w Zamiejscowym Wydziale Ekonomii krakowskiej Akademii Rolniczej w Rzeszowie, gdzie prowadziła zajęcia z podstaw prawa. Po utworzeniu Uniwersytetu Rzeszowskiego została asystentem na ówczesnym Wydziale Prawa.

W okresie asystentury podjęła współpracę naukową z prof. zw. dr. hab. Wiesławem Skrzydło, a jej efektem było przygotowanie rozprawy doktorskiej nt.: *Instytucja inicjatywy ludowej w wybranych państwach europejskich. Studium prawnoporównawcze*. Obrona dysertacji, której promotorem był prof. Wiesław Skrzydło, a recenzentami: prof. dr hab. Ewa Gdulewicz oraz prof. UŁ dr hab. Krzysztof Skotnicki odbyła się na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie w dniu 9 czerwca 2004 r. Rozprawa doktorska została wyróżniona nagrodą III stopnia rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Od dnia 1 października 2009 r. dr Sabina Grabowska była pracownikiem naukowo-dydaktycznym na Wydziale Socjologiczno-Historycznym Uniwersytetu Rzeszowskiego w Katedrze Politologii, na stanowisku adiunkta. Od 1 lutego 2013 r. prof. nadzw. dr hab. S. Grabowska jest pracownikiem naukowo-dydaktycznym na Wydziale Socjologiczno-Historycznym Uniwersytetu Rzeszowskiego w Katedrze Politologii, w Zakładzie Teorii Państwa, Prawa i Polityki na stanowisku profesora nadzwyczajnego.

Działalność naukowa S. Grabowskiej odbiegała od przeciętnej, jeszcze przed uzyskaniem stopnia doktora nauk prawnych. Formalny wymóg uzależniający otwarcie przewodu doktorskiego, między innymi od opublikowania minimum dwóch artykułów naukowych, został przez nią przekroczony wielokrotnie. Rozprawę doktorską - co podkreślili recenzenci - cechował wysoki poziom merytoryczny, co znalazło odzwierciedlenie w uchwale Komisji o wyróżnieniu opracowania nagrodą. Po modyfikacjach, opracowanie ukazało się nakładem Wydawnictwa Uniwersytetu Rzeszowskiego - *Instytucja ogólnokrajowej inicjatywy ludowej w wybranych państwach europejskich. Studium prawnoporównawcze*, Rzeszów 2005.

Rozprawa doktorska nie jest jedyną monografią w dorobku Sabiny Grabowskiej. W 2008 r. opublikowane zostało opracowanie *Sądy i trybunały konstytucyjne w wybranych*

państwach europejskich, w 2009 r. książka *Formy demokracji bezpośredniej w wybranych państwach europejskich*. Rozprawa habilitacyjna to czwarte opracowanie tego rodzaju w dorobku habilitantki.

Dorobek naukowy prof. nadzw. dr hab. S. Grabowskiej jest rozległy i zróżnicowany, a skoncentrowany głównie na pięciu zagadnieniach. Pierwsze z nich dotyczy tematyki inicjatywy ludowej w Europie jako formy demokracji bezpośredniej. Drugi obszar badawczy Sabiny Grabowskiej to kolejna instytucja demokracji bezpośredniej, jaką stanowi referendum. Trzeci obszar badawczy to prawo wyborcze. Czwartym jest problematyka sądownictwa konstytucyjnego. Piąty obszar to odpowiedzialność konstytucyjna głowy państwa, ze szczególnym uwzględnieniem różnorodności rozwiązań w zakresie rodzajów organów typu sądowego, prowadzących postępowania związane z odpowiedzialnością konstytucyjną.

Prof. nadzw. dr hab. S. Grabowska jest autorką tekstów publikowanych w licznych wydawnictwach konferencyjnych, zarówno polskich, jak i zagranicznych. Równie długa jest lista artykułów naukowych autorstwa pani Sabiny Grabowskiej już opublikowanych i oczekujących na publikację. Warto przy tej

okazji zwrócić uwagę na fakt, iż na dorobek naukowy składają się nie tylko artykuły naukowe, ale też publikowane w czasopiśmie recenzje, których prof. nadzw. dr hab. S. Grabowska napisała sporo. Tego rodzaju opracowania pozwalają na doskonalenie umiejętności recenzentów młodego naukowca, a tym samym unikanie na późniejszych etapach rozwoju naukowego jakże często popełnianych błędów w tym zakresie.

Znaczące miejsce wśród dokonań naukowych Sabiny Grabowskiej zajmuje redakcja licznych opracowań zbiorowych. Jest współredaktorem trzech opracowań z dziedziny prawa wyborczego, jednego poświęconego zasadom zmiany konstytucji w państwach europejskich, jednego dotyczącego form odpowiedzialności konstytucyjnej oraz licznych wydawnictw konferencyjnych. Tej klasyfikacji wymyka się jedna publikacja – *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz encyklopedyczny z 2009 r.*, którego jest współredaktorem. Zarówno koncepcja, jak i forma tego opracowania pozwalają je określić jako oryginalne, zaś liczebność zespołu autorskiego (60 osób) jest w środowisku konstytucjonalistów bezprecedensowa.

Wspomniane współredakcje postrzegać można jako działalność naukową, jak i organizatorską. Wśród dokonań organizatorskich należy wymienić współorganizację trzech międzynarodowych konferencji na temat prawa wyborczego, w tym jedną organizowaną wspólnie z Krajowym Biurem Wyborczym. Prof. nadzw. dr hab. S. Grabowska jest także współorganizatorką ogólnopolskiej konferencji naukowej integrującej środowiska prawnicze i politologiczne, poświęconej zasadzie pomocniczości. Waler integracyjny mają także seminaria młodych naukowców, których jest inicjatorem, a które dotychczas były organizowane sześciokrotnie.

Pani Sabina Grabowska w 2006 r. była stypendystką Krajowego Stypendium Wyjazdowego Fundacji na rzecz Nauki Polskiej, a w 2008 r. odbyła staż naukowy na Wydziale Prawa Uniwersytetu Pawła Józefa Szafarika (Koszyce, Słowacja). Brała udział w realizacji grantu nr 2091078, przyznanego przez Fundację Wyszehradzką, nt.: *Statehood and Symbolics in Central Europe after 1989*. Otrzymała (w latach 2010-2011) indywidualny grant wspomagający uczelniane projekty badawcze przyznany przez Uniwersytet Rzeszowski i stypendium habilitacyjne przyznane przez Uniwersytet Rzeszowski. Od 2010 do 2013r. jest uczestnikiem projektu badawczego (finansowanego przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego) nt.: *Partnerstwo międzysektorowe w procesie tworzenia i realizacji strategii rozwoju lokalnego w województwie podkarpackim*.

Bardzo istotnym osiągnięciem S. Grabowskiej jest powołanie do życia i – co ważniejsze – troska o sprawne funkcjonowanie specjalistycznego, od pierwszego numeru recenzowanego czasopisma prawniczego „Przegląd Prawa Konstytucyjnego”. Prof. nadzw. dr hab. S. Grabowska jest w czasopiśmie zastępcą redaktora naczelnego prof. zw. dra hab. Wiesława Skrzydły. Pan Profesor wielokrotnie podkreślał wyjątkowy wkład S. Grabowskiej w działalność organizacyjną komitetu i rady oraz niezwykle sprawne zarządzanie redakcją. To dzięki jej staraniom czasopismo znalazło wydawcę, źródło finansowania, a także – co najważniejsze – przetrwało pierwsze lata funkcjonowania. Od niedawna

„Przegląd Prawa Konstytucyjnego” figuruje na liście czasopism punktowanych. Uzyskanie 4 punktów jest sporym osiągnięciem.

Pani Sabina Grabowska znana jest jako osoba niezwykle zorganizowana i doskonale zorientowana w proceduralnych niuansach polskich regulacji dotyczących szkolnictwa wyższego i szeroko rozumianej nauki. Jest to szczególnie cenne w dobie zmian następujących w szeroko rozumianym szkolnictwie wyższym oraz nauce polskiej, za którymi niełatwo jest czasem nadążyć.

Rada Wydziału Prawa i Administracji UMCS, a przede wszystkim recenzenci oraz pozostali członkowie komisji habilitacyjnej, oceniając osiągnięcia naukowe prof. nadzw. dr hab. S. Grabowskiej w rozumieniu art. 16 ust. 1 ustawy o stopniach naukowych i tytułach naukowych oraz o stopniach i tytułach w zakresie sztuki, stwierdzili, iż dorobek naukowy stanowi oryginalny, sumiennie udokumentowany i znaczący wkład w rozwój nauki polskiego prawa konstytucyjnego. Podkreślono ponadto, że S. Grabowska przez cały okres działalności naukowej wykazywała i nadal wykazuje znakomitą aktywność i kreatywność badawczą, posiada doświadczenie dydaktyczne oraz inwencję organizacyjną. Całokształt jej dorobku naukowego, publikacyjnego oraz organizatorskiego (w sferze badań i publikacji), przy szczególnym uwzględnieniu wysokiej oceny rozprawy habilitacyjnej, odpowiadał ustawowym wymogom związanym ze stopniem naukowym doktora habilitowanego nauk prawnych w zakresie prawa konstytucyjnego.

Recenzenci pochwalili wybór tematu rozprawy habilitacyjnej. W literaturze polskiej nie było dotąd monografii na ten temat. Prof. nadzw. dr hab. S. Grabowska wykonała ogromną pracę, o czym świadczy nie tylko objętość publikacji i zawarta w niej pokazna bibliografia. Uznano za ważne to, że z tego istnego zalewu informacji zdołała wyłowić zagadnienia najważniejsze i odpowiednio je usystematyzować. Przez wyodrębnienie czterech modeli odpowiedzialności konstytucyjnej, egzekwowane odpowiednio przez specjalny organ, sąd konstytucyjny, parlament i elektorat uporządkowała problematykę. Pozytywnie oceniono też osiągnięty rezultat badawczy. Pani Sabina Grabowska postawiła sobie za cel rozwiązanie określonego problemu naukowego i cel ten osiągnęła. Po uważnej lekturze jej dysertacji czytelnik rzeczywiście może wykazać się dogłębną wiedzą na temat odpowiedzialności konstytucyjnej prezydenta we współczesnej Europie. Udowodniła, że potrafi panować nad ogromem materiału. Mimo sporej objętości rozprawy - co podkreślali recenzenci - wywody prowadzone są w sposób zdyscyplinowany, cechuje je dojrzałość i wyważenie ocen. Z dużym uznaniem recenzenci odnieśli się także do faktu sformowania przez S. Grabowską teoretycznego modelu odpowiedzialności konstytucyjnej prezydenta w Europie. Nieczęsty to zabieg w literaturze konstytucyjnej. Model ten w pełni trafia do przekonania. Jest to szczególnie warte odnotowania osiągnięcie naukowe S. Grabowskiej, gdyż zawiera ono w pełni samodzielne i oryginalne rozważania. W kwestiach spornych S. Grabowska zawsze prezentuje swoje stanowisko, trafnie je argumentując.

Na przypomnienie zasługuje również działalność dydaktyczna prof. nadzw. dr hab. S. Grabowskiej, która prowadzi wykłady i ćwiczenia z kilku przedmiotów: Organy i korporacje ochrony prawa, Systemy wyborcze w państwach europejskich, Formy de-

mokracji bezpośredniej w państwach europejskich, Sądy konstytucyjne w państwach europejskich, Współczesne systemy polityczne, Nauka o państwie i prawie, Wstęp do prawoznawstwa, Encyklopedia prawa, Podstawy prawa dla ekonomistów. Pani Sabina Grabowska prowadziła też zajęcia w języku angielskim: Electoral systems in European countries, Law, Constitutional courts

in European countries, Polish political system, Forms of popular democracy in European countries. Do 2012 roku była promotorem trzydziestu prac magisterskich i recenzentem pięćdziesięciu oraz opiekunem 16 zagranicznych studentów, którzy w ramach programu „Erasmus” studiowali na Uniwersytecie Rzeszowskim. (L.B.)

DOKTORATY na Wydziale Wychowania Fizycznego

MAŁGORZATA JANUSZ urodziła się w Rzeszowie i tutaj uczęszczała do Szkoły Podstawowej nr 25, a w latach 1992-1995 do IV Liceum Ogólnokształcącego im. Mikołaja Kopernika w Rzeszowie. W 1995 roku rozpoczęła naukę na Wydziale Pedagogicznym Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Rzeszowie (1995-2000). Ukończyła studia wyższe magisterskie na kierunku wychowanie fizyczne w zakresie nauczania wychowania fizycznego i gimnastyki korekcyjno-kompensacyjnej. Pracę magisterską: *Wady kończyn dolnych u dzieci w szkołach miejskich i wiejskich* napisała pod kierunkiem dra hab. prof. UR Stanisława Krawczyka.

Pracę w szkolnictwie wyższym rozpoczęła w 2000 r., jako pracownik administracyjny ówczesnej WSP. Od 1 października 2002 roku jest nauczycielem akademickim w Uniwersytecie Rzeszowskim. Do 30 września 2007 r. pracowała jako instruktor w Międzywydziałowym Studium Wychowania Fizycznego i Sportu. Po zmianach w strukturze Uniwersytetu była nauczycielem akademickim na Wydziale Wychowania Fizycznego. Realizację zajęć dydaktycznych skutecznie łączyła z pracą nad doktoratem

17 marca 2009 r. Rada Wydziału Wychowania Fizycznego Akademii Wychowania Fizycznego im. Jerzego Kukuczki w Katowicach otworzyła przewód doktorski. Zatwierdzono temat dysertacji: *Rozwój wychowania fizycznego i sportu w szkołach wyższych Podkarpacia w latach 1955-2001*. Promotorem został dr hab. prof. UR Andrzej Nowakowski.

Obrona w Katowicach odbyła się 14 listopada 2012 roku, a Rada Wydziału AWF podjęła w dniu 15 stycznia 2013 roku uchwałę zatwierdzającą stopień doktora nauk o kulturze fizycznej. Podczas obrony wysoko oceniono dorobek doktorantki.

Równoległe z pisaniem rozprawy doktorskiej mgr Małgorzata Janusz opublikowała w czasopiśmie naukowych kilkanaście artykułów, dotyczących teorii i socjologii kultury fizycznej oraz historii kultury fizycznej, turystyki i antropomotoryki. Ponadto, w tym okresie, M. Janusz brała udział w kilku konferencjach naukowych, dotyczących problematyki kultury fizycznej, organizowanych przez uczelnie krajowe i zagraniczne, m.in.: *Prawo-Organizacja-Zarządzanie w Kulturze Fizycznej* w Rzeszowie, *Krajowy Zlot Sokolstwa Polskiego „Sokół” – 110 lat Towarzy-*

stwa *Gimnastycznego „Sokół w Zakopanem, Z tradycji sportu na Podkarpaciu w 650-lecie lokacji Rzeszowa i 100-lecie Klubu Sportowego „Resovia”* w Rzeszowie.

Związana z podkarpackim środowiskiem kultury fizycznej dr Małgorzata Janusz posiada również liczne kwalifikacje i uprawnień instruktorskie, takie jak: instruktor sportu w lekkoatletyce

oraz pływaniu, instruktor rekreacji ruchowej fitness – nowoczesne formy gimnastyki oraz *nordic walking*. Ukończyła również kurs masażu klasycznego.

Pracę zawodową oraz naukową łączy z życiem rodzinnym jako mama Martyny, Łukasza i Patryka. Znajduje też czas na hobby: akwarystkę, dobry film i czytanie książek.

5 listopada 2012 roku Rada Wydziału Wychowania Fizycznego i Sportu w Białej Podlaskiej, Akademii Wychowania Fizycznego w Warszawie nadała mgr. Jarosławowi Herbertowi stopień doktora nauk o kulturze fizycznej. Tytuł pracy „Aktywność rekreacyjno-turystyczna w systemie wychowania fizycznego a zdrowie i styl życia młodzieży” napisał pod kierunkiem prof. zw. dr hab. Kazimierza Obodyńskiego.

JAROSŁAW HERBERT w 2007 roku ukończył studia na kierunku wychowanie fizyczne, na Uniwersytecie Rzeszowskim, uzyskując tytuł magistra wychowania fizycznego ze specjalnością zarządzanie turystyką. Od kwietnia 2007 r. był pracownikiem inżynieryjno-technicznym, a od października 2007 roku asystentem na Wydziale Wychowania Fizycznego. Od roku akademickiego 2007/2008 rozpoczął badania w zakresie aktywności rekreacyjno-turystycznej młodzieży. Aktywność naukową w postaci publikacji J. Herbert rozpoczął będąc jeszcze studentem. Pierwszą publikację przygotował w 2004 r.

Jest autorem i współautorem 57 artykułów naukowych i popularno-naukowych oraz jednego podręcznika akademickiego z zakresu szeroko rozumianej aktywności fizycznej oraz różnych

form turystyki i rekreacji, głównie na terenie województwa podkarpackiego. Wziął udział w 30 konferencjach naukowych, podczas 15 wygłosił referaty, był współorganizatorem 16 naukowych spotkań. J. Herbert jest członkiem 3 towarzystw naukowych.

Jarosław Herbert w okresie studiów aktywnie pracował w Studenckim Kole Naukowym Podróżników, jest założycielem tej organizacji. Swoje organizacyjne działania koncentrował na 50 różnego rodzaju wyjazdach dydaktyczno-naukowych w formie turystyki pieszej, rowerowej oraz kajakowej w Polsce i za granicą. Współorganizował cztery studenckie konferencje naukowe. Obecnie – jako nauczyciel akademicki jest opiekunem studenckiego koła naukowego. Jako student działał w Samorządzie Studentów UR oraz w Studenckim Towarzystwie Naukowym (2006-2010 - prezes). Jest również opiekunem sekcji turystycznej Globtroter przy Akademickim Związku Sportowym Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Dr Jarosław Herbert posiada uprawnienia instruktorskie z kilku dyscyplin sportowych i rekreacyjnych: piłki siatkowej, nart biegowych, jazdy konnej, hipoterapii, survivalu, kajakarstwa oraz kwalifikacje animatora czasu wolnego. Ukończył studia podyplomowe w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego, specjalność zarządzanie turystyką i agroturystyką.

J. Herbert brał udział w wizycie studyjnej na Uniwersytecie Telemark w Notodden (Norwegia) i na Uniwersytecie Sao Paulo (Brazylia). W ramach programu Erasmus przebywał na Uniwersytecie Halic w Istambule (Turcja). Obecnie pełni funkcję rzecznika prasowego Wydziału Wychowania Fizycznego. W latach 2011–2012 odbył szkolenie w ramach projektu Podkarpacka Nauka dla Przedsiębiorczości, zrealizowane przez Rzeszowską Agencję Rozwoju Regionalnego S.A. w Rzeszowie w ramach projektu Operacyjnego KP, Pr. IV Dz. 4.2. Rozwój kwalifikacji kadr systemu B+R i wzrost świadomości roli w rozwoju gospodarczym. Ponadto jest instruktorem pierwszej pomocy BLS/AED z certyfikatem Europejskiej Rady Resuscytacji.

Prywatnie J. Herbert, z kolegami z Wydziału, realizuje projekt „Korona Europy” mający na celu zdobycie wszystkich najwyższych szczytów i wzniesień państw europejskich (46 szczytów).

J. Herbert pracuje w Zakładzie Hotelarstwa i Gastronomii w Katedrze Turystyki i Rekreacji. Prowadzi zajęcia z hotelarstwa, hipoterapii, centrum biznesu i usług konferencyjnych w hotelu.

/Opr. L.B./

W XX rocznicę śmierci profesora dra Stefana Reczka

Trzydziestego pierwszego marca 2013 r. mija dwudziesta rocznica śmierci profesora doktora Stefana Reczka. Był jedną z ciekawszych osobowości naszej uczelni, barwną, często intrygującą, z poczuciem humoru, błyskotliwą i z ciętym językiem. Już wtedy krążyły o nim wśród studentów legendy i anegdota. Przyjechał do Rzeszowa z Wrocławia przywożąc, świadomie czy podświadomie, tradycje i pewne obyczaje z tamtejszej uczelni, a te z kolei były w dużym stopniu przeniesione z Uniwersytetu Lwowskiego.

Ponieważ Stefan Reczek pełnił wiele funkcji administracyjnych (dziekan, prorektor), przez wiele lat pisał scenariusze inauguracyjne roku akademickiego, więc przeszczepił te tradycje lwowsko-wrocławskie na grunt rzeszowski. Dzisiaj nie zdajemy sobie sprawy, ile tych zwyczajów uniwersyteckich przejęliśmy dzięki niemu. Ponieważ już bardzo niewielu pracowników pamięta Profesora, a dla studentów jest całkiem nieznaną postacią, dlatego należy przypomnieć Jego życiorys i prace naukowe.

Dwudziestego ósmego sierpnia 1923 r. w Nowym Sączu, w ubogiej, robotniczej rodzinie przyszły na świat bliźniaki: Stanisława i Stefan. Byli pogrobowcami, kilka miesięcy wcześniej zmarł ich ojciec, Wojciech Reczek, pracownik PKP. Matka, Florentyna z domu Mirek, została z trójką dzieci. Oprócz bliźniąt był jeszcze w domu siedmioletni Eugeniusz (1916-1971), późniejszy ksiądz jezuita, historyk, bibliograf, twórca Instytutu Studiów Kościelnych w Rzymie. Zadaniem tej placówki było gromadzenie, opracowywanie i udostępnianie badaczom zagranicznych poloników źródłowych, zwłaszcza pochodzących z archiwów watykańskich.

Dzieci wyróżniały się zdolnościami, pracowitością i chęcią zdobywania

wiedzy. Po ukończeniu szkoły powszechnej i początkowych klas gimnazjum naukę przerwała wojna. W 1940 r. Stefan pracował przymusowo jako robotnik w tzw. „Polnischer Baudienst”. Następnie, aby uniknąć wywózki do pracy w Niemczech, zaczął pracować w warsztatach kolejowych w Nowym Sączu jako goniec, powielacz adresowy, drukarz, a w końcu tokarz. W 1943 r. porzucił pracę na kolei i razem z kolegą wstąpił do Armii Krajowej. Walczył zbrojnie w okolicach Tuchowa (pseud. Rekin), a później jako podoficer w batalionie „Barbara” 16 p.p. Ziemi Tarnowskiej. W partyzantce był do 1945 r. W latach osiemdziesiątych za zasługi w AK został odznaczony Krzyżem Partyzanckim i Brązowym Krzyżem Zasługi z Mieczami.

Z powodu prześladowań żołnierzy AK, obawiając się aresztowania, Stefan Reczek wyjechał na Ziemię Zachodnie, gdzie łatwiej było ukryć się wśród kresowian, którzy byli tu przywożeni i osadzani. Był żołnierz AK zaczął naukę w wieczorowym gimnazjum w Kamiennej Górze, równocześnie podjął funkcję wójta w Witkowie Śląskim. Maturę zdał w Świdnicy w 1946 r. i rozpoczął studia filologiczne na Uniwersytecie Wrocławskim. Na uczelni zwracał uwagę swą pracowitością i zdolnościami. Ponieważ brakowało podręczników, więc student Reczek przepisał sobie *Krótką gramatykę historyczną* Jana Łosia (ok. 300 stron) i *Dialektologię* Kazimierza Nitscha.

Wcześniej doceniono jego wiedzę, bo będąc studentem III roku został zatrudniony jako zastępca asystenta, później jako asystent i starszy asystent. W 1951 r. ukończył studia filologiczne, kierunek językoznawstwo, uzyskując stopień magistra. Od 1953 r. do 1964 r. był adiunktem w Katedrze Języka Polskiego Uniwersytetu Wrocławskiego, w tym czasie współpracował też

z Państwową Wyższą Szkołą Pedagogiczną w Opolu (1954-1956). Stopień doktora nauk humanistycznych w dziedzinie językoznawstwa otrzymał w 1962 r. na Uniwersytecie Wrocławskim na podstawie rozprawy *Studia leksykalne część I i II*. Promotorem był prof. dr hab. S. Rospond, a jednym z recenzentów prof. dr hab. S. Bąk.

W 1964 r. przeniósł się do Rzeszowa, gdzie przez rok był starszym wykładowcą w Zamiejscowym Studium Wydziałów Filologiczno-Historycznego i Matematyczno-Fizycznego krakowskiej WSP, a od 1965 r. w samodzielnej już Wyższej Szkole Pedagogicznej w Rzeszowie. W 1969 r., za osiągnięcia naukowe otrzymał stanowisko docenta, a w 1990 r. nominację na profesora. Był jednym z inicjatorów starań o uzyskanie przez rzeszowską WSP samodzielności i współorganizatorem ośrodka humanistycznych Rzeszowie.

Profesor Reczek prowadził wykłady i seminaria z gramatyki historycznej, z języka staro-cerkiewno-słowiańskiego, historii języka, wykłady monograficzne i językowe seminaria magisterskie. Wychował kilkanaście pokoleń magistrów językoznawstwa, był promotorem jednego przewodu doktorskiego i recenzentem wielu prac doktorskich. Założył i przez kilka lat był opiekunem „Studenckiego Koła Językoznawczego”. Pracę dydaktyczną i naukową łączył z pełnieniem kilku funkcji organizacyjnych na uczelni. Był pierwszym dziekanem Wydziału Filologicznego (1965-68), pierwszym kierownikiem Katedry Literatury i Języka Polskiego (1973-80). Trzykrotnie pełnił funkcję prorektora: ds. nauki (1973-75), ds. dydaktyki i wychowania (1975-78) i ds. dydaktyki (1981-84).

Zaangażował się także w prace rzeszowskiego środowiska naukowego i kulturalnego. Był współzałożycielem „Kwartalnika Rzeszowskiego” (późniejsze „Profile”), młodzieżowego pisma „Prometej” i „Rocznika Naukowo-Dydaktycznego”. Znalazł się też wśród założycieli Rzeszowskiego Towarzystwa Naukowego i został jego wiceprezesem. Od 1969 r. aż do śmierci przewodniczył Okręgowej Olimpiadzie Literatury i Języka Polskiego. Współpracował z towarzystwami naukowymi i kulturalnymi regionu, a także z prasą i radiem. W rzeszowskim radiu wygłosił ponad 400 felietonów w programie „Poradnik Językowy”. Na łamach ogólnopolskiej i lokalnej prasy opublikował wiele artykułów na temat poprawności i kultury języka. Działalność publicystyczna została doceniona i w 1990r. otrzymał Nagrodę imienia Witolda Doroszewskiego.

Stefan Reczek pierwsze prace opublikował już w czasie studiów. Odznaczały się one inwencją, samodzielnością i dojrzałością. Napisana na III roku studiów nowatorska praca seminaryjna, ogłoszona w 1953 r. w „Pamiętniku Literackim” pt. *O nazwiskach bohaterów komedii polskiej XVIII wieku* zwracała uwagę na możliwości i sposoby interpretacji stylistycznie funkcjonującej antroponimii. Artykuł ten zapoczątkował badania nad polską onomastyką literacką. Autor opisał

charakteryzującą funkcję literackiego nazwiska i wykorzystanie przyrostka patronimicznego ‘-owic’. W 1973 r. powrócił do tej problematyki w eseju *Od Piastowicza do mankowicza* (w: *Na tropach słów*), gdzie przedstawił historię i rozwój przyrostka ‘-owic’, ‘-owicz’ w polszczyźnie.

Wcześniej zainteresował się kulturą i poprawnością języka. W latach pięćdziesiątych rozpoczął pracę we wrocławskim „Słowie Polskim”, tworząc rubrykę poradnika językowego pt. *Rzecz o języku*. Po wyjeździe Stefana Reczka do Rzeszowa, od 1968 r. kontynuatorem tego poradnika został prof. Jan Miodek. Plonem kilkunastoletniej współpracy Reczka ze „Słowem Polskim” były dwie książki. W *Naszym języku powszednim* (Ossolineum 1957) umieścił ciekawsze porady językowe, których udzielał na łamach gazety. W 1966 r. wydano również w Ossolineum *Przycinki i przecinki*, gdzie w krótkich felietonach poprawiał błędy językowe mieszkańców Wrocławia. W 1988 r. wydał w Rzeszowie książkę *Słowo się rzekło, czyli monolog o kulturze języka*, w której napisał: *Widzieć (...) fakty językowe w ich wzajemnym uzależnieniu oraz postrzegać ich związek z myślą i działalnością człowieka – to właśnie znaczy rozumieć rolę i piękno języka*.

W kilku pracach zajął się językiem pisarzy, m. in. prozą Stanisława Piętaka (1969), ludową poezją Jana Wiktora (1971), stylem Wilhelma Macha (1968), językiem opowiadań Wojciecha Żukrowskiego czy stylem Cypriana Norwida (1985).

Dialektologii poświęcił kilka rozpraw i artykułów, m. in.: *Z badań nad stroną znaczeniową zapożyczeń dolno-niemieckich w języku połabskim (Próba analizy leksykalnej)*, Wrocław 1957; *Ze studiów nad śląskim słownictwem rolniczym*, Wrocław 1964; *Śląskie ślók i vagnol. Przykład słowotwórczej percepcji niemieckich wyrazów złożonych*, Opole 1957.

Szczególne miejsce wśród prac Stefana Reczka zajmuje polszczyzna historyczna. Tutaj wymienić warto chociażby prace: *Staropolskie jęćiec – nowopolskie jeniec*, (1952); *Uwagi o staropolskim języku literackim od średniowiecza do renesansu (Na podstawie przekładów Psalterza)* (1955); *Deminitiva polskie. Charakterystyka, rozwój funkcji stylistycznej* (1968). Na szczególną uwagę zasługuje *Podręczny słownik dawnej polszczyzny. Cz. I. Staropolsko-nowopolska. Cz. II Nowopolsko-staropolska*. (Ossolineum 1968). We wstępie autor stwierdza, że *Część pierwsza zawiera około 20 000 głównych haseł staropolskich objaśnionych współczesnymi odpowiednikami znaczeniowymi. Część druga jest odwróconym indeksem pierwszej*. Poszczególne hasła opatrzone cytatami z literatury staropolskiej. Trzeba podkreślić, że tę olbrzymią pracę Reczek wykonał sam (obecnie nad słownikami pracują całe pracownie liczące kilka osób). Możemy sobie wyobrazić, ile nakładu pracy, cierpliwości i czasu trzeba było włożyć w wydanie słownika.

Prof. Feliks Pluta, w artykule o autorze staropolskiego słownika stwierdza, że *prof. dr Stefan Reczek ma poważne osiągnięcia w dziedzinie językoznawstwa polskiego. Jego dorobek naukowy liczy sto pozycji bibliograficznych*. Wysoko oceniali dorobek naukowy uczonemu z Nowego Sącza również profesorowie: Władysław Lubaś, Jan Basara i Stanisław Grzeszczuk. Cytuję za prof. Feliksem Plutą: I tak prof. Basara pisze, że *twórczość naukowa Stefana Reczka stawia go wśród osób, które wielce zasłużyły się dla językoznawstwa polskiego*. Profesor Lubaś stwierdza zaś: *Jego dorobek jest tematycznie zróżnicowany, zawsze oryginalny a metodologicznie bez zarzutu, zwłaszcza w sferze dociekań filologicznych*. Również profesor Stanisław Grzeszczuk pisze, że *dorobek naukowy Reczka jest wartościowy i znaczący w językoznawstwie polskim*, i zauważa, że *udało mu się dokonać rzeczywistej, a nie tylko werbalnie deklarowanej integracji pomiędzy badaniami językowymi a literackimi*.

Nie można w tak krótkim artykule omówić całą twórczość naukową Profesora. Każda śmierć wzbudza żal. Przedwczesne odejście (a każde jest przedwczesne) żal z wielokrotnia, wywołuje sprzeciw i stawia pytanie: dlaczego? - właśnie teraz - trudno nam pojąć niezrozumiałe, okrutne prawa śmierci.

Profesor Reczek odszedł przedwcześnie, w pełni sił twórczych, 31 marca 1993 r. Do końca planował nowe prace, miał jeszcze tyle pomysłów do realizacji. Kilka dni przed śmiercią układał bibliografię do przyszłego *Staropolskiego słownika frazeologicznego*. Pozostawił niedokończony słownik, który miał zatytułować *Tysiąc razy poprawnie po polsku*. (zdążył doprowadzić go do litery 's'), a pracował nad nim z benedyktyńską cierpliwością przez kilka lat. Pozostawił jeszcze kilka opowiadań na temat swych przeżyć z partyzantki i trochę wierszy pisanych do szuflady.

Jego dorobek naukowy będzie jeszcze zapewne służył kilku pokoleniom językoznawców. My zaś możemy być wdzięczni losowi, że jednym z twórców rzeszowskiej polonistyki był profesor Stefan Reczek.

M. P.

P.S. Myślę, że warto zacytować jeszcze słowa internautki, które znalazłam w internecie. Jest to komentarz byłej studentki profesora Reczka. Autorka pod pseudonimem Zimorodek pisze: *Jednak moją wielką, największą, „nauczycielską miłością życia” był nauczyciel akademicki, śp. profesor Stefan Reczek, wielkiej klasy erudyta, językoznawca, który kształcił również Jana Miodka. Po dzień dzisiejszy zawsze odwiedzam jego grób, ilekroć jestem na cmentarzu. Był człowiekiem o dość kontrowersyjnym sposobie bycia, lecz niesłychanie wielkiego formatu.*

24 lutego br zmarł nagle, w wieku 62 lat, dr inż. **Jan Rogowski** wieloletni pracownik naukowo-dydaktyczny Wydziału Ekonomii Uniwersytetu Rzeszowskiego. Jego śmierć w rodzinnym domu w Wysokiej Łańcuckiej, gdzie opiekował się ciężko chorym ojcem, jest ciosem dla najbliższej rodziny, ale także dla całego środowiska Wydziału Ekonomii UR oraz wielu osób ze społeczności uniwersyteckiej Rzeszowa, dla których był On znanym i bardzo cenionym wykładowcą, współpracownikiem, kolegą i przyjacielem. Dr Jan Rogowski pozostawił żonę, trzy córki oraz troje wnucząt.

Jan Rogowski urodził się 2 października 1950 r. w Łańcucie. Wychował się w Wysokiej k. Łańcuta, gdzie w 1969 r. ukończył Technikum Rachunkowości Rolnej. W latach 1969-1970 pracował jako stażysta w Instytucie Sadownictwa i Kwaciarnictwa w Sadowniczym Zakładzie Doświadczalnym w Albigowej. W 1970 r. rozpoczął studia na Wydziale Rolniczym Akademii Rolniczej w Krakowie, gdzie uzyskał dyplom magistra inżyniera rolnictwa (1975). Stopień doktora nauk rolniczych otrzymał na Wydziale Rolniczym AR w Krakowie w 1987 r. na podstawie rozprawy pt. Poziom wydatków intensyfikujących produkcję rolniczą gospodarstw indywi-

IN MEMORIAM

dualnych i czynniki go warunkujące. W październiku 1975 r. podjął pracę asystenta w Instytucie Ekonomiki Rolnictwa i Organizacji Handlu Wiejskiego na Wydziale Ekonomiki Produkcji i Obrotu Rolnego w Rzeszowie, a później Wydziale Ekonomii w Rzeszowie (AR w Krakowie). Od 1998 r. pracował jako adiunkt w Katedrze Ekonomii, zaś od roku 2001, po włączeniu Wydziału Ekonomii AR w Krakowie do struktur nowo tworzonego Uniwersytetu Rzeszowskiego, jako starszy wykładowca w Zakładzie Finansów na Wydziale Ekonomii.

Doktor Jan Rogowski prowadził zajęcia dydaktyczne z takich przedmiotów jak: rachunkowość przedsiębiorstw, rachunkowość finansowa i rachunkowość zarządcza, rynek kapitałowy i finansowy oraz bankowość. W ciągu 38 lat pracy na Wydziale Ekonomii UR wykształcił rzesze studentów, którzy pracują dziś w finansach, księgowości i bankowości, w instytucjach finansowych, przedsiębiorstwach i jednostkach administracji publicznej nie tylko w regionie Polski południowo-wschodniej. Zyskał sobie uznanie i szacunek studentów. Dla wielu z nich wykłady prowadzone przez dra Jana Rogowskiego stanowiły nie tylko źródło wiedzy z rachunkowości, czy finansów, ale były też inspiracją do dalszego pogłębiania tej tematyki i jej doskonalenia w praktyce. Był wymagającym, ale cierpliwym i wyrozumiałym wykładowcą, opiekował się praktykami studenckimi oraz prowadził seminaria dyplomowe, które cieszyły się niesłabnącym zainteresowaniem studentów. Dr Jan Rogowski był promotorem ponad 200 prac magisterskich oraz wielu prac licencjackich, głównie z zakresu bankowości, finansów przedsiębiorstw i finansów publicznych.

Zainteresowania naukowe dra Jana Rogowskiego dotyczyły głównie problematyki finansowania przekształceń strukturalnych w rolnictwie, bankowości spółdzielczej, rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich. Prowadził też badania dotyczące efektywności inwestycji w rolnictwie, kredytowania gospodarstw rolnych oraz gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego. Współpracował z wieloma instytucjami, takimi jak Wojewódzki Urząd Statystyczny w Rzeszowie, Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, instytucje sektora bankowego i jednostki samorządu terytorialnego. Był autorem kilkudziesięciu opracowań naukowych i popularno-naukowych (artykułów i rozdziałów w monografiach naukowych) oraz

współautorem i redaktorem podręcznika *Wybrane aspekty rachunkowości finansowej* (Wyd. UR, Rzeszów 2008). Był członkiem Towarzystwa Naukowego Organizacji i Kierowania oraz Sekcji Karpackiej Komitetu Zagospodarowania Ziemi Górskich PAN.

Doktor Jan Rogowski miał też wyjątkowe zasługi w działalności organizacyjnej wydziału. Od początku funkcjonowania Wydziału Ekonomii w strukturach Uniwersytetu Rzeszowskiego pełnił funkcję pełnomocnika dziekana WE ds. finansów. W tej roli był „człowiekiem instytucją”. Stworzył i prowadził system ewidencji i kontroli finansów, dzięki któremu kolejne władze dziekańskie mogły sprawnie zarządzać finansami wydziału, zapewniając w całym okresie funkcjonowania jednostki w ramach Uniwersytetu Rzeszowskiego wypracowanie nadwyżki finansowej. Dr Jan Rogowski był zawsze otwarty na argumenty, potrafił przewidywać konsekwencje poszczególnych działań i znaleźć dobre rozwiązania dla często bardzo trudnych, czy wydawałoby się nierozwiązywalnych problemów. Swoją sumiennością i profesjonalizmem zyskał niekwestionowany autorytet nie tylko wśród pracowników Wydziału Ekonomii, ale także administracji i władz Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Za swoją działalność naukowo-badawczą, dydaktyczno-wychowawczą oraz organizacyjną dr inż. Jan Rogowski został odznaczony Srebrnym Krzyżem Zasługi (2004) oraz Medalem Komisji Edukacji Narodowej (2008).

Doktor Jan Rogowski był zawsze otwarty na współpracę zarówno na polu naukowym, jak i dydaktycznym oraz organizacyjnym. Można było liczyć na Jego pomoc, dzielił się chętnie swoją wiedzą i doświadczeniem, ale także swoim czasem - tak dziś deficytowym towarem. Był dla wszystkich, niezależnie czy to studenci, czy współpracownicy, osobą bardzo życzliwą, cierpliwą i taktowną. Można było podzielić się z Nim swoimi kłopotami i radościami. Sam też był człowiekiem otwartym, szczerym, o pogodnym usposobieniu i poczuciu humoru. Zawsze lojalnym wobec przyjaciół, współpracowników i przełożonych. Znana jest powszechnie Jego skromność, sumienność i odpowiedzialność. Wiele radości czerpał ze swojej rodziny, był dumny z dzieci i wnuków, oddany żonie i rodzicom. Był po prostu dobrym, uczciwym człowiekiem. Pozostanie na zawsze takim w naszej wdzięcznej pamięci.

Ryszard Kata

Zdzisław Wawrzyniak

KRZYSZTOF LIPIŃSKI

(1957-2013) germanista, tłumacz *Fausta*, poeta

Zdjęcie ze zbiorów rodzinny Lipińskich

25 lutego 2013 r. odszedł od nas nagle i niespodziewanie prof. dr hab. Krzysztof Lipiński, historyk literatury niemieckiej i austriackiej, teoretyk przekładu, wybitny tłumacz literatury pięknej z języka niemieckiego, w tym autor przekładu *Fausta*, dzieła uważanego przez znawców za największe i najświetniejsze w dziejach literatury niemieckojęzycznej.

Krzysztof Lipiński urodził się w Rzeszowie, ukończył I LO, a następnie studiował germanistykę na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie (1976-1980). Studia ukończył z wyróżnieniem. Jako magister został zatrudniony w Katedrze Filologii Germańskiej UJ. Doktorat uzyskał w roku 1984, a habilitował się w roku 1991. Tytuł profesora nauk humanistycznych otrzymał w roku 1996. W latach 1999-2005 był dyrektorem Instytutu Filologii Germańskiej UJ. Od roku 2007- profesor w Instytucie Filolo-

gii Germańskiej Uniwersytetu Rzeszowskiego. Autor licznych publikacji naukowych i przekładów w Polsce, Niemczech, Austrii i Francji. Do najważniejszych z nich należą: *Bóg, Szatan, Człowiek. O Fauście J. W. Goethego*. Rzeszów, 1993, *Interpretation-Rezeption-Translation (Eseje i rozprawy o literaturze austriackiej)*. Częstochowa, 1995. *Ja liryczne wobec świata. Cztery wieki liryki niemieckojęzycznej*. Kraków, 1997. *Vademecum tłumacza*. Kraków, 2000. *Mity przekładoznawstwa*. Kraków, 2004.

Był człowiekiem przyjaznym wobec studentów i młodszych pracowników nauki. Cieszył się uznaniem badaczy literatury w Polsce, Niemczech i w Austrii. Członek Stowarzyszenia Germanistów Polskich, Związku Literatów Polskich oraz austriackiego PEN- Clubu. Napisał i wydał w roku 1995, w krakowskim wydawnictwie Miniatura zbiór opowiadań o charakterze autobiograficznym, *Opowieści galicyjskie*. Pisał wiersze, w ostatnim czasie piszący te słowa otrzymywał często ręcznie napisane utwory poetyckie. Panu profesorowi Kazimierzowi Ożogowi wręczał na posiedzeniach Rady Wydziału Filologicznego swoje iskrzące humorem i refleksją limeryki. Oto wiersz ze stycznia 2013 roku autorstwa zmarłego Profesora:

ŚWIT I ZMIERZCH

*Początek i koniec na niebie
W tęczy widoku widzisz siebie
Krew słońca i chmur błękit
W obudzonym sercu tętni
Przejdziemy może przez mrok i słońce
Jednak wszystko skończy się końcem
Czy zwycięży zmierzch czy świt
Tego nie wie nikt*

*Tu jednak upływają nasze dni
I zmierzch i świt nam się śni
Koszmarem i nadzieją
Kłaniamy się bogom
Życia udźwignąć nie mogąc
Czy zwycięży zmierzch czy świt
Tego nie wie nikt*

Kazimierz Ożóg

Wiersze KRZYSZTOFA LIPIŃSKIEGO

Kiedy myślę o Profesorze Krzysztofie Lipińskim, przypominają mi się nasze dyskusje o Włoszech. Był On dla mnie uosobieniem najlepszych tradycji intelektualnych, znakomitym znawcą całej kultury europejskiej, zwłaszcza niemieckiej. Kiedyś, po naszej dyskusji o Wenecji, nazwałem Go Wenecjaninem i tego określenia używałem nawet w czasie obrad Rady Wydziału. Spotykaliśmy się w Dziekanacie Wydziału Filologicznego, zasiadaliśmy w komisjach doktorskich i tak, po prostu, rozmawialiśmy na korytarzach naszej uczelni. Niezwykły, subtelny intelektualista, znakomity tłumacz i poeta. Ukochał słowo.

We wrześniu 2012 r. przestałem być dziekanem Wydziału Filologicznego. Mogłem więc wreszcie opuścić stół prezydyjny i zasiąść wśród pozostałych uczestników Rady. Wybrałem miejsce koło Krzysztofa, i... wymyśliłem rzecz inną niż wymagają oficjalne procedury. Otóż, mówię do Niego, aby w czasie każdej Rady Wydziału napisał mi wiersz, najlepiej dowcipny limeryk. Profesor Lipiński chętnie się podjął tego zadania i od września darował mi kilka wierszy, pisanych ot tak, od niechcienia, na każdym posiedzeniu Rady. Oto wiersz z lutowej Rady:

URBI ET ORBI

*Wieczny Rzymie
Jak ci na imię?
Przedzielony Tybru wodami
Igrasz z naszą pamięcią
I igrasz z nami.*

*Z katakumb powstają zjawy.
Kołyse się cień Piotrowej Nawy.
Na Forum Romanum bawią się koty
I wycinają czarne psoty.*

*W pizzerii na rogu
Można pomyśleć
Albo o winie albo o Bogu.*

*O panteonach i o eonach
A na deser jak brunatna pianka
Może przydarzyć się Rzymianka.*

Kiedy myślę o Jego śmierci, *różne myśli chodzą po głowie*, jak mówił Krzysztof, nawiązując do znanego wiersza Herberta. Najpierw boleśnie stwierdzam aktualność i uniwersalność frazy ks. Jana Twardowskiego. Poeci są potrzebni, także dlatego, bo czasem dają skrzydlate słowa. Rzeczywiście, ludzie – o konkretnych imionach – szybko odchodzą, a my ciągle nie spieszymy się kochać. Myśl druga związana jest z językiem, z całym tym bogatym uniwersum językowo-kulturowym, w którym Krzysztof znakomicie działał, otóż zostaje po nas dobre słowo, a tych dobrych słów Krzysztof napisał, czy powiedział wiele. Niektóre z tych tekstów – jak pięknie tkane gobeliny – przeszły w obszary sztuki, a więc zostają tym bardziej. Sięgając po teksty profesora Lipińskiego możemy mieć wejście do tego uniwersum. I myśl trzecia, znów intertekstualna, czy po tym niezwykłym życiu *popiół tylko zostanie i zamęt, co idzie w przepaść z burzą?* Nie, nie, po Krzysztofie zostaje *na dnie popiołu gwiazdzisty dyjament*. Tak, jego wiekuiętego zwycięstwa zaranie.

Nie mogłem być na listopadowej Radzie Wydziału. Prosiłem przez kolegów, aby Krzysztof napisał mi wiersz. Napisał dwa i piękną sentencję. Oto zabawa słowna wykorzystująca najtrudniejsze pod względem fonetycznym polskie powiedzenie:

*W Szczebreszynie
Marzył chłopak o dziewczynie
Lecz ona była harda
Nieugięta i twarda
Więc tylko chrząszcz
Brzmiał w trzcinie.*

Głęboka jest sentencja napisana po niemiecku, w tłumaczeniu polskim się wyklada jako: *Kto może mieć wszystko, nie może pozwolić sobie na nic*. Taki był Krzysztof. Taki jest Krzysztof w swoich słowach, które nam zostawił. Doceniał też wagę milczenia. Zatem zadowolony byłby, gdyby usłyszał, że reszta jest milczeniem. Głębokim, pozostającym zawsze w opozycji do słowa.

Słowo i milczenie – Krzysztof Lipiński.

Zofia Czapiga, Grzegorz Ziętala

Pamiętajmy o tych, którzy byli przed nami, aby i o nas też kiedyś pamiętano...

Uroczystość nadania imienia prof. dra hab. Mariana Bobrana sali 306 w Katedrze Filologii Rosyjskiej

18 lutego 2013 r. odbyła się uroczystość nadania imienia prof. dra hab. Mariana Bobrana sali dydaktycznej nr 306 w Katedrze Filologii Rosyjskiej. Została nazwana imieniem byłego dyrektora Instytutu Filologii Rosyjskiej, prodziekana Wydziału Filologicznego, dziekana Wydziału Humanistycznego, prorektora i rektora WSP w Rzeszowie.

W uroczystości wzięli udział: prorektor UR ds. nauki prof. dr hab. Sylwester Czopek, prorektor UR ds. studenckich i kształcenia dr hab., prof. UR Wojciech Walat, dziekan Wydziału Filologicznego dr hab., prof. UR Zenon Ożóg, prodziekan Wydziału Filologicznego dr hab., prof. UR Agnieszka Uberman, dyrektor Instytutu Filologii Germańskiej dr hab., prof. UR Mariola Wierzbicka, dyrektor Instytutu Filologii Polskiej dr hab., prof. UR Janusz Pasterski, kierownik Muzeum UR dr Jerzy Horwat, były dziekan Wydziału Filologicznego prof. dr hab. Kazimierz Ożóg oraz córka Pana Profesora M. Bobrana – Aldona Fijałkowska,

syn – Krzysztof Bobran wraz z rodziną. Obecni również byli pracownicy Katedry Filologii Rosyjskiej, a także przebywający na wymianie studenckiej w Rzeszowie goście z Sankt Petersburga.

Kierownik Katedry Filologii Rosyjskiej dr Grzegorz Ziętala po powitaniu gości wyraził wdzięczność osobom, które przyczyniły się do urealnienia podjętej inicjatywy: dziekanom Wydziału Filologicznego – prof. Kazimierzowi Ożogowi i prof. Zenonowi Ożogowi, którzy wystąpili do Senatu UR z prośbą o przyjęcie stosownej uchwały, JM Rektorowi UR prof. Aleksandrowi Bobko, Senatowi UR, który podjął taką uchwałę; JM Rektorowi poprzedniej kadencji – prof. Stanisławowi Uliaszowi, który dofinansował zakup laboratorium językowego (do sali 306); drowi Jerzemu Horwatowi – kierownikowi Muzeum Uniwersytetu Rzeszowskiego i dr Bernadecie Szarzyńskiej, którzy przygotowali wystawę; kanclerzowi mgrowi inż. Jarosławowi Szlęzakowi, dzięki któremu przeprowadzono remont korytarza i sali.

Szczególnie gorąco kierownik Katedry Filologii Rosyjskiej podziękował panu dziekanowi Wydziału Filologicznego – prof. Zenonowi Ożogowi, przede wszystkim za ufundowanie tablicy

pamiętkowej, napisu i wystawy w sali 306, ale też za wsparcie różnorodnych inicjatyw, służenie radą i za wielką życzliwość dla wszelkich działań władz Katedry.

Dr G. Ziętała przedstawił również drogę życiową i dokonania Profesora M. Bobrana, który w tych murach, na tym piętrze, od przeprowadzenia się Katedry do tego budynku w 1976 r. aż do śmierci w 2009 r. spędził 33 lata, z czego 24 lata jako dyrektor Instytutu Filologii Rosyjskiej. „Był pierwszym i jednocześnie najdłużej urzędującym dyrektorem Instytutu. W ciągu 38 lat pracy w Rzeszowie przeszedł wszystkie możliwe etapy kariery zawodowej – od asystenta do rektora, od magistra do profesora tytularnego. I w ciągu tych 38 lat pracy w Rzeszowie współtworzył i rozwijał filologię rosyjską. Obchodząc zaś jubileusz 40-lecia pracy zawodowej, mógł stwierdzić:

źródłem mojej profesjonalnej satysfakcji jest fakt, że mimo zakrętów i burz politycznych rusycystyka polska jako filologia funkcjonuje całkiem dobrze, a oczyszczona z naleciałości politycznych czuje się zupełnie zdrowa.

Profesor Marian Bobran przeszedł wspaniałą drogę życiową od Podlasia, gdzie w Biernatkach koło Augustowa urodził

się 3 stycznia 1933 r., przez Syberię, gdzie w obwodzie irkuckim i w Kraju Altajskim spędził dzieciństwo i lata młodzieńcze, ziemię warmińsko-mazurską, gdzie uczył się w Liceum Pedagogicznym w Elku, Mazowsze, gdzie najpierw w Wyższej Szkole Pedagogicznej, a potem w Uniwersytecie Warszawskim studiował filologię rosyjską, ziemię lubuską, gdzie w Lubsku pracował 7 lat w Liceum Pedagogicznym, ziemię zielonogórską, gdzie pracował w Studium Nauczycielskim w Zielonej Górze, ziemią łódzką, gdzie uzyskał stopnie doktora i doktora habilitowanego, i wreszcie Podkarpacie, gdzie spędził 38 lat, pracując w Wyższej Szkole Pedagogicznej i w Uniwersytecie Rzeszowskim, i w tej ziemi spoczął na zawsze.

O swoim życiu tak sam mówił:

w drodze niebywałego awansu społecznego z przedwojennych krytych słomą strzech i przysłowiowych „piwnicznych izb” wyrastała nowa generacja inteligencji polskiej. W drodze tego właśnie awansu jako jedyny wtedy przedstawiciel podaugustowskiej wioski, syn osadnika wojskowego z terenów ziem odzyskanych, po ukończeniu Liceum Pedagogicznego w Elku, dostałem się na filologię rosyjską o specjalności nauczycielskiej w Uniwersytecie Warszawskim. I to był nieoduraczalny początek mojej drogi życiowej.

Właśnie 17 lutego br. minęły 4 lata, jak ta droga życiowa się zakończyła. Odszedł od nas znakomity naukowiec, organizator, wieloletni szef instytutu, wydziału i uczelni, ale i wspaniały mąż, ojciec, dziadek i przyjaciel. Odszedł przedwcześnie, mając jeszcze wiele planów na najbliższą i dalszą przyszłość. Ponieważ najdłużej był związany z filologią rosyjską, to właśnie w jej murach powinna być szczególnie upamiętniona jego postać.

Dzięki pomocy JM Rektora prof. Stanisława Uliasa i wypracowanym środkom ze studiów podyplomowych sala 306 z laboratorium językowym jest najnowocześniejszą w Katedrze Filologii Rosyjskiej. Profesora Bobrana fascynowały nowoczesne technologie. Wszyscy pamiętamy, jak przychodząc do pracy, zastawaliśmy go przed komputerem, a kiedy wychodziliśmy – on dalej pisał, redagował, wyszukiwał różne informacje, dzielił się nimi drogą mailową, drukował i czytał ciekawe artykuły, udzielał się na internetowych forach językoznawczych. Dlatego sala z laboratorium językowym będzie hołdem dla fascynacji Profesora. Szkoda jedynie, że to nie nowoczesna pracownia komputerowa, która jest nam niezbędna do kształcenia i z którą kojarzyłyby się właśnie Profesor.

Naszym zadaniem jest modernizować, dostosowywać się do wymogów czasu, ale nie zapominać o przeszłości, o historii, o dobroku pokoleń, które stały się historią tej Katedry, tego Wydziału i tej Uczelni. Nie wolno nam zapominać o poprzednikach. W ten sposób nowoczesność łączy się z tradycją, z historią, tworząc ciągłość pokoleń.

Prof. Zofia Czapiga napisała we *Wspomnieniach o Profesorze* w „Gazecie Uniwersyteckiej”:

Profesor Marian Bobran pozostanie w pamięci społeczności akademickiej, a zwłaszcza w pamięci współpracow-

ników nie tylko jako wspaniały lingwista i organizator, ale przede wszystkim jako bezkonfliktowy, wyrozumiały i niezwykle życzliwy człowiek – Przyjaciel o Wielkim Sercu. I dalej słusznie zauważyła: A przy tym cechowała Go wyjątkowa skromność, godna naśladowania w środowisku akademickim.

Można śmiało stwierdzić, że zgodnie z opracowanym w 2012 r. *Kodeksem etyki pracownika naukowego* cechowało go poszanowanie godności człowieka, tak ważne w naszym życiu w dzisiejszych czasach. Prof. Andrzej Zoll tak opisał pracownika naukowego:

Chodzi nam o to, żeby wskazać wagę rzetelności, uczciwości, wiarygodności, obiektywizmu, bezstronności i niezależności. Podkreślić znaczenie otwartości pracownika naukowego, troskliwości zarówno w stosunku do przedmiotu badań, jak i dóbr kultury, ale także w stosunku do godności człowieka. Naukowiec obowiązuje odpowiedzialność za przyszłe pokolenia badaczy, związana m.in. z kształceniem nowych kadr.

Cechy te charakteryzowały Profesora Bobrana i powinny być dla nas wszystkich obowiązującą normą postępowania. Profesor poświęcił swe życie filologii rosyjskiej. W wywiadzie z okazji 40-lecia pracy zawodowej powiedział:

W moim przekonaniu swoim studentom zawsze starałem się wpoić najpierwszą zasadę filologiczną – umiłowanie piękna słowa w zakresie studiowanej specjalizacji. Język rosyjski jest naprawdę piękny i przebogaty w różnorodne środki wyrażania tego, co wiemy o świecie, tego, co jawi się nam o nim w naszej wyobraźni, tego, co odbieramy z otoczenia wszystkimi organami naszych zmysłów. Wspaniała też jest upowszechniona w cywilizowanym świecie literatura rosyjska i, szerzej, kultura rosyjska. Te wszystkie wartości zawsze starałem się przekazywać swoim studentom. Zawsze jednak przestrzegałem ich przed tym, by ucząc języka rosyjskiego, zawsze i bezwzględnie dbali o izolowanie go od interferencji języka ojczystego, ale także i o to, by nie dopuszczali do skażenia języka ojczystego niepotrzebnymi rusycyzmami.

Życie i kariera Profesora Bobrana to wielka karta historii naszej uczelni, a jego imię na zawsze pozostanie w naszych sercach i w naszej pamięci, gdyż „istniejemy, póki ktoś o nas pamięta” (Carlos Luis Zafon). On już stał się historią, my też kiedyś się nią staniemy. Dlatego „pamiętajmy o tych, którzy byli przed nami, aby i o nas też kiedyś pamiętano”.

Po przemówieniu dra G. Ziętały sylwetkę naukową Profesora przedstawiła prof. dr hab. Zofia Czapięga, która m.in. powiedziała: „Droga naukowa Profesora Mariana Bobrana rozpoczęła się – Jego zdaniem – w 1957 r. na obronie pracy magisterskiej napisanej pod opieką naukową prof. Marii Froelichowej, na Uniwersytecie Warszawskim. Komisji egzaminu magisterskiego przewodniczył znany językoznawca, polonista, dziekan

prof. Bronisław Wieczorkiewicz. Ten, wtedy mało istotny fakt, miał później wielkie znaczenie dla dalszego rozwoju naukowego ówczesnego magistra Mariana Bobrana. Po ukończeniu studiów pracował najpierw w Liceum Pedagogicznym w Lubsku, a następnie w Studium Nauczycielskim w Zielonej Górze. Tak się zdarzyło, że do Studium przyjechał z wykładem gościnnym prof. Bronisław Wieczorkiewicz. W przerwie rozpoznał młodego rusycystę, którego pamiętał z egzaminu magisterskiego. Zaproponował Mu kontakt z łódzkim profesorem Mściśławem Olechnowiczem w celu kontynuowania zainteresowań naukowych. Kontakt z prof. Mściśławem Olechnowiczem zaowocował rozprawą doktorską, poświęconą konstrukcjom syntaktycznym z imiesłowami nieodmiennymi w języku polskim i rosyjskim, obronioną w 1973 r. W 6 lat później (1979) również na Uniwersytecie Łódzkim uzyskał stopień dra hab. Tytuł profesora nadzwyczajnego otrzymał w 1988 r., a w 1995 r. został profesorem zwyczajnym.

Zainteresowania naukowe Profesora M. Bobrana były rozległe, dotyczyły bowiem różnych aspektów języków słowiańskich – polskiego, rosyjskiego i ukraińskiego, metodologii badań lingwistycznych oraz problemów glottodydaktycznych. Jednak najważniejsze w Jego badaniach były zagadnienia składni polsko-rosyjskiej. Wyróżniał się niezwykle aktywnością naukową: brał czynny udział w licznych konferencjach naukowych – krajowych i zagranicznych, zwykle o zasięgu międzynarodowym. Opublikował blisko 100 prac, w tym 13 monografii, 4 skrypty, ponad 60 artykułów i recenzji, redagował 16 prac zbiorowych. Jego publikacje znane są nie tylko w kraju, dostępne są również w wielu bibliotekach zagranicznych.

W pierwszym okresie badań zainteresowania Profesora szły w dwóch kierunkach. Były to głównie problemy funkcjonowania oznajmień imiesłowowych w języku polskim i rosyjskim oraz problemy dydaktyki, w tym dydaktyki szkoły wyższej. Był współautorem podręczników dla uczących się języka rosyjskiego jako obcego: *Gramatyka opisowa języka rosyjskiego. Przewodnik metodyczny dla studentów FR; Ćwiczenia ortograficzne z języka rosyjskiego* oraz *Wstęp do językoznawstwa*. Niektóre z nich były wznawiane wielokrotnie. Był też redaktorem 3-częściowego skryptu *Современный русский язык* oraz współautorem części pierwszej.

W drugim okresie działalności naukowej Profesor koncentrował się na problemach składniowych. Najwięcej uwagi w swojej pracy badawczej poświęcił polsko-rosyjskiej składni zdania pojedynczego. Serię monografii otwiera *Очерк синтаксиса простого предложения русского и польского языков* (1993), w rok później ukazały się 2 monografie: *Składnia polska i rosyjska zdania podmiotowo-orzeczeniowego z orzeczeniem czasownikowym oraz Składnia polska i rosyjska zdania pojedynczego z orzeczeniem imiennym* (1994), a w 1996 *Semantyka trybu składniowego języka polskiego i rosyjskiego*.

Uwieńczeniem badań składniowych okazała się monografia *Składnia polska i rosyjska zdania złożonego* (2000). Dla pełnego zamknięcia cyklu badawczego w Jego opracowaniach brakuje monografii składni polsko-rosyjskiej zdania pojedynczego. Poszukiwał nowej koncepcji ujęcia tego problemu, jednak niestety nie zdążył jej zrealizować.

Mając doskonale wypracowany warsztat badawczy, Profesor uczył zwięzłości stylu naukowego i skrupulatności opisów. Swoimi publikacjami starał się wpajać zasady metodologii badań lingwistycznych, zwłaszcza składniowych. Problemom tym poświęcił kilka szkiców. Młodszym kolegom językoznawcom imponował swoją ogromną pracowitością i skrupulatnością oraz inspirował ich do pracy naukowej.

Dorobek Profesora stanowi znaczący wkład w osiągnięcia nie tylko rusycystyki rzeszowskiej, ale także rusycystyki polskiej. Stworzył On rzeszowską szkołę językoznawstwa porównawczego, był niekwestionowanym autorytetem w polskim środowisku naukowym. Jego dorobek jest budującym przykładem twórczych możliwości oraz sygnałem, by szukać takiego potencjału u siebie. Starał się być wiernym jednej z sentencji T. Kotarbińskiego: *Trzeba zawsze budzić w sobie siły twórcze, tym zaś, które są już obudzone, nie dać zasnąć*.

Profesor był utalentowanym wykładowcą, zawsze do słuchaczy mówił w przystępny sposób i łatwo nawiązywał z nimi kontakt, za co był lubiany i ceniony. Dla studentów był wielkim autorytetem, a Jego seminaria magisterskie zawsze przyciągały największą liczbę chętnych. Wypromował, jak można szacować, kilkuset magistrów, 2 doktorów, recenzował 4 prace doktorskie i 3 rozprawy habilitacyjne, kilkakrotnie oceniał dorobek naukowy w związku z postępowaniem kwalifikacyjnym o nadanie tytułu profesorskiego, opiniował projekty badawcze na zlecenie Komitetu Badań Naukowych.

Profesor Marian Bobran to uczony o szerokich horyzontach naukowych. Ale przede wszystkim to wyjątkowo życzliwy, bezkonfliktowy, skromny Człowiek”.

Swoimi wspomnieniami o Profesorze Marianie Bobranie podzielili się też inni uczestnicy uroczystości: prorektor UR dr hab., prof. UR Wojciech Walat, dziekan Wydziału dr hab. prof. UR Zenon Ożóg oraz były dziekan – prof. dr hab. Kazimierz Ożóg.

Prorektor ds. studenckich i kształcenia dr hab., prof. UR Wojciech Walat serdecznie podziękował wszystkim, którzy przyczynili się do upamiętnienia Profesora Bobrana. Wyraził życzenie, aby „takich sal jak ta, przy której dziś zgromadziliśmy się, było na Uczelni jak najwięcej, by z czasem powstawały nowe, bo to jest właśnie wkład w budowanie historii Uniwersytetu”. W sytuacji gdy na co dzień nauczyciele akademicy są zobowiązani do sporządzania wykazów studentów, ich aktywności, dodawania punktów za działalność naukową itp. zwykle zapomina się o cechach dobrego naukowca i wykładowcy. W tabelkach pozostają wyłącznie jakieś suche cyfry i liczby. Natomiast to, z czym mamy do czynienia w tym przypadku – sala imienia Profesora, który tutaj działał i pracował, który wypromował całe pokolenia badaczy, jest rzeczywistym punktem na naszej mapie, jest autentycznym budowaniem historii Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Prorektor W. Walat podzielił się również osobistą refleksją, gdyż to właśnie Profesor Bobran, jako ówczesny rektor WSP podpisał jego dyplom magistra.

Dziekan Wydziału Filologicznego dr hab. prof. UR Zenon Ożóg zaznaczył, że „splącamy drobnym gestem dług wdzięczności wobec Profesora Mariana Bobrana. Oprócz spraw ogólnoakademickich pamiętamy wydarzenia związane z życiem osobistym każdego z nas, naszych rodzin. Wielu mogło stabilizować swoją sytuację rodzinną, ale także i zawodową dzięki jednemu podpisowi rektora Mariana Bobrana, kierującego nas do mieszkań w domu nauczyciela akademickiego przy ul. Lenartowicza 29.

W historii WSP były też momenty trudne, polskie wydarzenia nie omijały uczelni i kiedy wydawało się, że oto przychodzi czas rewolucji rozważa, pragmatyka i dalekie widzenie Profesora i Rektora w tym czasie sprawiły, że te zmiany w naszej WSP przeszły ewolucyjnie, nie rewolucyjnie. Z dzisiejszego punktu widzenia oceniam to jako rzecz dobrą i potrzebną (...).

Chciałbym jeszcze podkreślić – mówił prof. Z. Ożóg – skromność Pana Profesora. To nie był ktoś, kto w swoim biografii mógłby napisać, że jest jedynym rusycystą rzeszowskim znanym w Polsce. Ale był takim! Nie mówię, że jedynym, ale był wizytówką rusycystyki rzeszowskiej, nie tylko w Polsce, ale i na świecie”.

Dziekan poprzedniej kadencji prof. dr hab. Kazimierz Ożóg odniósł się do historii poznania Profesora Bobrana w 1994 r. i ich dyskusji na temat miłości do języka i słowa, pomimo zupełnie różnego rozumienia języka: „Język Profesor Bobran rozumiał jako fantastyczne urządzenie, bo był strukturalistą do ostatniej kropli krwi. Wierzył i wyznawał strukturalizm: język jest strukturą i wszystko tam jest tak dopasowane. I temu wszystkiemu dawał świadectwo w swoich wspaniałych publikacjach”.

Profesor K. Ożóg wspominał objęcie po Profesorze Bobranie obowiązku redagowania „Zeszytów Językoznawczych” i że z pierwszego „Zeszytu” był On niezadowolony: „Taki cienki, taki cienki, Panie Profesorze?” – zdziwił się, na co prof. K. Ożóg odpowiedział: „Cienkość nie jest oznaką kiepskości!”. Po przeczytaniu zawartości numeru Profesor Bobran stwierdził: „Cienki, ale mądry”.

Zdaniem prof. K. Ożoga Profesor Bobran „był skromny do ostateczności. Wspaniały uczony. A słowo rosyjskie było u niego tak proste, tak znane i tak powszechne, jak Jego oddech, który niestety bardzo szybko ustął”.

Po towarzyszących uroczystości przemówieniach tablicę pamiątkową odsłonili: dziekan Wydziału Filologicznego i kierownik Katedry Filologii Rosyjskiej, a napis o treści „Sala im. prof. dra hab. Mariana Bobrana” – syn Profesora Krzysztof z dziećmi – Krystianem i Jasiem.

Po części oficjalnej był czas na osobiste wspomnienia i dyskusje o czasach, kiedy na korytarzu, w gabinecie i salach wykładowych zawsze można było spotkać prof. Mariana Bobrana. W sali 306 wspomnieniom sprzyjały zdjęcia i dokumenty z czasów aktywności M. Bobrana, zwiedzano przygotowaną przez Muzeum UR wystawę upamiętniającą życie i działalność Profesora.

Foto: E. Wójcikiewicz

W roku akademickim 2012/2013 Instytut Filologii Polskiej zaingurował obchody jubileuszu pięćdziesięciolecia istnienia polonistyki rzeszowskiej. Historia kierunku łączy się aż z trzema ośrodkami akademickimi, w strukturach których ta jednostka funkcjonowała. Początki rzeszowskiej polonistyki sięgają bowiem roku 1963, kiedy to zarządzeniem Ministra Oświaty i Szkolnictwa Wyższego powołane zostało Studium Wydziałów Filologiczno-Historycznego i Matematyczno-Fizycznego krakowskiej Wyższej Szkoły Pedagogicznej z siedzibą w Rzeszowie. Uruchomione zostały wówczas dwa kierunki: filologia polska i matematyka¹. Pierwsza inauguracja roku akademickiego 1963/1964 w Studium w Rzeszowie odbyła się 5 listopada 1963 roku. Załączkami organizacyjnymi kierunku filologia polska były dwa zakłady naukowo-dydaktyczne: Zakład Literatury Polskiej, którego organizatorem i pierwszym kierownikiem był dr Stanisław Frycie oraz Zakład Języka Polskiego, zorganizowany i kierowany przez dra Stefana Reczka. Pierwszą siedzibą rzeszowskiej polonistyki był budynek przy ulicy Wandy Wasilewskiej. Obecnie mieści się tam Szkoła Podstawowa nr 2 (ul. Kamińskiego 12). Pierwszymi etatowymi pracownikami polonistyki byli, poza wspomnianymi już drem Stanisławem Fryciem i drem Stefanem Reczkiem, także mgr Czesław Kłak, mgr Halina Kamińska, mgr Zofia Makuszkowa, mgr Józef Nowakowski, mgr Wojciech Woś. Ten zespół podjął ogromny wysiłek zorganizowania „od podstaw” warsztatu naukowego i zaplecza dydaktycznego dla kierunku.

7 lutego 1963 roku został powołany Społeczny Komitet Organizacyjny Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Rzeszowie. 1 października 1965 roku Studium Wydziałów Filologiczno-Historycznego i Matematyczno-Fizycznego w Rzeszowie Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Krakowie rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 sierpnia 1965 roku zostało przemianowane na Wyższą Szkołę Pedagogiczną w Rzeszowie².

Od 1 października 1965 roku w Wyższej Szkole Pedagogicznej powołano Wydział Filologiczny z kierunkami: filologia polska i filologia rosyjska. W latach sześćdziesiątych polonistyka zmieniła swoją siedzibę dwukrotnie. Najpierw została przeniesiona do budynku przy ul. Pułaskiego (obecnie Gimnazjum nr 1), a następnie na ul. Miodową 6 (obecnie Gimnazjum nr 8). W 1966 roku powołana została Katedra Literatury i Języka Polskiego. W latach sześćdziesiątych ubiegłego wieku pracowało w niej zaledwie trzech wykładowców ze stopniem doktora oraz pięciu starszych asystentów i asystentów, studiowało zaś na studiach dziennych i zaocznych niewiele ponad 300 osób. Rok akademicki 1973/1974 to kolejna zmiana siedziby Katedry Literatury

1 W szkicu zostały wykorzystane materiały z opracowania Anny Niewolak-Krzywdy i Mirosławy Czarnoty opublikowane [w:] *Dzieje Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Rzeszowie 1965-2000*, red. W. Bonusiak, Rzeszów 2001, s. 65-100.

2 Zob. *Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Rzeszowie. Informator 1965-1980*, Rzeszów brw., s.3, 7., T. Ampel, *Zakład Języka Polskiego WSP w Rzeszowie w latach 1963 – 1967*, „Rocznik Naukowo-Dydaktyczny WSP w Rzeszowie. Nauki Humanistyczne” 1968, z. 3(5), s. 439 – 448; S. Frycie, *Zakład Literatury Polskiej WSP w Rzeszowie w latach 1963 – 1967*, „Rocznik Naukowo-Dydaktyczny WSP w Rzeszowie. Nauki Humanistyczne” 1968, z. 3(5), 417 – 438.

Jubileusz pięćdziesięciolecia polonistyki rzeszowskiej

i Języka Polskiego. Tym razem do nowego obiektu Collegium Phisicum (obecnie budynek Wydziału Matematyczno-Fizycznego, al. Rejtana 16 A). Rok akademicki 1976/1977 przyniósł kolejne zmiany w strukturze całej uczelni. Wydział Filologiczny przemianowano na Wydział Humanistyczny. W jego skład weszła m.in. Katedra Literatury i Języka Polskiego, kierowana przez doc. dra Stefana Reczka.

W strukturze Katedry Literatury i Języka Polskiego działały: Zakład Literatury Polskiej (kierownik doc. dr Czesław Kłak), Zakład Języka Polskiego, kierowany przez doc. dra Stefana Reczka i Zakład Metodyki Literatury i Języka Polskiego (kierownik doc. dr Henryk Kurczab). 1 stycznia 1978 roku został powołany Zakład Literatury Polskiej XX Wieku i Teorii Literatury (kierownik doc. dr Józef Nowakowski), natomiast Zakład Literatury Polskiej zmienił nazwę na Zakład Historii Literatury Polskiej (kierownik doc. dr Czesław Kłak).

W miarę upływu lat, narastania potrzeb dydaktycznych oraz ambicji naukowych, Katedra rozrastała się ilościowo i modyfikowała organizacyjnie. Rozwój potencjału intelektualnego rzeszowskiego ośrodka polonistycznego wyraźnie się zaznaczył; na przełomie lat siedemdziesiątych miały miejsce obrony pierwszych doktoratów (17 osób) – pierwsze dwa (Eugenia Łoch, Wojciech Pasterniak) w roku 1968, ich druga fala wystąpiła w latach 1980-1981 (11 osób). Pierwsze habilitacje pracowników Instytutu przypadły na lata 1979-1981 (3 osoby). Ich nasilenie notujemy dziesięć lat później (5 osób).

W roku akademickim 1981/1982 w miejsce Katedry powołano Instytut Filologii Polskiej. W tym okresie polonistyką rzeszowską kierował (do roku 1984) doc. dr hab. Piotr Żbikowski. Lata osiemdziesiąte XX wieku to kolejna zmiana siedziby polonistyki. Tym razem przeprowadzka nastąpiła do budynku przy al. Rejtana 16B (obecnie mieści się tam Wydział Filologiczny). Rok akademicki 1986/1987 przyniósł zmianę struktury Wyższej Szkoły Pedagogicznej. Dotyczyła ona m.in. Instytutu Filologii Polskiej, który wszedł w skład Wydziału Filologicznego utworzonego z istniejącego dotąd Wydziału Humanistycznego.

W roku 1993 ukończono budowę obiektu Wydziału Socjologiczno-Historycznego przy al. Rejtana 16C. Tutaj, dzięki staraniom ówczesnego prorektora prof. dra hab. Czesława Kłaka, swoją siedzibę (w której mieści się do dziś) znalazł Instytut Filologii Polskiej.

29 marca 1993 roku Wydział Filologiczny uzyskał prawa doktoryzowania w zakresie literaturoznawstwa, zaś 19 stycznia 1996 roku prawa doktoryzowania w zakresie językoznawstwa. Od tamtego czasu następuje wyraźny rozwój kadry naukowej Instytutu.

1 września 2001 roku na mocy ustawy uchwalonej przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 7 czerwca 2001 roku, podpisanej przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej 4 lipca 2001 roku powstał Uniwersytet Rzeszowski. Dyrektorem Instytutu w nowej strukturze uniwersyteckiej został wybrany prof. dr hab. Zbigniew Andres³.

Struktura wewnętrzna Instytutu Filologii Polskiej nie przypomina dziś tej niewielkiej placówki, jaką była polonistyka rzeszowska przed pięćdziesięciu laty. W roku jubileuszu tę nowoczesną, rozwijającą się jednostkę naukową i dydaktyczną tworzy sześć zakładów i dwie pracownie: Zakład Literatury Staropolskiej i Polskiego Oświecenia (kierownik dr hab. prof. UR Marek Nalepa); Zakład Literatury Romantyzmu i Pozytywizmu (kierownik dr hab. prof. UR Joanna Rusin); Zakład Literatury Polskiej XX wieku (kierownik dr hab. prof. UR Zenon Ożóg); Zakład Teorii i Antropologii Literatury (kierownik prof. dr hab. Stanisław Uliasz); Zakład Języka Polskiego (kierownik prof. dr hab. Kazimierz Ożóg); Zakład Metodyki Nauczania Literatury i Języka Polskiego (kierownik dr hab. prof. UR Zygmunt Sibiga); Pracownia Badań i Dokumentacji Kultury Literackiej (kierownik dr hab. prof. UR Jolanta Pasterska); Pracownia Literatury poza Krajem (kierownik dr Jan Wolski).

³ Szczegóły dotyczące pierwszych lat działalności Instytutu w strukturze uniwersyteckiej można znaleźć w opracowaniu Elżbiety Kozłowskiej i Jolanty Kowal zamieszczonym w *Uniwersytet Rzeszowski w latach 2001-2008*, red. W. Bonusiak, Rzeszów 2010, 123-134.

W roku akademickim 2012/2013 Instytut Filologii Polskiej jest największym kadrowo Instytutem wchodzącym w skład Wydziału Filologicznego. W Instytucie Filologii Polskiej do stycznia 2013 roku było zatrudnionych 51 osób, w tym 6 profesorów tytularnych, 12 profesorów nadzwyczajnych, 32 doktorów i 1 magister.

Łącznie w ciągu pięćdziesięciu lat istnienia polonistyki rzeszowskiej stopień doktora w zakresie literaturoznawstwa lub językoznawstwa uzyskało 69 pracowników Instytutu, stopień doktora habilitowanego – 22 osoby i 7 osób tytuł profesora zwyczajnego (Piotr Żbikowski, Czesław Kłak, Zbigniew Andres, Stanisław Uliasz, Kazimierz Ożóg, Gustaw Ostasz, Oksana Weretiuk - zatrudniona w Instytucie do 2006). Pracownicy Instytutu biorą aktywny udział w życiu naukowym. Na przestrzeni półwiecza zorganizowano ponad 80 konferencji naukowych (krajowych i międzynarodowych), liczne sympozja, panele dyskusyjne. Opublikowano około 1865 pozycji bibliograficznych – monografii, rozpraw i artykułów. Dzięki podjętym staraniom wszystkie pi-

sma naukowe redagowane w Instytucie, tj. „Tematy i Konteksty”, „Słowo. Studia Językoznawcze”, „Zeszyty Naukowe UR. Seria Filologiczna. Dydaktyka” są punktowane. Wychodząc naprzeciw potrzebom rynku pracy, Instytut corocznie przygotowuje atrakcyjną ofertę kształcenia, wprowadzając nowe specjalności i specjalizacje. Prężnie działają dwa koła naukowe: Koło Naukowe Polonistów i Koło Naukowe Antropologów Kultury, oferując studentom dodatkowe możliwości rozwoju.

Ten szkicowy zarys dziejów rzeszowskiej polonistyki i jej współczesny kształt nie może jednak oddać szczególnej atmosfery, jaką przez lata stworzyło środowisko: od czasów pionierskich, którym przyświecała pasja budowania „od podstaw” samodzielnego ośrodka naukowego, przez trudy stabilizacji aż po wyzwania XXI wieku. To tutaj toczyły się intelektualne spory, tu kształtowały się indywidualności, z których każda odcisnęła swe piętno na wizerunku rzeszowskiej polonistyki. W murach Instytutu następowała też rzeczywista wymiana pokoleniowa. Mistrzowie, którzy przez lata stworzyli własne zespoły badawcze, zaczęli przekazywać ich stery w ręce swoich uczniów. Tak domyka się historia pięćdziesięciu lat istnienia rzeszowskiej polonistyki, ale tym samym otwiera kolejny rozdział jej działalności ukierunkowany na nowy XXI wiek.

Pragnąc podzielić się swoim świętem z całą społecznością Uniwersytetu Rzeszowskiego, pragniemy zaprosić do udziału w organizowanych przez Instytut Filologii Polskiej wykładach jubileuszowych, sympozjach naukowych, konferencjach, spektaklach teatralnych (Sekcja Teatralna S. T.O.S. Koła Naukowego Polonistów), okolicznościowych wystawach. Honorowy Patronat nad obchodami objął Jego Magnificencja Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. dr hab. Aleksander Bobko.

Przewodnicząca Komitetu
ds. Obchodów Jubileuszu:

Dr hab. prof. UR Jolanta Pasterska

Harmonogram obchodów jubileuszowych w roku akademickim 2012/2013 i 2013/2014

Wykłady

- 11 października 2012, godz. 10.00–11.30, aula im. prof. S. Pigonia: **Olga Tokarczuk**, *Palec w soli, czyli krótka historia mojego czytania*.
- 5 listopada 2012, godz. 11.00–12.30, aula im. prof. S. Pigonia: **prof. dr hab. Zbigniew Osiński** (Uniwersytet Warszawski), *Odkrywanie Grotowskiego*.
- 18 listopada 2012, godz. 10.00–11.30, aula im. prof. S. Pigonia: **prof. Leszek Mądzik** (Katolicki Uniwersytet Lubelski), *Teatr obrazu*.
- 11 marca 2013, godz. 12.30 – 14.00, aula im. prof. S. Pigonia: **prof. dr hab. Maria Jędrzychowska** (Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie), *Pejzaż aksjologiczny nauczyciela polonisty*.
- 16 kwietnia 2013 (wtorek), godz. 10.00 – 11.30, aula im. prof. S. Pigonia: **prof. dr hab. Alina Kowalczykova** (Instytut Badań Literackich PAN), *Kraszewski - Beyer*.
- 10 maja 2013 (piątek) 13.00 – 14.30, aula im. prof. S. Pigonia: **prof. dr hab. Aleksander Fiut** (Uniwersytet Jagielloński) *Niedosłyszane głosy. O „Głosach biednych ludzi” Czesława Miłosa*.
- 16 października 2013 (środa), godz. 10.00-11.30, aula reprezentacyjna UR: **prof. dr hab. Jan Miodek** (Uniwersytet Wrocławski).

W kolejnych miesiącach zaproszenie skierujemy do: **prof. dr hab. Anny Legeżyńskiej** (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) i **prof. dra hab. Mariana Kisiela** (Uniwersytet Śląski).

Imprezy towarzyszące:

- Wydanie publikacji jubileuszowej *50 lat polonistyki rzeszowskiej*.
- Wystawa jubileuszowa w Wojewódzkiej i Miejskiej Bibliotece Publicznej w Rzeszowie (grudzień 2012).
- Wystawa fotografii „Pięćdziesięciolecie polonistyki rzeszowskiej” – październik 2012, wrzesień–październik 2013.
- Uroczyste spotkanie jubileuszowe wszystkich pracowników Instytutu Filologii Polskiej, połączone z promocją książki jubileuszowej: **11 października 2013**.
- Kalendarz jubileuszowy „Historia literatury polskiej w żywych obrazach”, zawierający stylizacje scen i postaci z różnych dzieł wybranych epok (dochód przeznaczony na cel charytatywny, np. pomoc niepełnosprawnym lub chorym studentom naszej polonistyki albo ufundowanie stażu).
- Ogłoszenie konkursu literackiego (dziennikarskiego) i fotograficznego „Polonistyka w roku jubileuszu”.
- Wystawa publikacji naukowych pracowników Instytutu Filologii Polskiej UR – główny hall w budynku Rektoratu (październik 2013).
- Cykl wykładów otwartych dla społeczności akademickiej i miasta.

Maria Puk

TRZECIE SPOTKANIE FILOLOGICZNE

Stało się już tradycją, że w styczniu, z inicjatywy dra Artura Czapigi (KFR) i dra Pawła Bąka (IFG), odbywają się spotkania pracowników naukowych Wydziału Filologicznego. Idea zrodziła się w celu wymiany doświadczeń, poglądów, a przede wszystkim prezentacji zakresu badań prowadzonych przez poszczególne jednostki. Okazuje się bowiem, że ten sam problem badawczy bywa poruszany przez pracowników różnych filologii, o czym dowiadują się dopiero po ukazaniu się publikacji. Trzecie Spotkanie Filologiczne odbyło się 17 stycznia br. pod hasłem *Definicje i definiowanie w lingwistyce* w sali obrad Rady Wydziału Filologicznego.

Spotkanie otworzył prof. Kazimierz Ożóg (IFP), mówiąc o tym, że definiowanie leży u podstaw każdego procesu badawczego, a mimo to bywa niedoceniane przez młodych naukowców. Dlatego obowiązkową lekturą każdego adepta nauki powinna być książka pt. *O definicjach i definiowaniu* pod red. J. Bartmińskiego i R. Tokarskiego. Prof. K. Ożóg podkreślił, że definicja to podstawowy instrument dyskursu naukowego i nie powinna być mylona z charakterystyką, co, niestety, jest częstym błędem popełnianym przez doktorantów. Dla potwierdzenia tego faktu przytoczył przykłady niepoprawnego definiowania z dwóch recenzowanych w ostatnim czasie prac doktorskich. Ponadto zaakcentował, że poddawane analizie leksemy wymagają definiowania zarówno pod względem semantycznym, jak i formalnym, a „definicja jest wyborem pewnych elementów”. Definiowanie to pierwszy krok procedury dyskursywnego wykładu, który rzutuje na cały proces i wyniki badań. Odmienne podejście do tej kwestii prezentują też różne ośrodki badawcze: w jednych najpierw „tworzy się” teorię (warszawski, toruński), w innych wnioski wyciągane są dopiero w oparciu o badania materiałowe (krakowski, rzeszowski). Kończąc, prof. K. Ożóg polecił zebranym *Inny słownik języka polskiego* pod red. M. Bańki jako doskonałe źródło trafnych definicji.

Prof. Zofia Czapiga (KFR) w swoim wystąpieniu zwróciła uwagę na to, że każde badanie naukowe rozpoczyna się od zdefiniowania jego przedmiotu. Definiowanie to operacja językowa prowadząca do ustalenia znaczeń wyrażań, z wykorzystaniem wyrażań już występujących w języku. Jest to procedura poznawcza, której rezultatem jest definicja. Spośród bogatej palety definicji badacz powinien wybrać tę, która najbardziej odpowiada jego potrzebom, ustosunkowując się jednocześnie do pozosta-

łych. Każda definicja jest zatem arbitralna – jako wynik wyboru. Definiując, wychodzimy od znaczeń wyrazów, co podkreśla W. Tatarkiewicz w książce *O szczęściu* („rozważania o szczęściu muszą być rozpoczęte od analizy językowej: trzeba bowiem najpierw wyjaśnić, co znaczy słowo *szczęście*, aby móc potem mówić z sensem o *szczęściu*”).

Podczas zainicjowanej przez prof. K. Ożoga dyskusji dr Paweł Bąk zwrócił uwagę na możliwość definiowania przez zaprzeczenie – określenie, czym dane pojęcie nie jest. Jak stwierdził prof. K. Ożóg, o dojrzałości naukowej świadczy wybór jednej definicji i umiejętność jej uzasadnienia, która przejawia się w przewidywaniu zarzutów wobec obranego stanowiska i odpowiadaniu na nie z wyprzedzeniem. Tę opinię poparła dr hab. prof. UR Mariola Wierzbicka (IFG), zaznaczając, że prace habilitacyjne nie powinny zawierać kompilacji definicji, gdyż kluczową rolę odgrywa wybór własnego spojrzenia i konsekwentna argumentacja. Uczestnicy spotkania wskazali też na pewien nadmiar definicji i terminów, które często są niepotrzebnie zapożyczane z innych języków.

W dalszej części spotkania poruszono aktualne problemy nurtujące społeczność akademicką – omówiono obowiązujące mechanizmy habilitacyjne i sposoby wsparcia rozwoju naukowego adiunktów. Kolejne spotkanie zaplanowano na początek 2014 roku.

Krzysztof Kubala

NASZE DZIEWCZYZNY POTRAFIA PÓWALCZYĆ I POZOSTAĆ WZÓREM ATRAKCYJNOŚCI

Pisaliśmy już wielokrotnie na łamach „Gazety Uniwersyteckiej” o sukcesach sportowych naszych studentów i pracowników w różnych dziedzinach sportu. Publikowaliśmy również, w każdym niemal numerze, zdjęcia z imprez, które były miejscem sukcesów naszych zawodników i zawodniczek. Sportowe osiągnięcia wysokiej rangi dobrze służą promocji Uniwersytetu Rzeszowskiego, a nieprzeciętne sukcesy osiągają Panie: tytuły mistrzów kraju, Europy i świata. Dlatego im dzisiaj chciałbym poświęcić ten tekst marcowy, niejako *panegiryk*. Niech będzie hołdem złożonym wszystkim Kobietom Uniwersytetu.

Marta Niewczas jako wielokrotna mistrzyni świata (o mniejszych sukcesach nie wspominając) w karate, ceniony naukowiec i polityk, odnoszący sukcesy w Radzie Rzeszowa – na razie zdobywająca doświadczenie na lokalnym szczeblu, ale znając ją możemy być pewni, że to jeszcze nie jest jej ostatnie słowo – wielokrotnie była przedstawiana w naszej Gazecie Uniwersyteckiej i podkarpackiej prasie. Nawet ataki na nią, ze strony niektórych lokalnych mediów, pokazują, że boją się jej poważnie miejscowi politycy-mężczyźni. Mam pewność, że przebojowość i waleczność dr Marty, która po zakończeniu kariery sportowej ukierunkowana jest na zdobywanie doświadczeń naukowych (habilitacja) i politycznych, pozwoli i w tych dziedzinach osiągnąć równie znaczące sukcesy. A pokazała wielokrotnie, że walczyć z sukcesem potrafi i osiąga wyznaczone cele. Życzymy osiągnięcia wszystkich zamiarów i zwycięstw na nowych polach.

Drugą naszą dumą jest studentka **Iwona Nieroda**, jedna z najbardziej utytułowanych zawodniczek w amatorskim kick-boxingu, o której pisaliśmy jako o zawodowej mistrzyni świata w formule low-kick, a wcześniej mistrzyni świata (2011) i Europy (2012) w tej dyscyplinie. Również i Iwona ma wiele jeszcze do zrobienia, choć udało się jej już wejść na najwyższe podium w Skopje (2011), Ankarze (2012) i wreszcie w tym roku zdobyć zawodowe mistrzostwo świata organizacji WAKO Pro w Warszawie (w kategorii do 56 kg). Zawodniczka reprezentuje „Diament” Pstrągowa i przynosi chlubę Wydziałowi Wychowania Fizycznego i Uniwersytetowi. Jej również życzymy, by osiągnęła wszystko, o czym myśli – a w indeksie były same piątki.

Studentka **Ewa Bulanda (Dobosz)** to zawodniczka kadry olimpijskiej Polski w boksie i dwukrotna wicemistrzyni Polski w boksie, która byłaby zapewne olimpijską medalistką, gdyby w jej wadze (48 kg) odbyły się walki na IO w Londynie. Zdecydowano, że kategoria wagowa rozpocznie się od 51, pozabawiając Ewę szansy na start. Jest ona też równocześnie, jak Iwona, zawodniczką w kick-boxingu i tutaj też odnosi wielkie sukcesy; została mistrzynią Europy Juniorek, dziesięciokrotnie była mistrzynią Polski w swojej kategorii i siedem razy zdobywała Puchar Polski. Ostatnio została trenerem kadry kadetów Polskiego Związku Kickboxingu, jest trenerką w KS „Evan” Nowy Sącz i utytułowaną zawodniczką krynickiego „Jas-Polu” oraz naszą studentką. Pani Ewa łączy sport, pracę trenera kadry i klubu, naukę i życie rodzinne. Osiągnęła wiele, ale na pewno usłyszymy o niej jeszcze nie raz. Sukcesów, pani Ewo!

Mirosław Kazior

Mercatus

– tu łączymy wiedzę z praktyką

Powoływanie na wyższych uczelniach wyższych stowarzyszeń, które mają za zadanie zintegrować środowisko studentów, absolwentów, przedsiębiorców oraz prezesów ważnych firm staje się coraz bardziej popularne na świecie. Pozwala bowiem na wymianę pomysłów młodych ludzi z doświadczeniem długoletnich praktyków. Taka idea przyświecała również grupie inicjatywnej na Wydziale Ekonomii Uniwersytetu Rzeszowskiego, gdzie utworzono Stowarzyszenie Przyjaciół Wydziału Ekonomii Uniwersytetu Rzeszowskiego Mercatus.

Powstało ono w 2011 roku z inicjatywy władz wydziału: dziekana dra hab. prof. UR Grzegorza Ślusarza i prodziekana dra inż. Bogdana Wierzbińskiego. Założycielami są absolwenci wydziału, którzy, dzięki współpracy Uniwersytetu Rzeszowskiego z zagranicznymi uczelniami, mieli okazję zdobywać wiedzę na uniwersytetach w Wielkiej Brytanii lub uczestniczyć w programach wymiany studentów w innych krajach Unii Europejskiej. Z czasem liczba zaangażowanych w działalność stowarzyszenia powiększyła się i obecnie Mercatus skupia w swoich kręgach

tych, którzy dbają nie tylko o rozwój osobisty, ale też o korzystne zmiany dla wydziału oraz uczelni.

Wyraz „mercatus” wywodzi się z łaciny i oznacza rynek oraz handel. Na Wydziale Ekonomii UR nabiera jednak nowego sensu: stowarzyszenie stanowi rzeczywiście pewien rodzaj rynku, na którym, dzięki współpracy (często w formie networkingu), dochodzi do realizacji pomysłów korzystnych zarówno dla studentów (absolwentów), jak i samego wydziału. Poprzez swoje działania oraz realizowane projekty Mercatus staje się miejscem, gdzie doświadczeni biznesmeni i przedsiębiorcy dzielą się swoją wiedzą, podsuwając rozwiązania i motywując studentów do wdrażania własnych inicjatyw. Jest również katalizatorem pomysłów młodych i kreatywnych osób chcących się rozwijać i realizować. – Pomysł założenia stowarzyszenia zrodził się z obserwacji tego, co dzieje się na zagranicznych uczelniach i gdzieś po cichu w Rzeszowie też marzymy o tym, że przyszli przedsiębiorcy i prezesi firm w dużej mierze będą wywodzić się właśnie z Mercatusa – dodaje K. Kapustka, prezes przedsięwzięcia.

Na zdjęciu (od lewej) Krzysztof Kapustka - prezes stowarzyszenia i Sławomir Bzdziuch - członek zarządu stowarzyszenia.

Foto: Tadeusz Poźniak; źródło „Biznes i Styl”.

Efektom pracy takich osób jest Gazeta Studencka „Młodzież i Gospodarka” (www.mig.mercatus.rzeszow.pl), będąca czasopismem stworzonym w ramach projektu „Młodzież w Działaniu”. Na jej łamach grupa studentów w przystępny sposób (nie tylko dla studentów ekonomii) opisuje ważne – jej zdaniem – zagadnienia powiązane z ekonomią, gospodarką i biznesem. Integralną część stowarzyszenia stanowią warsztaty Cashflow, wokół których działają osoby z pogranicza finansów, przedsiębiorczości i bankowości. Spotkania przy projektach Cashflow mają na celu pobudzenie aktywności młodych osób na rynku pracy oraz śmielsze stawianie kroków w przedsiębiorczości, przez realizację własnych pomysłów. Tworząca się w ten sposób sieć współpracy pozwala na rozwinięcie działalności i kanałów informacji, które skutecznie integrują środowiska studenckie z szeroko pojętym rynkiem pracy. Dotychczasowe dwie edycje Cashflow utwierdziły nas w przekonaniu, że jest to niezwykle cenna sieć. Zbadaliśmy rezultaty pierwszej edycji projektu i okazało się, że aktywność uczestników na rynku pracy wzrosła aż o 83%. O 57% poprawiła się znajomość alfabetu finansowego w porównaniu do oceny wyjściowej. Tendencji wzrostowej uległo zainteresowanie inwestowaniem i przedsiębiorczością, odpowiednio o 54% i 37%. Co ciekawe, wszyscy uczestnicy pierwszej edycji planowali polecić najbliższemu i znajomym grę Cashflow, wpłynęło to oczywiście na gwałtowny wzrost liczby zainteresowanych udziałem w kolejnych warsztatach. W pierwszej edycji uczestniczyły 33 osoby, do drugiej zakwalifikowało się ponad 110 osób, choć chętnych było znacznie więcej.

Stowarzyszenie organizuje, lub współorganizuje spotkania z ciekawymi osobami pracującymi w różnych branżach (przykładem może być Jody Sabral, korespondentka Al Jazeera). Do istotnych celów programu należy realizacja praktyk związanych z bankowością, inwestowaniem i przedsiębiorczością. W najbliższym czasie stowarzyszenie zamierza bardziej zintegrować studentów będących w Rzeszowie na wymianie w ramach programu Erasmus, a także rozwijać istniejącą agencję pracy wolontaryjnej utworzoną przez osoby zaangażowane w działania Mercatusa. Kolejną inicjatywą jest, powołana uchwałą Zarządu Stowarzyszenia, sekcja Studenckie Centrum Symulacji Biznesowych, której celem będzie m.in. organizowanie szkoleń, konferencji oraz warsztatów przedsiębiorczości na bazie gier biznesowych dostępnych na rynku, koordynowanie projektów szkoleniowych opartych na grach biznesowych, poszerzanie gamy produktów szkoleniowych o gry i programy do nauki przedsiębiorczości oraz organizowanie turniejów oraz zajęć pokazowych dla studentów i uczniów. Warto już obecnie sygnalizować, że pod koniec kwietnia w Rzeszowie odbędzie się ogólnopolska studencka konferencja naukowa pn. „Rozwój gospodarczy miast i regionów”, której Mercatus jest współorganizatorem. Pomysłów i planów na rozpoczynający się rok 2013 mamy sporo, ale ich powodzenie zależy od zaangażowania naszych obecnych i przyszłych członków oraz od tego, czy uda się nam pozyskać odpowiednie środki – zaznacza Sławomir Bździuch, sekretarz stowarzyszenia.

Jeśli chcielibyście zdobywać doświadczenia i kontakty, które pozwolą Wam wystartować ku pewniejszej samodzielności to zapraszamy do Mercatusa. Możecie dołączyć do naszego grona, lub dowiedzieć się więcej o stowarzyszeniu na stronie www.mercatus.rzeszow.pl oraz na naszym profilu na Facebooku.

Mateusz Hołojuch

Książki bliżej czytelnika

Kiermasz Antykwaryczny

W kwietniu chcemy mocniej niż dotychczas zainteresować naszą uczelnianą społeczność książką akademicką! Zdajemy sobie sprawę, że zadanie to nie jest łatwe, bo każdy przecież czyta... podręczniki, teksty źródłowe, opracowania, monografie. Nie jest to literatura piękna ani lekka, ale może być ciekawa i kształcąca. Czy w ferworze studiowania mamy czas na nasze naukowe zainteresowania?

W czasach kiedy książka była dobrem luksusowym, każdy chciał ją mieć, najlepiej ładną, a czasem mądrą i treściwą. W epoce nadmiaru informacji łatwo osiągnąć, przeważnie z Internetu, jest inaczej. Czy jednak potrafimy się wgłębiać w sedno sprawy, czy znajdujemy na to czas, bo o środki i miejsce raczej nie musimy się martwić?

Odpowiedzi znajdziemy – jakżeby inaczej – w książkach naukowych. Nasza uniwersytecka dociekliwość i ciekawość może zostać zaspokojona, gdy sami przeprowadzamy poszukiwania, eksperymentujemy, przeprowadzamy doświadczenia, czynimy spekulacje, albo poprzez przejście drogą poznania problemu wraz z autorem książki. Odkrywanie wiedzy dotąd przez nas nieodkrytej, zwłaszcza z „nie naszej” dziedziny, może stać się przyjemnością.

Ciekawymi doświadczeniami z zakresu popularyzacji czytelnictwa i łączenia przyjemnego z pożytecznym mogą się poszczycić takie metropolie jak Madryt czy Santiago de Chile, gdzie od wielu już lat funkcjonują tzw. Bibliometra, tj. futurystyczne w formie wypożyczalnie książek zlokalizowane na stacjach metra. W Polsce zaś można wspomnieć o wrocławskiej „Poczytalni” i sopockim „Molo książkowym” oraz krakowskiej „Multipeople”.

Nowocześni też czytają książki

Na czym polega nowoczesna promocja książek? Co zrobić, aby wyjąć książki z półek magazynów wydawniczych i ożywić je w przestrzeni akademickiej, szczególnie wśród studentów? Trzeba docenić wartość książki, zauważyć ją, odkryć na nowo. Stąd nowa w Uniwersytecie inicjatywa projekcji na ekranach informacyjnych prezentacji multimedialnych, ukazujących aktualne i archiwalne tytuły publikacji naukowych wydanych przez Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Czyż dla historyka nie byłby ciekawy jakiś artykuł z astrofizyki, a dla chemika – z literaturoznawstwa, bądź dla inżyniera – z etyki. etc. Czy warto kupić książkę na pamiątkę studiowania, z własnej dziedziny, a może z tej najbardziej odległej? Są przecież rzeczy, które nas interesują, lecz nie będziemy mogli się z nimi bezpośrednio zapoznać. **Osobom, które zechcą jednak dołożyć do swojego sztabucha jakąś książkę z okresu studiów, dajemy niepowtarzalną szansę w czasie Kiermaszu Antykwarycznego, gdzie można będzie nabyć publikacje z okresu poprzedniczki UR – Wyższej Szkoły Pedagogicznej – po okazjonalnej cenie.**

Kwiecień będzie okresem, kiedy książki z magazynów znajdą się bliżej profesorów i studentów.

***

Wspomniane publikacje można nabywać w Rzeszowie w siedzibie Wydawnictwa UR (ul. prof. S. Pigionia 6, budynek Instytutu Położnictwa i Ratownictwa Medycznego, I piętro, pokój 112).

Wykaz publikacji, które będą sprzedawane z rabatami podczas Kiermaszu Antykwarycznego

- Andres Z., Wolski J. (red.), *Poetycki krąg „Kontynentów”. Artykuły i szkice*, 1997, s. 276
- Bajcar S., Grzegorzczak L., *Atlas diagnostyki zmian barwnikowych skóry*, 2000, s. 112
- Bilut-Homplewicz Z. (Red.), *Zur Mehrdimensionalität Des Textes*, 1999, s. 280
- Bobran M. (red.), *Rusistika i sowriemiennost'. Jazykoznanije 1*, 1999, s. 386
- Bobran M. (red.), *Rusistika i sowriemiennost'. Jazykoznanije 2*, 2001, s. 336
- Bobran M., *Składnia polska i rosyjska zdania złożonego*, 2000, s. 344
- Bonusiak W. (red.), *Polska i Ukraina w podręcznikach szkolnych i akademickich*, 2001, s. 212
- Brański A., *Analiza akustycznych zagadnień brzegowych*, 2001, s. 124
- Budzyński Z., Przyboś K., *Polska południowo-wschodnia w epoce nowożytnej. Źródła dziejowe*, t. 1, cz. 1: *Rejestr poborowy ziemi przemyskiej 1628*, cz. 2: *Rejestr poborowy ziemi przemyskiej 1651*, 1997, cz. 1: s. LXVIII + 276, cz. 2: s. XXVIII + 196
- Bujnicki T., *Światopogląd i poetyka. Szkice o powieściach historycznych Henryka Sienkiewicza*, 1999, s. 176
- Bylica A. (red.), *Krzepnięcie metali i stopów*, 2000, s. 336
- Centkowski J., Maternicki J., Pellens K., Süßmuth H. (red.), *Nowe drogi w nauczaniu historii. Współczesna dydaktyka niemiecka*, 2000, s. 420
- Cesarz E., *Chłopi w polskiej myśli historycznej doby porzoborowej 1795–1864. Syntezy, parasyntezy i podręczniki dziejów ojczystych*, 1999, s. 320
- Czaban W., *Podstawy fizyczne elektrotechniki*, 2000, s. 84, skrypt
- Franus E., *Wielkie funkcje technicznego intelektu. Struktura uzdolnień technicznych*, 2001, s. 296
- Greszczuk B. (red.), *Język. Teoria – dydaktyka*, 1999, s. 352
- Habrat A., *Jadwiga Petrażycka-Tomiccka. Życie i działalność*, 2001, s. 264
- Hoff J., *Galicja i jej dziedzictwo*, t. 15: *Działalność wyzwolenicza*, 2000, s. 232
- Jakubowska-Ożóg A., *Poezja emigracyjna Józefa Łobodowskiego*, 2001, s. 204
- Kłak C. (oprac.) *Dialog korespondencyjny (1958-1964) Danilewiczowa Maria, Pigoń Stanisław*, 1999, s. 216 + wkładka
- Kłak C. (red.), *Non omnis moriar. Studia i szkice o Stanisławie Pigioniu*, 1998, s. 236
- Kida J. (red.), *Literatura i sztuka a wychowanie*, 2001, s. 276
- Kleparski G.A., Wolk J., *Test it Before you Taste it*, 2001, s. 156
- Kotylak Z., *Przewodnik do ćwiczeń z mikrobiologii*, 1999, s. 124
- Kurczab H., *Pogranicza sztuki i konteksty literatury pięknej*, 2001, s. 320
- Maciąg K., *W kręgu problematyki „pamiętników mówionych”*, 2001, s. 224
- Makarenko W., *Samotna wspólnota. Wprowadzenie do filozofii politycznej*, 1999, s. 128
- Malikowski M., Serega Z. (red.), *Konflikty społeczne w okresie zmian systemowych XX w.*, t. 1–2, 2000, t. 1, s. 336, t. 2, s. 420
- Marszałek A., *Elektronika w edukacji technicznej dzieci i młodzieży*, 2001, s. 396
- Maternicki J., *Historia jako dialog. Studia i szkice historiograficzne*, 1996, s. 300
- Maternicki J., *Warszawskie środowisko historyczne w okresie II Rzeczypospolitej*, 1999, s. 196
- Mazur E., *„Rozpoznania”. O twórczości literackiej Emila Granata*, 2001, s. 180
- Meissner A., *Galicja i jej dziedzictwo*, t. 11: *Spór o duszę polskiego nauczyciela*, 1999
- Meissner A., Wyrozumski J. (red.), *Galicja i jej dziedzictwo*, t. 3: *Nauka i oświata*, 1995, s. 288
- Morawiec J., *Podstawy fizyki*, cz. 2: *Pole elektryczne, magnetyczne i elektromagnetyczne*, wyd. 3, 1998, s. 264, skrypt
- Musica Galiciana. Kultura muzyczna Galicji w kontekście stosunków polsko-ukraińskich (od doby piastowsko-księżęcej do roku 1945)*, t. 1, red. L. Mazepa, 1997, s. 208
- Musica Galiciana. Kultura muzyczna Galicji w kontekście stosunków polsko-ukraińskich (od doby piastowsko-księżęcej do roku 1945)*, t. 3, red. L. Mazepa, 1999, s. 356
- Musica Galiciana. Kultura muzyczna Galicji w kontekście stosunków polsko-ukraińskich (od doby piastowsko-księżęcej do roku 1945)*, t. 5, red. L. Mazepa, 2000, s. 340
- Nalepa M., *Żalobny orszak poetów*, 2001, s. 280
- Ostasz G., *Filiacje, dialogi, spór z tradycją*, 2001, s. 156
- Ostasz G., Uliasz S. (red.), *Od Oświecenia do Romantyzmu*, 1997, s. 284
- Ożóg K., Pastarska J. (red.), *Polonistyka zintegrowana*, 2000, s. 356
- Ożóg M.E. (red.), *Pamiętny rok 1947*, 2001, s. 380
- Ożóg M.E. (red.), *Rok 1948. Nadzieje i złudzenia polskich socjalistów*, 2000, s. 196
- Paczkowski P., *Jedność filozofii Platona*, 1998, s. 148
- Paliński A. (red.), *Rusistika i sowriemiennost'. Glottodidaktika 1*, 1999, s. 164
- Paliński A. (red.), *Rusistika i sowriemiennost'. Glottodidaktika 2*, 2001, s. 184
- Pasterski J., *Tristium liber. O twórczości literackiej Stefana Napierskiego*, 2000, s. 292
- Pietrzak H., *Następstwa i efekty stereotypowego postrzegania człowieka i świata społecznego*, 2000, s. 228
- Sibiga Z., *Sprawność językowa uczniów szkół polonijnych Stanów Zjednoczonych*, 1999, s. 212
- Stolarczyk M., *Wybór tekstów źródłowych z historii Polski 1861–1918*, t. 2, 2000, s. 304
- Suraj Z., Szpyrka M., *Sieci Petriego i PN-TOOLS. Narzędzia do modelowania i analizy systemów współbieżnych*, 1999, s. 148
- Uliasz S., *O literaturze Kresów i pograniczu kultur*, 2001, s. 220
- Wawrzyniak Z., Drużycki K. (red.), *Germanistik als interkultureller und interdisziplinärer Brückenschlag*, 2001, s. 232
- Żbikowski P. (red.), *Myśl, słowo i milczenie. Wokół zagadnień świadomości literackiej i praktyki twórczej*, 1997, s. 320
- Żbikowski P. (red.), *Na przełomie Oświecenia i Romantyzmu. O sytuacji w literaturze polskiej lat 1793–1830*, 1999, s. 304
- Żbikowski P. (red.), *Wśród starych i nowych lektur szkolnych. Zbiór analiz i interpretacji*, 1994, s. 748
- Żbikowski P., *Kajetan Koźmian. Ziemiaństwo polskie*, 2001, s. 412

Bogdan Stępień

Giovanni Botero (1544-1617) i jego *Relativae Powszechnae* cd.

G. Botero *Le Relationi Universali* dedykował swemu głównemu protektorowi, księciu Sabaudii – Karolowi Emanuelowi I. Wydanie weneckie pochodzi z 1596 r. Zostało ono wydane w oficynie Georgio Angelieriego, typografa prowadzącego swą działalność w Wenecji i w Vicenzy. Jego drukarnia w latach 1562-1600 wydała ogółem 42 pozycje. Ich autorami byli m.in.: historycy Guicciardini oraz Marzani i wybitni poeci włoscy: Petrarca, Boccaccio i Tasso.

To weneckie wydanie stało się podstawą tłumaczenia na język polski. Tłumaczenia dokonał bernardyn Paweł Łęczycki, w dość dramatycznych okolicznościach. Brał on udział w wyprawie na Moskwę, w tzw. I Dymitriadzie i w stolicy Rosji został uwięziony wraz z poselstwem polskim, na tzw. Dworze Poselskim.

Zanim jednak Łęczycki znalazł się w niewoli rosyjskiej, dwukrotnie (w latach 1600 i w 1604) był w Rzymie i stamtąd przywiózł dzieło Botera. Wziął je z sobą do Moskwy i tam przetłumaczenie to zlecił mu poseł polski, kasztelan małogoski – Mikołaj Oleśnicki.

Sam Łęczycki w przedmowie do tego dzieła stwierdził: *Ja tłumacz uczynilem, com przemogł. Na chęci ni schodziło, aby było lepiej przełożyć te rzeczy: ale y nieumiejętność moia, y trudności, y Druk Exemplarza Weneckiego nie dopuścił. Potym może się poprawić, iesli Bóg da zdrowie. Drukarz także był nie Polak, iako y ia nie Włoch: a też to u nas w Polsce, iako y w Wenecyey, y Niemcech, nie nowina iż błędy bywają.* W drugim wydaniu polskiego tłumaczenia dzieła Botera (z 1613 r.) tym w miejscu Łęczycki dodał: *Poprawilem, ilem mogł za tą wtórą razą, zaczem nie mogł mieć Exemplarza Włoskiego poprawionego: Mile też kładłem tu iuż Polskie rachując 5. Włoskich w iedne Polską, oprócz niektórych miejsc, kiedy było trzeba zostawić Włoskie. Leuki zas abo Francuskie mile, po try Włoskie w sobie zamykaja. Liczbem teraz wielką wyraźniej kładł, wiedząc, iż nie każdy mogł zrozumieć tyśiącem.*

Równie ciekawie wytłumaczył Łęczycki swój zamiar przyswojenia Polakom tego bardzo popularnego wówczas w Europie traktatu geograficznego: *Tym y inszym rzeczom przypatrując się ia, y ku pomocy w tym zażywaiąc różnych sposobów, a między inszymi też y ksiąg Włoskich Bojerowych, które on napisał*

o wszystkim świecie, y o częściach iego, o morzu tez y o wyspach, y odnosząc z nich sam nie małą uciechę; rozumiałem iżem y inszym miał wdzięczną rzecz uczynić, gdybym te księgę po Polsku był przełożył.

Pierwsze, polskie wydanie *Le Relationi Universali* Botera ukazało się drukiem w Krakowie w 1609 r. Drugie w 1613 r. Oba w drukarni Mikołaja Loba. Pomimo że zostało objęte ochroną *Cum Gratia et Privilegio I.R.M.*, nie zapobiegło to wcale licznym, poddrukom, przedrukami itp. działaniom w różnych drukarniach, gdyż cieszyło się ono zbyt dużym popytem czytelnictwem w ówczesnej Polsce. Kolejna polska edycja miała miejsce w 1659 r. Nosila ona tytuł: *Theatrum świata*. Ukazała się w drukarni braci Lenczewskich.

Niezwykle istotne w tłumaczeniu polskim jest to, że tłumacz Łęczycki nie dodał do niego żadnych swoich uwag, obserwacji, czy komentarzy, ale ograniczył się jedynie do jego wiernego przełożenia z języka włoskiego.

Polskie tłumaczenia dzieła Botera odegrały dość istotną rolę w rozwoju polskiej literatury geograficznej. Publikacja ta wyparła na początku XVII w. funkcjonujące do tej pory kompendium wiedzy geograficznej, jakim była bez wątpienia *Kronika świata* napisana przez Marcina Bielskiego. Jak słusznie zauważył prof. Janusz Tazbir, bezpośrednie odwołania do *Le Relationi Universali* znajdują się w pracach Jakuba Kazimierza Haura oraz w *Nowych Atenach* Benedykta Chmielowskiego.

Le Relationi... opisują wszystkie znane w drugiej połowie XVI stulecia lądy. Warto jednak zauważyć, że różny jest stosunek autora do opisywanych ludów i ich roli. Na pierwszym planie umieścił on ludy Europy. Szczególnie mocno podkreślił ich osiągnięcia cywilizacyjne i militarne. Dzieło Botera zawiera m.in.: pierwszy statystyczny opis ziem polskich!

Tłumaczenie dzieła Jana Botera trafiło do Biblioteki Uniwersytetu Rzeszowskiego z dawnej Biblioteki WSP w Rzeszowie. Bibliotece tej starodruk ten podarowała pani profesor Janina Węgier, która otrzymała je od wdowy po ostatnim właścicielu Adamkowi – Anny Bechowicz. W rodzinie Bechowiczów dzieło to było przechowywane przez ponad trzysta lat i przekazywane z pokolenia na pokolenie. Przetrawało więc liczne wojny, pożary, zmiany społeczne oraz polityczne. Ostatnia właścicielka zmarła w 1966 r. w Lubomierzu i tam została pochowana na miejscowym cmentarzu.

Była osobą bardzo szanowaną i popularną wśród ludności wiejskiej, która w czasie reformy rolnej i parcelacji Adamkowa okazała dla byłej właścicielki wiele zrozumienia, dlatego władza ludowa zezwoliła jej m.in. nadal zamieszkiwać we dworze, przyznano jej prawo własności do mebli, sprzętów i biblioteki dworskiej oraz wielu innych pamiątek rodzinnych. W 1944 roku w ramach ewakuacji wyjechała na tzw. ziemie odzyskane, gdzie początkowo osiedliła się we wsi Oleszna Podgórska, a następnie w Lubomierzu w ówczesnym województwie jeleniogórskim. Tam, po otwarciu Liceum Pedagogicznego w 1946 r. podjęła pracę jako nauczycielka języka rosyjskiego. Uczyla w nim do 1948 roku, tj. do chwili przejścia na emeryturę.

Przed śmiercią wszystkie swoje pamiątki rodzinne ofiarowała swoim opiekunom, tj.: Marii i Stanisławowi Murzdom - rodzicom pani profesor Węgier, która z kolei ofiarowała je w 1985 r. Bibliotece WSP w Rzeszowie, wzbogacając tym samym nasz skromny zasób starych druków. Warto w tym miejscu zauważyć, że biblioteki rzeszowskie nie są zbyt zasobne w tego rodzaju wydawnictwa, toteż każdy tego rodzaju nowy nabytek, stanowi niezwykle cenny dar, zasługujący na szczególne uznanie i publiczne podziękowanie.

Rzeszowski egzemplarz dzieła Jana Botera ma typową oprawę, charakterystyczną dla epoki, w której powstało, a także ozdoby, takie jak: drzeworyty, przerywniki, ramki drukarskie - typowe dla renesansu i wczesnego baroku.

Praca Botera jest właściwie encyklopedią (w dzisiejszym tego słowa znaczeniu), przeznaczoną dla ludzi pragnących wiedzieć o rzeczach odległych od ich oczu (z nich się ucieszyć) – jak czytamy w podtytule *Części wtórej*. Dzieło to, jak wyja-

śnia tłumacz Paweł Lencjus zostało przetłumaczone z języka włoskiego na polski język dla uciechy rozmaitego stanu ludzi i nabycia wiadomości o wszystkim, co mają w pospolitości i co się na świecie dzieje.

Relacje powszechne – składają się z pięciu części, jak byśmy to dzisiaj określili – pięciu tomów, które z kolei dzielą się na księgi, rozdziały i podrozdziały.

Część pierwsza składa się z czterech ksiąg i dotyczy geografii świata. W księdze pierwszej znajdujemy opis Europy, zaczynający się od największych ówczesnych mocarstw: Hiszpanii, Francji, Italii itd. Wśród nich znajduje się także Polska, której autor poświęcił odrębny rozdział liczący 22 strony. Składa się on z podrozdziałów poświęconych Małej Polsce, Wielkiej Polsce, a następnie poszczególnym prowincjom polskim: Mazowszu, Żmudzi, Kurlandii, Liwonii, Litwie i Wołyniowi. Księga druga zawiera opis Azji i państw znajdujących się na jej terytorium, tj.: Tatarii, Chin, Hindostanu, Persji i Arabii. Księga trzecia zawiera opis Egiptu, Etiopii, Konga i szeregu innych państw i państewek, z których zachowały się już tylko nazwy.

Część druga *Relacji* poświęcona jest sprawom morskim, gdzie się opisuje przymioty rozmaite morskie i wyspy także, co ich do tego czasu po morzach różnych znaleziono.

Część trzecia została przez autora poświęcona sprawom społeczno-ustrojowym krajów wymienionych w części pierwszej. W niektórych wydaniach nosiła ona samodzielny tytuł *Monarchomania*, w której się mówi o przednich panach, co ich na świecie, o przyczynach ich możności i o bogactwach ich państw.

Rozpoczynają ją uwagi na temat państwa, władzy i rządów w duchu Machiavellego. Po nich następuje opis ustrojów królestwa francuskiego, angielskiego, duńskiego itd.

Polsce został poświęcony osobny rozdział pt. *Król Polski*, zwracający uwagę na odmienność ustroju naszego kraju, gdzie król niewiele miał do powiedzenia, a krajem rządziła szlachta. Księga trzecia poświęcona jest monarchiom Azji, Afryki i Arabii, a księga czwarta – Turcji.

Najbardziej obszerna jest część czwarta, poświęcona sprawom wiary i religii. Składa się ona z trzech ksiąg, w których autor opisuje ludzi rozmaitych wiar i sekt. Dzieło to zostało zadedykowane przez Botera biskupowi krakowskiemu – Piotrowi Tylickiemu

Stosunki religijne panujące w ówczesnej Polsce zostały opisane w księdze pierwszej, części czwartej, w której autor oceniając różnorodność religii i narodowości nie pochwała swobody wyznań i tolerancji religijnej panującej wówczas w naszym kraju.

Księga druga została poświęcona *Balwochwalcom* Japonii, Chin, Indii i innych krajów Orientu. Księga trzecia – religiom pozostałych części świata.

W ostatniej części, piątej, *Relacji powszechnych* autor omawia *zabobony, w których żyły przedtem narody Nowego Świata*, a także środki i sposoby stosowane przy nawracaniu ich wyznawców przez misje katolickie. Osobną, czwartą księgę poświęcił *Nawracaniu Brasili*.

Na tym kończy się dzieło jezuita Jana Botera, jednego z najbardziej znanych i czytanych dzieł w Europie w pierwszej połowie XVII wieku. Dzieło to wydawane było także pod innymi tytułami jako *Nowiny pospolite*, albo *Opisanie świata*.

Teresa Pop

Podpisanie umowy o współpracy z klinikami rehabilitacyjnymi MEDIAN w Bad Salzuflen

JM Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. dr hab. **Aleksander Bobko** i dyrektor **Andreas Finkel** w dniu 7 lutego 2013 r. podpisali umowę o współpracy pomiędzy Uniwersytetem Rzeszowskim i klinikami rehabilitacyjnymi MEDIAN w Bad Salzuflen (Niemcy). W uroczystości uczestniczyli także ze strony niemieckiej: dr **Ulrich Dockweiler** – ordynator oddziału neurologii kliniki Flachsheide oraz **Heidi Kruck** - kierownik działu fizjoterapii klinik MEDIAN. Stronę polską reprezentowali pracownicy Uniwersytetu Rzeszowskiego: prof. dr hab. **Andrzej Kwolek**, dr **Teresa Pop**, mgr **Maria Więcko**, dr **Sławomir Schultis**. Podpisana umowa jest zwińczeniem dziesięcioletniej współpracy Uniwersytetu Rzeszowskiego z klinikami rehabilitacyjnymi MEDIAN w Bad Salzuflen i określa zasady wymiany pracowników w celu prowadzenia badań, udziału w konferencjach naukowych, wymiany studentów (praktyki zawodowe) oraz realizacji wspólnych projektów badawczych.

Współpraca z klinikami MEDIAN rozpoczęła się w 2004r. Pierwsze wyjazdy studentów odbywały się w ramach programu Leonardo da Vinci, a następnie w ramach programu Erasmus. W każdym roku na praktyki do klinik MEDIAN wyjeżdża

5 studentów kierunku fizjoterapia (Wydział Medyczny). Do Bad Salzuflen wyjeżdżali również studenci Wydziału Wychowania Fizycznego. W klinikach MEDIAN rehabilitowani są pacjenci ze schorzeniami neurologicznymi, chorobami narządu ruchu, chorobami kardiologicznymi, onkologicznymi i pulmonologicznymi.

Dyrektor placówki oraz opiekunowie praktyk bardzo pozytywnie wypowiadają się na temat przygotowania zawodowego studentów, zaangażowania w pracę oraz kultury

osobistej, którą wykazują zarówno w kontaktach z pacjentami, jak również z personelem klinik. Opiekunowie praktyk poświęcają naszym studentom wiele godzin na przekazywanie im wiedzy zawodowej, powierzają wiele zadań do samodzielnego wykonania, a w czasie wolnym od pracy stwarzają im możliwości poszerzania znajomości języka niemieckiego i poznania kraju.

Wymiana studentów to tylko jedna z płaszczyzn współpracy.

Lekarze i fizjoterapeuci klinik oraz lekarze i fizjoterapeuci Instytutu Fizjoterapii prowadzą wspólne badania naukowe. Efektem zakończonych w 2009 roku badań dotyczących depresji u chorych po udarze mózgu były dwie publikacje w Przeglądzie Medycznym UR. Trzecia publikacja jest przygotowywana do druku w jednym z niemieckich czasopism specjalistycznych. Pracownicy klinik MEDIAN czynnie uczestniczą w Międzynarodowych Dniach Rehabilitacji organizowanych corocznie w Uniwersytecie Rzeszowskim, wygłaszając referaty oraz prowadząc warsztaty terapeutyczne.

Odbyło się wiele obustronnych wizyt. Wizyty strony polskiej dotyczą hospitacji studenckich praktyk i oceny prowadzonych badań. Jesteśmy zawsze chętnie zapraszani i chętnie zapraszamy naszych partnerów.

Ważnym wydarzeniem były działania artystyczne ze strony naszego Uniwersytetu: koncert chóru oraz pianisty prof. Janusza Skowrona i tenora Jacka Ścibora wykonujących muzykę polską i żydowską dla pacjentów kliniki MEDIAN.

We współpracy pomiędzy placówkami i w badania naukowe zaangażowani są: Andrzej Kwolek, Teresa Pop, Ulrich Dockweiler, Anne Ax, Heidi Kruck, Gabi Zeisch oraz Roman Lamatz.

Za pierwsze kontakty z klinikami MEDIAN w Niemczech należy podziękować Barbarze Diel – przewodniczącej Towarzystwa Niemiecko - Polskiego w Bielefeldzie.

Foto: E. Wójcikiewicz

Anna M. Dworak

Konferencja Naukowa „FILOZOFIA W LITERATURZE. LITERATURA W FILOZOFII”

4 marca 2013 r. w sali Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego odbyła się ogólnopolska interdyscyplinarna konferencja naukowa *Filozofia w literaturze. Literatura w filozofii*. Sympozjum zostało zorganizowane ze wspólnej inicjatywy rzeszowskich środowisk filozoficznych i literaturoznawczych. W jego przygotowanie włączyły się: Polskie Towarzystwo Filozoficzne Oddział w Rzeszowie, Instytut Filologii Polskiej oraz Pozawydziałowy Instytut Filozofii Uniwersytetu Rzeszowskiego. Celem konferencji było wskazanie i przeanalizowanie problemów wspólnych dla obu tak ściśle powiązanych ze sobą dyscyplin, ukazanie tego, co je łączy, ale także, co je dzieli, zwrócenie uwagi na występujące między nimi pokrewieństwo i napięcie.

Oprócz pracowników Uniwersytetu Rzeszowskiego w konferencji wzięli udział także przedstawiciele innych polskich uczelni: Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Uniwersytetu Jagiellońskiego, Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie oraz Państwowej Wyższej Szkoły Wschodnioeuropejskiej w Przemyślu. Przez cały czas trwania obrad przysłuchiwali się im licznie zgromadzeni nauczyciele akademicki, studenci i doktoranci.

Wygłoszone w trakcie sympozjum referaty da się podzielić nieformalnie na dwie grupy ze względu na zakres i stopień ogólności prezentowanych zagadnień. Część z nich skupiała się na różnicach i podobieństwach czy też na ogólnej charakterystyce związków łączących filozofię i literaturę. Miała więc ambicje teoretyczno-systematyzujące. Pozostałe były analizą konkretnych przy-

kładów dzieł literackich, w których były określone wątki filozoficzne. Pokazywały więc kwestię związków między literaturą a filozofią od strony praktycznej. Obie te grupy referatów uzupełniały się, tworząc wspólną całość.

Obrady rozpoczęły się krótkim wykładem wprowadzającym JM Rektora UR prof. Aleksandra Bobko, który był również jednym z inicjatorów sympozjum. Prof. **Aleksander Bobko** scharakteryzował stosunki łączące filozofię i literaturę na przestrzeni wieków. Zwrócił uwagę, że w historii były okresy, gdy literatura była bardzo bliska filozofii, jednak obecnie ten dystans zwiększył się. Dominujące współcześnie nastawienie pragmatyczne marginalizuje refleksję humanistyczną, której istota sprowadza się do mówienia o świecie za pomocą „subtelny języka”. W tym kontekście prof. Bobko określił rozpoczynającą się sesję jako swoisty „powrót do źródeł”, kiedy to filozofia była fundamentem wszelkiej refleksji o rzeczywistości.

Konferencja *Filozofia w literaturze. Literatura w filozofii* została podzielona na dwie części. Każdą z nich rozpoczynały dwie obszernie prelekcje wprowadzające. Po krótkiej przerwie następowała dyskusja.

Pierwsza część rozpoczęła się wystąpieniem dra hab. prof. KUL **Ryszarda Zajączkowskiego**, który wygłosił referat pt. *Literatura i filozofia. Uwagi amatora*. Prelegent, mówiąc o różnych związkach filozofii i literatury na przestrzeni dziejów, zwracał uwagę na fakt, że obie dziedziny łączył zawsze wspólny cel – dociekanie prawdy o świecie, z tym, że każda z tych dziedzin wykorzystywała dla rozpoznania tej prawdy odmienne metody. Zauważył też, że fascynacja literaturą może prowadzić do zainteresowania filozofią (jak w przypadku Czesława Miłosza i Witolda Gombrowicza) i *vice versa*, zainteresowanie filozofią może pociągać ku literaturze (jak w przypadku Leszka Kołakowskiego i Józefa Tischnera). Prelegent zaproponował również szereg postulatów dotyczących badania związków między obydwoma dziedzinami.

Jako następny referat wygłosił prof. dr hab. **Robert Piłat** z Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. W swoim wystąpieniu pt. *Samowiedza bohatera literackiego. Rozważania na przykładzie powieści Henry'ego Jamesa „Portret damy”, „Złota czara”, „Ambasadorowie”* przedstawił różne warianty kreacji bohatera literackiego we wspomnianych utworach. Posłużył się przy tym sugestywnymi kryteriami autonomii bohatera, stopnia jego samowiedzy oraz fortunności artystycznej tekstu literackiego. Wskazał przy tym, że skrajne przypadki (jak

np. stworzenie bohatera w pełni autonomicznego, ale zarazem nieposiadającego samowiedzy) są możliwe, aczkolwiek są one psychologicznie nieprzekonujące bądź mało wiarygodne.

Po krótkiej przerwie, już inicjującej nieformalne dyskusje, obrady zostały wznowione. Tę część spotkania wypełniła dyskusja częściowo odnosząca się również do wcześniej wygłoszonych referatów. Udział w niej wzięli kolejno: prowadzący obrady dr hab. prof. UR **Przemysław Paczkowski** (który przedstawił związki filozofii i poezji w kulturze starożytnej Grecji), dr hab. prof. PWSW **Stanisław Gałkowski** (tematem jego wystąpienia było rozgraniczenie filozofii od literatury na podstawie języków, którymi się posługują, czyli – odpowiednio – pojęciowego i metaforycznego), dr hab. prof. UR **Roman Magryś** (odwołując się do przykładów, rozróżnił on logikę nauk ścisłych od logiki tekstu literackiego, wskazał w ten sposób, że zadaniem tego drugiego nie ma być stawianie hipotez, ale ustanawianie implikacji), mgr **Małgorzata Chochla** (referowała, w jaki sposób Halina Poświatowska realizowała w poezji założenia filozofii Wilhelma Diltheya), dr **Włodzimierz Zięba** (mówił o tym, jak poezja, wygnana przez Platona z idealnego państwa, powróciła w XX wieku i w jaki sposób literatura przejęła funkcję po ustępującej pierwszeństwa filozofii), dr **Paweł Przywara** (udowadniał, że zdanie literackie niekoniecznie jest odpowiednią formą do analizowania faktów), dr hab. prof. UR **Witold Nowak** (próbował odpowiedzieć na pytanie, czego filozofia szuka w literaturze, a także wymieniał w dwunastu punktach różnice rozdzielające od siebie obie

dyscypliny) oraz mgr **Magdalena Dul-Kuźniar** (wskazywała na obecność filozofii Richarda Rorty'ego w powieści Joanny Bator *Piaskowa góra*). Niektóre wątki podjęte przez dyskutantów okazały się dość kontrowersyjne, jak na przykład problem nieprzydatności metafory w dyskursie filozoficznym.

Druga część obrad rozpoczęła się w godzinach popołudniowych. Podobnie jak wcześniej, dyskusję poprzedziły dwa referaty wprowadzające. Pierwszy z nich, pt. *Niewinna Europa albo przezroczyście zło. Antysemityzm w opus magnum Marcela Prousta*, przedstawiła dr hab. prof. UR **Romana Kolarzowa**. W swoim wystąpieniu wskazywała na często niewinnie wyglądające wątki antysemickie w utworze Prousta, stwierdziła też, że antysemityzm jest w tej powieści nie mniej istotny niż opisywane stany ducha, emocje itp. Tymczasem, chociaż niekiedy jest on wręcz oczywisty, bywa niezauważany. Zwróciła także uwagę na problem rozróżniania antyjudajizmu od antysemityzmu. Na zakończenie prelegentka podkreśliła, że rozważania nad podjętym przez nią tematem wiążą się z ugruntowanymi już badaniami treści fantazmatycznych.

Kolejna prelegentka, dr **Dorota Korwin-Piotrowska**, wygłosiła referat pt. *Człowiek w dialogu z ciszą i milczeniem. „Traktat o łuskaniu fasoli” Wiesława Myślińskiego w perspektywie antropologii słowa*. Zastanawiała się w nim między innymi nad tym, dlaczego autor nadał swojej powieści formę monologu wypowiedzianego. Z rozproszonych po utworze śladów próbowała zrekonstruować postać milczącego i niewidocznego rozmówcy (czy raczej słuchacza owego monologu), a także snuła rozważania na temat roli, jaką w utworze odgrywa wszechobecne milczenie.

Ostatnia część konferencji miała charakter dyskusji. Nieco dłuższe wystąpienie pt. *Upadek kultury europejskiej na początku XX wieku w filozoficznej i literackiej twórczości Witkacego* przedstawił dr hab. prof. UR **Leszek Gawor**. Po nim głos zabrali także: mgr **Paweł Nowicki** (który punktem do swoich rozważań uczynił refleksje związane z IX Festiwalom Sztuki Książki i na ich gruncie zastanawiał się, w jaki sposób rodzi się sens wypowiedzi, a także co można przeczytać „między wierszami” tekstu literackiego), mgr **Barbara Tygar** (zajęła się kwestią tożsamości i procesu wylaniania się z obcości bohatera w ponowoczesnym świecie na przykładzie analizy powieści Bronisława Świderskiego *Słowo obce* oraz *Asystent śmierci*) oraz dr hab. prof. UR **Marek Stanisław** (który, wychodząc od pytania, czego literaturoznawca szuka w filozofii, przeszedł do analizy konkretnego przypadku, jakim były rozważania o implikacjach światopoglądowych zawartych w strukturze poszczególnych gatunków literackich). Obrady zakończyła dyskusja nad referatami wygłoszonymi w drugiej części sympozjum.

Konferencja *Filozofia w literaturze. Literatura w filozofii* była pierwszym tego rodzaju przedsięwzięciem zorganizowanym na Uniwersytecie Rzeszowskim. Uczestnicy zgodnie podkreślali potrzebę podobnych spotkań naukowych, których przedmiotem byłyby interdyscyplinarne dociekania o związkach i zależnościach literatury oraz filozofii. Sygnalizowano więc celowość zorganizowania w przyszłości całego cyklu konferencji o podobnej tematyce. Sympozjum ma zaowocować również wydaniem osobnego tomu, w którym znajdą się teksty referatów wygłoszonych podczas marcowych obrad.

Jolanta Wąsacz-Krztoń

XIV Międzynarodowa Sesja Naukowa „Musica Galiciana”

Od 1995 r. organizowane są cyklicznie międzynarodowe sesje naukowe „Musica Galiciana”, poświęcone szeroko rozumianej kulturze muzycznej Galicji (do 1939 r.). Większość spotkań odbyła się w Rzeszowie, kilka razy na Ukrainie.

6 grudnia 2012 r. w Instytucie Muzyki Uniwersytetu Rzeszowskiego odbyła się kolejna, tym razem już XIV z cyklu, Międzynarodowa Sesja Naukowa „Musica Galiciana”. Motywem przewodnim, który towarzyszył sesji było *wykonawstwo muzyczne i wykonawcy w Galicji, w latach 1772-1939*. Sesję zorganizował Instytut Muzyki UR wraz z Rzeszowskim Towarzystwem Muzycznym. Do udziału w tym wydarzeniu zgłosiły się 33 osoby, w tym 20 naukowców z Ukrainy, z ośrodków akademickich Lwowa, Iwano-Frankowska, Drohobycza, Tarnopola, Równego i Chmielnickiego. Niestety, z różnych powodów sporo osób z Ukrainy nie dotarło do Rzeszowa, z referatami wystąpiły zaledwie dwie panie z Uniwersytetu Pedagogicznego im. I. Franki w Drohobyczu: **dr Natalia Synkewycz** i **dr Oksana Frayt**.

Z Polski swoje referaty zaprezentowało 13 osób. Uniwersytet Rzeszowski reprezentowali na konferencji (poza organizatorami): **mgr Kinga Fink**, **dr Ewa Nidecka**, **dr hab. prof. UR Olga Popowicz**, **dr Jolanta Wąsacz-Krztoń**, z Instytutu Muzyki oraz **dr Teresa Mazepa** z Instytutu Pedagogiki. Z referatem wystąpił także **Andrzej Szypuła**, redaktor naczelny „Kamertonu” i wiceprezes RTM.

Środowisko krakowskie związane z Instytutem Muzykologii Uniwersytetu Jagiellońskiego, któremu od kilku już sesji przewodzi **prof. dr hab. Małgorzata Woźna-Stankiewicz**, reprezentowało 5 referentów. Poza prof. M. Woźną-Stankiewicz wystąpili: **mgr Anna Lorenc** oraz 3 doktorantów Instytutu Muzykologii: **mgr Sylwia Jakubczyk-Ślęczka**, **mgr Michał Lewicki** i **mgr Michał Piekoszewski**.

Z referatem wystąpił także **mgr Marek Kawiorski**, przedstawiciel Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach.

Uczestników XIV Sesji MG powitał prodziekan Wydziału Pedagogiczno-Artystycznego **dr hab. prof. UR Mirosław Dymon**. Z krótkim słowem wstępnym wystąpił także: **dr hab. prof. UR Grzegorz Oliwa** oraz **prof. dr Leszek Mazepa**, reprezentujący organizatorów Sesji. Obrady podzielone zostały na trzy części, a przewodzili im kolejno: dr hab. prof. UR Grzegorz Oliwa, prof. dr hab. Małgorzata Woźna-Stankiewicz i prof. dr Leszek Mazepa.

W części I z referatami wystąpiło 9 osób. Przedstawiono następujące zagadnienia:

- *Wykonawstwo fortepianowe Galicji Wschodniej w spuściznie Stanisława Ludkiewicza-krytyka: poziom artystyczny,*

- repertuar, problemy interpretacyjne* [**dr Oksana Frayt**];
- *Działalność koncertowa Karola Lipińskiego w Galicji* [**mgr Marek Kawiorski**];
- *Socjokulturowe funkcje ukraińskiego ruchu chóralnego w Galicji Wschodniej przed 1939 rokiem* [**dr Natalia Synkewycz**];
- *Występy artystów przyjezdnych w Krakowie w pierwszej połowie XIX w. (oddźwięk w prasie lokalnej)* [**dr Jolanta Wąsacz-Krztoń**];
- *Plejada pianistów koncertujących w Krakowie na przełomie XIX i XX wieku: genealogia artystyczna, repertuar, znaczenie* [**prof. dr hab. Małgorzata Woźna-Stankiewicz**];
- *Metody kształcenia pianistów w krakowskim Konserwatorium na przykładzie podręczników gry fortepianowej* [**mgr Michał Lewicki**];
- *Muzyczne opracowania tekstów Kornela Ujejskiego w życiu koncertowym Lwowa w II połowie XIX wieku* [**mgr Kinga Fink**];
- *Artystyczna działalność Heleny Ottawowej* [**dr Ewa Nidecka**];
- *Ukraińscy wykonawcy muzyki w Przemyślu w okresie dwudziestolecia międzywojennego* [**dr hab. prof. UR Olga Popowicz**];

Poza tym prof. dr Leszek Mazepa odczytał 5 streszczeń referatów nieobecnych uczestników sesji. (Były to: *Wykonania muzyki kantatowo-oratoryjnej we Lwowie w pierwszej połowie XIX wieku i Koncerty muzyki symfonicznej we Lwowie w pierwszej połowie XIX wieku* – dr Teresa Mazepa; *Występy ukraińskich galicyjskich wykonawców – instrumentalistów w krytycznej ocenie Wołodymyra Sadowśko* – dr Jakym Horak; *Koncertowa działalność chóralnych zespołów Towarzystwa „Proświta”*: komparatywna analiza ośrodków galicyjskich i podolskich – dr Rosina Hucal; *Zbiory kolęd i noworocznych „szczedrówek” ukraińskich kompozytorów galicyjskich jako przykłady repertuarowe amatorskiego domowego muzykowania* – Violetta Dutcak, dr Iryna Nowosiadła).

W 3 części obrad referaty wygłosiły 4 osoby. Zaprezentowano następujące tematy:

- *Maurycy Rosenthal – dyskografia nagrań i styl wykonawczy* [mgr Michał Piekoszewski];
- *Adam Wroński – zapomniany dyrygent orkiestr wojskowych, teatralnych i rozrywkowych* [mgr Anna Lorenc];
- *Żydowskie środowisko muzyczne międzywojennego Lwowa a zagadnienia wykonawstwa muzycznego* [mgr Sylwia Jakubczyk-Ślęczka];
- *Muzycy i wykonawstwo muzyczne w Rzeszowie na przełomie XIX i XX w.* [mgr Andrzej Szypuła].

Podobnie jak wcześniej, w tej części sesji także prof. dr Leszek Mazepa zaprezentował skrót referatów (8) nieobecnych prelegentów. (*Gościnne występy zespołów kameralnych we Lwowie organizowane przez „Galicyjskie Biuro Koncertowe” Maksymiliana Türka* – mgr Olena Drażnycia; *Hnat Chotkewycz i ugruntowanie się stylu wykonawstwa koncertowego na bandurze w Galicji Wschodniej w początkach XX w.* – dr Violetta Dutcak; *Działalność koncertowa wybitnych pianistów Galicji pierwszego czterdziestolecia XX w. w ocenie Borysa Kudryka* – dr Natalia Tołozniak; *Stepan Prokopiak: szkice do portretu twórczego artysty* – dr Hrystyna Flejczuk; *Działalność koncertowa muzyków galicyjskich w Równem w dwudziestoleciu międzywojennym* – dr Tetiana Prokopowycz; *Zagadnienia profesjonalizacji wykonawstwa instrumentalnego w Galicji w II połowie XIX w.* – Oksana Wełyczko; *Działalność wykonawcza Jewhena Cehelśko* na tle życia muzycznego Galicji dwudziestolecia międzywojennego – Olena Paris; *Ukraińska chórlistyka w Galicji na przełomie XIX – XX w.* – mgr Serhij Jakobczuk).

Drugą część sesji wypełniły w całości streszczenia referatów, z powodu nieobecności prelegentów. Przedstawił je skrupulatnie prof. dr L. Mazepa. (*Model działalności śpiewaków operowych w społeczeństwie galicyjskim w drugiej połowie XIX w. i początku XX w.* – prof. dr hab. Luba Kijanowska; *Działalność sławnego śpiewaka galicyjskiego Aleksandra Myszugi w Warszawie* – mgr Switłana Caruk; *Działalność Towarzystwa Śpiewaczego „Borysławski Bojan” jako czynnika kulturowego Ziemi Drohobyckiej* – dr Iryna Bermes; *Pianistka Marta Krawciw-Barabasz w ocenie lwowskich muzyków* – dr Uliana Mołczko; *Rola towarzystwa chóralnych w duchowej tożsamości społeczności ukraińskiej w pierwszym czterdziestoleciu XX w. (na przykładzie chórów Ziemi Tarnopolskiej)* – mgr Iryna Shul-Bevska).

Śledząc tematykę przedstawionych referatów i krótkich streszczeń, które żmudnie i niezwykle sumiennie prezentował niestrudzony prof. dr Leszek Mazepa, możemy zauważyć pewne kierunki, które ujawniły się podczas omawiania zagadnień związanych z wykonawstwem i wykonawcami w Galicji w latach 1772-1939. Przede wszystkim, jak zauważył prof. L. Mazepa, naukowcy polscy poruszali problemy związane z muzyką i muzykami rodzimymi, natomiast wśród Ukraińców naturalnie dominowały głównie kwestie ukraińskie.

Analizując charakter przedstawionych tematów, zauważyć można, iż większa część referatów oscylowała wokół zagadnień związanych z wykonawstwem instrumentalnym, bądź z chórlistyką. Biorąc pod uwagę szeroki zakres chronologiczny możemy z kolei wyróżnić kilka okresów, według których można by podzielić przedstawiane referaty.

Z pewnością tematyka obejmująca wykonawstwo i wykonawców w Galicji (w latach 1772-1939) jest obszarem bardzo rozległym i nie da się zamknąć dyskusji na ten temat podczas jednej sesji. Wiedza i spora część informacji, które udało się przedstawić w Rzeszowie pokazały jednocześnie, jak wiele jest jeszcze do zbadania, jak szerokie tereny pozostały nadal „nietknięte” przez badaczy i miłośników muzyki. Kończąc dyskusję XIV Międzynarodowej Sesji Musica Galiciana organizatorzy zapowiedzieli zatem ciąg dalszy rozpoczętej polemiki, do której serdecznie zaprosili wszystkich zainteresowanych przedstawioną podczas sesji problematyką.

Materiały z sesji ukazać się w kolejnym tomie serii Musica Galiciana, wydawanej przez Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Zdjęcia organizatorów konferencji

Teresa Pop

V Międzynarodowe Dni Rehabilitacji

„POTRZEBY I STANDARDY WSPÓŁCZESNEJ REHABILITACJI”

W dniach 7-8 lutego 2013 r w Centrum Konferencyjnym Hotelu Prezydenckiego w Rzeszowie odbyły się V Międzynarodowe Dni Rehabilitacji. Tematem tegorocznej konferencji były *potrzeby i standardy współczesnej rehabilitacji*. Patronat honorowy nad rzeszowską konferencją objął JM Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. dr hab. **Aleksander Bobko**. Patronat naukowy sprawował prof. **Marek Woźniwski** – przewodniczący Komitetu Rehabilitacji, Kultury Fizycznej i Integracji Społecznej PAN. Patronat medialny konferencji otrzymał „Polski Przegląd Rehabilitacji”, czasopismo wydawane przez PZWL Warszawa. Wśród zaproszonych gości byli: konsultant krajowy ds rehabilitacji medycznej prof. **Krystyna Książpolska-Orłowska** oraz prezes Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Rehabilitacji, zastępca przewodniczącego Komitetu Rehabilitacji, Kultury Fizycznej i Integracji Społecznej PAN prof. **Jolanta Kujawa**.

Organizatorami konferencji był Komitet Rehabilitacji, Kultury Fizycznej i Integracji Społecznej Polskiej Akademii Nauk, Instytut Fizjoterapii (Wydział Medyczny Uniwersytetu Rzeszowskiego), Oddział Rzeszowski Polskiego Towarzystwa Rehabilitacji, Podkarpacki Oddział Polskiego Towarzystwa

Fizjoterapii oraz Kliniczny Oddział Rehabilitacji i Pracownia Fizjoterapii Szpitala Wojewódzkiego nr 2. W konferencji wzięli udział przedstawiciele 20 jednostek naukowych z Polski i przedstawiciele 6 jednostek naukowych z zagranicy (Hiszpania, Irlandia, Niemcy, Słowacja, Ukraina).

W 9 sesjach naukowych, w tym w 2 sesjach plakatowych i 1 sesji studenckiej zaprezentowano 108 prac i 3 wykłady plenaryjne, których odbiorcami było blisko 300 uczestników naszej konferencji. Rzeszowska konferencja stanowiła forum do międzynarodowej wymiany najnowszych informacji z rehabilitacji medycznej i fizjoterapii oraz kształtowania opinii na podstawie prezentowanych badań i sprawdzonych, zweryfikowanych metod rehabilitacji medycznej i fizjoterapii.

Obradowano na temat skuteczności metod diagnostyki i rehabilitacji chorych z zespołami bólowymi kręgosłupa, chorych po przebytych udarach mózgu, chorych z chorobami ortopedycznymi, dzieci z porażeniem mózgowym, innymi zespołami neurologicznymi i wadami w obrębie narządu ruchu. Ważną część obrad stanowiły prezentacje osiągnięć rehabilitacji w onkologii oraz postępów rehabilitacji w alloplastykach stawów i po rekonstrukcji więzadeł. Dokonano oceny obecnie uznawanych metod

fizykalnych, jak również ważnych tematów dotyczących rehabilitacji zawodowej i możliwości kreowania zachowań prozdrowotnych sprzyjających pozytywnemu i pomyślnemu starzeniu się organizmu.

Metody fizjoterapeutyczne stosowane w rehabilitacji medycznej zaprezentowano podczas 4 warsztatów, prowadzonych przez specjalistów z fizjoterapii i rehabilitacji medycznej.

Wartościową, pod względem tematów, metodologii badań oraz prezentacji była sesja studencka, podczas której zaprezentowano 12 referatów.

Interesujące referaty wygłosili: prof. **Jerzy Kiwerski** – rektor Wyższej Szkoły Rehabilitacji w Warszawie, prof. **Aleksander Sieroń** – kierownik Kliniki Chorób Wewnętrznych, Angiologii i Medycyny Fizykalnej Szpitala Specjalistycznego nr 2 w Bytomiu, prof. **Krystyna Księżopolska-Orłowska** - kierownik Kliniki Rehabilitacji Reumatologicznej Instytutu Reumatologii w Warszawie, prof. **Jolanta Kujawa** – kierownik Kliniki Rehabilitacji Medycznej Uniwersytetu Medycznego w Łodzi oraz profesorowie z Wydziału Medycznego Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Dla autorów najlepszych prac komitet naukowy przyznał dwie nagrody główne i 9 wyróżnień.

W sesjach tematycznych, komitet naukowy spośród 5 wyróżnionych prac przyznał nagrodę główną zespołowi z Zamościa: **Marta Wolanin, Rafał Sapuła, Adam Topolski, Antoni Wolanin, Krzysztof Marczewski** za pracę: *Wpływ płci na efekty rehabilitacji u osób z zespołami bólowymi dolnego odcinka kręgosłupa i otyłością androidalną*. Oprócz wyróżnienia

pracy zespołu z Wyższej Szkoły Zarządzania i Administracji z Zamościa, Komitet Naukowy wyróżnił prace autorów:

- **Aneta Pazdan, Justyna Leszczak, Andrzej Kwolek:** *Ocena jakości życia osób z reumatoidalnym zapaleniem stawów;*
- **Teresa Pop, Bożenna Karczarek-Borowska, Monika Tymczak, Ireneusz Hałas, Joanna Banaś:** *Wpływ Kinesjologii Tapingu na redukcję obrzęku limfatycznego u kobiet po mastektomii jednostronnej;*
- **Ulrich Dockweiler:** *Rehabilitacja medyczno-zawodowa (MBOR), zmiana paradygmatu w rehabilitacji;*
- **Aneta Weres, Jolanta Zwolińska, Andrzej Kwolek:** *Wpływ naświetlań nisko (LLLT)- i wysokoenergetycznym (HILT) promieniowaniem laserowym na pobudliwość czuciową i ruchową zdrowego mięśnia.*

W sesji plakatowej spośród czterech wyróżnień komitet naukowy przyznał nagrodę główną również zespołowi z Zamościa: **Marta Wolanin, Rafał Sapuła, Adam Topolski, Antoni Wolanin, Krzysztof Marczewski** za pracę: *Wpływ rehabilitacji na procentową zawartość tkanki tłuszczowej (BF%) u osób z bólami.*

Pozostałe wyróżnienia w dwóch sesjach plakatowych przyznano autorom:

- **Vicent Caballer Benavent:** *Effects of a exercise audio-visual program for improving the quality of life and health: A randomized controlled trial in elderly;*
- **Stanisław Kijowski:** *Rehabilitacja okołoporodowego uszkodzenia splotu ramiennego na podstawie badania elektromiograficznego;*
- zespołowi z AWF Kraków: **Tomasz Ridan, Grażyna Guzy, Katarzyna Grodzka, Kinga Mazur** za pracę: *Ocena poziomu aktywności fizycznej osób z zespołami bólowymi kręgosłupa w oparciu o Międzynarodowy Kwestionariusz Aktywności Fizycznej IPAQ oraz kwestionariusz aktywności fizycznej Paffenbarger Physical Activity Questionnaire.*

Oddzielnie przyznano wyróżnienia i nagrodę główną w sesji studenckiej ufundowane tradycyjnie przez Oddział Podkarpacki Polskiego Towarzystwa Fizjoterapii. Nagrodę główną otrzymała studentka Instytutu Fizjoterapii Uniwersytetu Rzeszowskiego **Mariola Pitak** za pracę napisaną pod kierunkiem dr **Teresy Pop**, dotyczącą nowatorskich badań: *Urządzenie do reedukacji chodu u chorych z uszkodzeniem ośrodkowego układu nerwowego z wykorzystaniem biologicznego sprzężenia zwrotnego.*

Foto: E. Wójcikiewicz

Wojciech J. Cynarski

Monachium i Neuffen 2013 – MIĘDZYNARODOWE SEMINARIUM SZTUK WALKI

W dniach 3-9 lutego 2013 odbyło się w Niemczech międzynarodowe Seminarium naukowe i metodyczne DDBV i SIP nt. „Filozoficzne podłoże *zendo karate* i jego przełożenie na praktykę”. Miało to miejsce zasadniczo w Szkole Sportowej – Jiu-Jitsuund Karate Schule L. Sieber w Monachium oraz – dodatkowo w Karateschule H. Weitmann w Neuffen.

Impreza ta była wspólnym dziełem wymienionych tu stowarzyszeń i prywatnych szkół oraz realizacją programów międzynarodowych

badania naukowych realizowanych przez Wydział Wychowania Fizycznego UR (jak: WWF/PB/5. *Instytucjonalizacja dalekowschodnich sztuk walki w Europie- międzynarodowe badania porównawcze*) i badań projektu SIP (IPA 2). Rzeczą miała służyć ustaleniu dalszej współpracy w ramach SIP, EJKCi IMACSSS – Międzynarodowego Towarzystwa Naukowego Sztuk Walki i Sportów Walki.

Mój tegoroczny wyjazd naukowo-badawczy i metodyczno-szkoleniowy był kontynuacją 20-letniej już współpracy Stowarzyszenia Idokan Polska i Uniwersytetu Rzeszowskiego z jednej strony, a Szkoły Sportowej Lothara Siebera i DDBV z drugiej.

Uczestnicy szkolenia praktycznego w Neuffen

PROGRAM NAUKOWO-BADAWCZY I ZAGADNIENIA METODYCZNE

Podczas rozpoczęcia zgromadzenia jako prezes SIP wręczyłem *meijin* L. Sieberowi i *sensei* H. Sieber Medale XX-lecia Stowarzyszenia Idokan Polska. To dzięki państwu Sieber tradycja organizacji Idokan i kilka odmian sztuk walki dotarło do Polski, a samo Stowarzyszenie – jako towarzystwo naukowe, edukacyjne i sportowe, mogło zaistnieć. Kontynuuje ono teoretyczne i praktyczne badania wiedeńskiej Akademii Idokan Europa.

Głównym tematem tegorocznego spotkania naukowców i ekspertów była filozofia *zendo karate tai-te-tao* i analiza aktualnej sytuacji karate w Europie, w tym zaś zmiany w wymaganiach egzaminacyjnych i programie nauczania szkoły L. Siebera oraz ogólne tendencje zmian w europejskim karate. Tematyka ta łączy się z moim raportem, jaki przygotuję na tegoroczny kongres Japońskiej Akademii Budo do Tsukuby.

Drugim tematem była historia *judo-do/ido*, którą przyszło mi współtworzyć. Analiza źródłowa wskazuje, że pojęcie to pojawia się we wszystkich niemieckojęzycznych leksykonach. Otóż prof. Julius Fleck (1894-1967), uczeń japońskiego *sensei* Kishisaburo Ishiguro Sasaki'ego, stworzył *Judo-Do* – „poszerzoną drogę judo”. Miało to miejsce w roku 1949. Powstała organizacja tej nowej sztuki walki, popularnej zwłaszcza w Austrii, Danii i Niemczech do lat 1970. Australijski profesor Wally Strauss rozwinął *judo-do* w bardziej ogólną ideę *ido* - ciągłego, płynnego, perpetualnego ruchu, co ma być realizowane w różnych sztukach walki i sportach walki.

Zagadnienia metodyczne nauczania, kształtowania umiejętności techniczno-taktycznych oraz egzaminowania (odpowiednik etapu kontroli w sporcie wyczynowym) odnosiły się do sztuki dobywania miecza (*iaido*), *karate*, *judo* i *judo-do* oraz innych sztuk walki i różnych form samoobrony. Warsztaty metodyczne dotyczyły nauczania *jujutsu*, *zendo karate*, *iaido* i *kobudo*, a także realizowania idei *ido* W. Straussa. Przedstawiciel Uniwersytetu Rzeszowskiego prowadził zajęcia z zakresu technik kopnięć wraz ze specjalistyczną rozgrzewką. Ponadto w Neuffen zademonstrowałem formy z kilkoma rodzajami tradycyjnych broni (*kobudo*). Technik *jujutsu* i *zendo karate* nauczali Lothar Sieber (10 dan) i Hannelore Sieber (9 dan).

9 lutego w Weichs, niedaleko Monachium, odbyło się zebranie liderów organizacji sztuk walki i wyspecjalizowanych towarzystw naukowych. Występowałem jako prezydent IMACSSS i SIP oraz członek DDBV i EJKC; L. Sieber – jako długoletni lider DDBV, najstarszy rangą mistrz DJJR, prezes honorowy SIP, członek EJKC i IMACSSS; B. Blumentritt 5 dan, prezydent DDBV; oraz H. Sieber, przewodnicząca DJJR. Rzeczą dotyczyła m.in. etyki w drodze sztuk walki, spraw organizacyjnych (plany współpracy) i np. medycyny sztuk walki – form diagnozowania i terapii, w czym specjalizuje się L. Sieber.

Dodatkowo odbyłem kwerendę biblioteczną i archiwalną w archiwach kilku niemieckich organizacji. Skorzystałem z możliwości odwiedzenia ważniejszych monachijskich bibliotek. Pierwszą niespodzianką było przeniesienie biblioteki Instytutu Sportu z terenu wioski olimpijskiej w inne miejsce. Spenetrowałem nowości wydawnicze w Nationale Stadtbibliothek i w Bibliotece Uniwersytetu Leopolda Maksymiliana.

Przyjemną niespodzianką był wyjazd do Neuffen. Ucieszyłem się, że spotkam szefa tamtejszej Szkoły Karate (właściciela i głównego trenera w jednej osobie) Haralda Weitmanna, którego nie widziałem od kilku lat. Jego szkoła funkcjonuje od przeszło 20 lat. Harald przyznaje się do młodzieńczej fascynacji Bruce'em Lee, który – to informacja przy okazji – był inspiracją dla co najmniej kilku znanych mi aktywnych dzisiaj instruktorów karate wysokiej rangi (6-8 dan).

Meijin Sieber zdecydował o promocji mnie oraz Klausa Haertela na 10 dan – najwyższy stopień mistrzowski w *judo-do/ido*. Zarówno ja, jak i K. Haertel posiadaliśmy dotąd stopnie 8 dan w tym systemie, czyli nasza promocja jest raczej rzadkim przypadkiem przeskoczenia o dwa stopnie.

10 DAN W JUDO-DO / IDO

10 dan jest najwyższym stopniem mistrzowskim w prawie wszystkich japońskich i większości azjatyckich sztukach walki. Niektórzy mistrzowie, jak dr Heribert Czerwenka-Wenkstetten z Austrii (*jujutsu*), Hidetaka Nishiyama z USA (*karate shotokan*) lub Lucien Victor Ott z Francji (*kun-tai-ko*), otrzymali 10 dan dopiero pośmiertnie. Do niedawna żyło tylko dwóch posiadaczy stopnia 10 dan w *judo-do/ido*: Franz Strauss (Austria), który naucza „starego” *judo-do* i Lothar Sieber (Niemcy), nauczający *ido* w znaczeniu nadanym mu przez W. Straussa.

Ósmego lutego w Neuffen, przed zebranymi uczestnikami Seminarium, *meijin* Sieber ogłosił mnie posiadaczem 10 stopnia mistrzowskiego w *judo-do/ido* i wręczył mi potwierdzający ten fakt certyfikat Niemieckiej Federacji Sztuk Walki. Podobny certyfikat otrzymał Klaus Haertel z Kiel. Haertel uprawia zmodyfikowaną wersję *judo-do*. Ja realizuję ideę W. Straussa oraz *ido* w trzecim znaczeniu – rozumiane jako medycyna sztuk walki (nie tyle medycyna naprawcza i formy terapii, co budowanie pozytywnego potencjału zdrowia i profilaktyka). Pisałem o tym już w „Przeglądzie Medycznym UR”.

Meijin L. Sieber (10 dan) wręcza certyfikaty W. Cynarskiemu i Klausowi Haertelowi

Marta Gargała

Wystawa malarska „Człowieczeństwo” oraz „Nie dotykając stopą Ziemi”

14 lutego w Domu Kultury Lubelskiej Spółdzielni Mieszkaniowej w Lublinie odbył się wernisaż malarskiej, indywidualnej wystawy dr inż. **Anny Baran**, nauczyciela akademickiego Wydziału Biologiczno-Rolniczego (Pracownia Inżynierii Architektonicznej). Artystka zaprezentowała 23 obrazy malowane w technice olejnej o wymiarach: 150 x 90 i 150 x 120 cm, ujęte w dwa cykle - „Człowieczeństwo” i „Nie dotykając stopą Ziemi”.

Według relacji autorki: *pierwszy cykl „Człowieczeństwo” dotyczy refleksji na temat egzystencji człowieka i jest przekazem zarówno treści filozoficznych jak i emocji; jest też oceną wyjątkowo smutnych zdarzeń, które miały miejsce podczas ich malowania. Bohaterem jest człowiek - wędrowiec, samotny, uwikłany niewiadomym, połamany, zdeformowany przez życie fizycznie i psychicznie. Cykl wydaje się pesymistycznym wizerunkiem, ale jest to tylko ocena jednej ze stron skomplikowanej i trudnej egzystencji. Puentą wydaje się przekaz kilku obrazów, gdzie człowiek poprzez swoją determinację i siłę daje sobie szansę na narodziny lepszego.*

Drugi cykl „Nie dotykając stopą Ziemi” to transpozycja układów rzeczywistych na abstrakcyjne, ukazujący pejzaże wraźniowe. Każda praca stanowi odrębną malarską nowelę, ma swój koloryt, swoje formy - symbole, swoje treści i emocje.

W prezentowanych obrazach jedynym bohaterem jest Ona - Ziemia, oglądana z lotu ptaka, która bezpiecznie sąsiaduje z Niebem, walczy z żywiołem Ognia, a żyje w symbiozie z Powietrzem i Wodą. W jej przestrzeni i na jej powierzchni nie ma oznak cywilizacji, nie ma też człowieka. W cyklu dotknęłam prapoczątków i teraźniejszości, ale także przyszłości, gdzie Ziemia - piękna i majestatyczna pozostanie niezniszczona przez człowieka...

Wystawa była czynna od 11 lutego do 5 marca 2013r. w Domu Kultury Lubelskiej Spółdzielni Mieszkaniowej.

zdjęcia: W. Baran

Teresa Pop

Seminarium na temat upadków u osób starszych

6 lutego 2013 roku odbyło się **I Seminarium Polska-Niemcy-Słowacja-Ukraina**. Organizatorami tego wydarzenia byli: Uniwersytet Rzeszowski, Krankenhaus Buchholz und Winsen, Waldklinik in Jesteburg, Median Kliniken Bad Salzuflen, Uniwersytet Pavla Jozefa Šafárika w Koszycach, Przykarpacki Narodowy Uniwersytet im. Wasyla Stefanyka w Iwano-Frankowsku oraz Lwowski Państwowy Uniwersytet Kultury Fizycznej. Pierwsze z cyklu międzynarodowych spotkań odbywało się pod patronatem honorowym JM Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. dra hab. Aleksandra Bobko

Wydarzeniu patronowali również rektorzy Uniwersytetu w Koszycach i we Lwowie, dyrektorzy Krankenhaus Buchholz und Winsen, Median Kliniken w Bad Salzuflen, konsul honorowy Republiki Federalnej Niemiec w Rzeszowie – Adam Gajdek, konsul honorowy Republiki Słowackiej w Rzeszowie – Adam Góral, konsul honorowy Ukrainy w Rzeszowie – Jerzy Krzanowski.

Formułą przyszłych seminariów będą coroczne spotkania specjalistów; lekarzy i fizjoterapeutów z trzech państw Unii Europejskiej i Ukrainy. W tym roku seminarium odbyło się w Rzeszowie, w Uniwersytecie Rzeszowskim. W następnych latach spotkania będą organizowane w Niemczech, na Słowacji i na Ukrainie. W Rzeszowie przedstawiono 11 referatów na temat *Konsekwencje upadków u osób starszych. Problemy w leczeniu i w rehabilitacji*.

Referentami podczas seminarium byli: prof. Peter Takáč z Uniwersytetu Pavla Jozefa Šafárika w Koszycach, dr Ulrich Dockweiler i Hedi Kruck z Median Kliniken w Bad Salzuflen, Sonja Berndt z Krankenhaus Buchholz und Winsen, Petra Böker z Waldklinik in Jesteburg, dr Andrej Vovkanych, dr Bogusław Kruk i dr Natalia Ivasyk z Lwowskiego Państwowego Uniwersytetu Kultury Fizycznej, prof. dr hab. n. med. Tetyana Boychuk z Przykarpackiego Narodowego Uniwersytetu im. Wasyla Stefanyka w Iwano-Frankowsku, dr hab. n. med. Dariusz Białoszewski z Uniwersytetu Medycznego w Warszawie, prof. dr hab. n. med. Andrzej Kwolek, dr Joanna Grzegorzczuk i dr Teresa Pop z Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Na Seminarium obecni byli również: dyrektor Median Kliniken w Bad Salzuflen Andreas Finkel oraz specjalista z rehabilitacji medycznej prof. Jerzy Kiwerski, jak również fizjoterapeuta z Winsen Rudolf Preuss.

Zainteresowanie tematyką podjętą podczas seminarium było ogromne i przy zakładanej wstępnie 50-osobowej grupie uczestników przyjęto 100 osób.

W dyskusji brali udział specjaliści geriatry: dr Jadwiga Starzec i dr Krzysztof Bońkowski, lekarze, specjaliści z rehabilitacji medycznej, pracownicy Wydziału Polityki Społecznej Podkarpac-

kiego UW i domów pomocy społecznej z Rzeszowa, fizjoterapeuci, pielęgniarki i wolontariusze – studenci kierunku fizjoterapia z Wydziału Medycznego Uniwersytetu Rzeszowskiego, pracujący na co dzień z ludźmi starszymi.

Listy gratulacyjne dla uczestników seminarium skierowali: rektor Uniwersytetu Pavla Jozefa Šafárika w Koszycach prof. Ladislaw Mirossay, konsul generalny Republiki Federalnej Niemiec z Krakowa dr Werner Köhler, konsul honorowy Republiki Słowacji w Rzeszowie Adam Góral i dyrektor szpitali w Buchholz i Winsen Norbert Böttcher, który podjął się organizacji kolejnego seminarium w 2104r.

Rzeszowskie seminarium odbyło się w nowoczesnym kompleksie naukowo-dydaktycznym Centrum Mikroelektroniki i Nanotechnologii Uniwersytetu Rzeszowskiego, wyposażonym w kabiny do tłumaczenia symultanicznego, niezbędnego sprzętu do przeprowadzania spotkania z udziałem obcokrajowców. Pomocą służyli nam tłumacze z uniwersyteckiego Centrum Nauki Języków Obcych Uniwersytetu Rzeszowskiego. Podczas kolacji wydanej przez konsulów honorowych Niemiec, Słowacji i Ukrainy wystąpił ze specjalnie przygotowanym programem Zespół Pieśni i Tańca „RESOVIA SALTANS”.

Foto E. Wójcikiewicz

Agnieszka Janik

Wartość konferencji naukowych

Zgłaszając udział w konferencji zawsze musimy zadać sobie pytanie: „Czy warto?”. Konferencje międzynarodowe z reguły wiążą się z wysokimi kosztami, koniecznością znajomości obcych języków, czasem długą podróżą do miejsca spotkania. O randze konferencji świadczą wydane materiały i uczestnictwo wybitnych prelegentów, a przede wszystkim możliwość nawiązania kontaktów oraz zapoznanie z nową kulturą.

13 grudnia 2012 r. Uniwersytet im. Alfreda Nobla w Dniepropietrowsku zorganizował XIII międzynarodową konferencję młodych naukowców i studentów „Eurointegration aspirations of Ukraine and problems of macroeconomics”. Została ona wcześniej zatwierdzona przez Ministerstwo Edukacji Młodzieży i Sportu Ukrainy oraz władze uczelni.

Uniwersytet im. A. Nobla w Dniepropietrowsku jest jednym z najszybciej rozwijających się na Ukrainie. Poza wysokim poziomem nauki oraz europejskim standardem wyposażenia uczelnia szybko zyskuje uznanie międzynarodowej społeczności akademickiej. O wysokiej pozycji uniwersytetu świadczy m.in. sieć kontaktów zagranicznych oraz ranga odwiedzających go gości, w tym noblistów.

Tematykę grudniowej konferencji ujęto w kilka grup: globalizacja współczesnego świata – perspektywy i sprzeczności; formy międzynarodowej współpracy gospodarczej oraz tendencje jej rozwoju; problemy integracji Ukrainy we wspólnocie światowej; wpływ zewnętrznej działalności Ukrainy w wewnętrzne rozwiązania makroekonomiczne; osiągnięcia laureatów Nagrody Nobla w stabilizacji procesów makroekonomicznych.

Uroczyste otwarcie spotkania przez profesora A. Zadoję

Uroczystej inauguracji konferencji dokonał prorektor Uniwersytetu profesor A. Zadoja. Dla większości uczestników tej konferencji (studentów i doktorantów) pojawiła się szansa przeżycia wspaniałej przygody naukowej. Młodzi ludzie przyjechali do Dniepropietrowska nie tylko po to, aby się zaprezentować, czy wygłosić referat, lecz głównie po to, aby się czegoś nowego nauczyć. Przyświecała nam chęć poznania nowych trendów w ekonomii, wysłuchania opinii zasłużonych naukowców oraz poznania proponowanych rozwiązań.

Reprezentantami Uniwersytetu Rzeszowskiego było dwoje studentów. Ja swoje wystąpienie zatytułowałam „Pozytywne i negatywne aspekty globalizacji”, a Dariusz Marek Gromadzki miał referat na temat „Analiza porównawcza bezpośrednich inwestycji zagranicznych na przykładzie Polski i Ukrainy”. Był też z nami dr Tadeusz Pliszka.

Już od pierwszych chwil pobytu na dniepropietrowskim uniwersytecie rzeszowska delegacja spotkała się z gościnnością sąsiadów. Zostaliśmy poproszeni o wystąpienie w lokalnej telewizji i udzielenie wywiadu. Zwiedzanie miasta i zapoznanie z zabytkami Dniepropietrowska umiliły nam pobyt i pomogły rozładować zdenerwowanie przed prezentacją referatów.

W gronie gości konferencji znalazło się 27 przedstawicieli z 9 międzynarodowych szkół. Językami roboczymi na konferencji były ukraiński, rosyjski i angielski. Nie przeszkodziło to jednak w przedstawianiu poszczególnych problemów, a wszystkim referatom towarzyszyła ożywiona dyskusja. Jako pierwszy wystąpił przedstawiciel studentów Uniwersytetu im. A. Nobla Anton Palladin. Kolejny impuls do dyskusji wprowadziła Keshenkova Natasha, doktorantka Moskiewskiego Państwowego Uniwersytetu Ekonomii, Statystyki i Informatyki. Wśród referatów nasze rzeszowskie wystąpienia były dobrze przyjęte i spowodowały ożywioną dyskusję na tematy podjęte przez prelegentów.

Uczestnicy konferencji w uniwersyteckim muzeum

Nam, polskim studentom udało się nawiązać kontakty ze studentami z Ukrainy i Rosji. Współpraca ta trwa do dziś. Będą wspólne konferencje oraz przyjazdy doktorantów i studentów ze wschodu. Wizyta w Uniwersytecie im. A. Nobla zakończyła się dla nas sukcesem. Długo jeszcze będziemy wspominać pobyt w tak pięknym mieście jak Dniepropietrowsk. Zachęcam wszystkich do wyjazdów na zagraniczne konferencje. Bliższe szczegóły o konferencjach organizowanych przez Uniwersytet im. A. Nobla w Dniepropietrowsku znaleźć można pod adresem uczelni <http://duep.edu/>.

Wspólne zajęcia studentów i uczestników konferencji

Beata Blahaczek, Bogumiła Zielińska

Finał konkursu „NON SCHOLAE, SED VITAE DISCIMUS”

28 lutego 2013r. w Instytucie Historii Uniwersytetu Rzeszowskiego odbył się Finał Podkarpackiego Międzyszkolnego Konkursu Wiedzy o Kulturze Antycznej *Non scholae, sed vitae discimus*. Już po raz czwarty zorganizowany został przez VI Liceum Ogólnokształcące w Rzeszowie oraz Zakład Historii Starożytnej i Orientalistyki Instytutu Historii Uniwersytetu Rzeszowskiego pod Honorowym Patronatem rektora UR prof. dra hab. **Aleksandra Bobko**, dyrektora Zespołu Szkół Nr 1 w Rzeszowie **Tadeusza Bajdy** oraz podkarpackiego kuratora oświaty **Jacka Wojtasa**.

Konkurs ten ma charakter interdyscyplinarny i przeznaczony jest dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych z województwa podkarpackiego, wykazujących szczególne zainteresowanie kulturą antyczną. Od początku cieszył się bardzo dużym zainteresowaniem wśród uczniów i nauczycieli.

Osiem najlepszych 3-osobowych drużyn po dwuetapowych, pisemnych eliminacjach zakwalifikowało się do finału. Eliminacje III stopnia miały charakter ustny i polegały na przygotowaniu „scenki rodzajowej” dotyczącej wybranej przez uczestników dziedziny życia w starożytności oraz udzieleniu odpowiedzi na wylosowane pytania. Finalistów oceniali jury, w skład którego weszli pracownicy naukowcy Uniwersytetu pod przewodnictwem prof. dra hab. **Marka Olbrychta**. Najlepszymi z najlepszych okazali się licealiści z Rzeszowa. **I miejsce zdobyła drużyna z Liceum Sióstr Prezentek: Ewelina Machała, Zuzanna Pawłowska, Patrycja Bąk, II miejsce - z I LO: Mariana Zachara, Anna Miłek, Jan Wolski, zaś III – drużyna z II LO: Agnieszka Sokalska, Patrycja Zimoch, Katarzyna Pasowicz. Wyróżniona została również drużyna z VI LO w Rzeszowie w składzie: Aleksandra Jarek, Brygida Nowak, Maciej Bielas.**

Laureaci Konkursu, obok dyplomów i nagród rzeczowych, otrzymali dodatkowe 20 punktów, jeśli wybiorą studia na Uniwersytecie Rzeszowskim na kierunku: historia lub kulturoznawstwo.

Medialny patronat nad całością Konkursu – jak co roku – objęło Akademickie Radio i Telewizja Centrum, gazeta codzienna „Super Nowości” oraz portale internetowe „Super Student” i studencirzeszow.pl.

Marta Wolańczyk

Gaude Mater Polonia. O ciesz się Matko – Polsko w sławne potomstwo płodna!

Tymi słowami staropolskiego hymnu rozpoczęli swój występ słuchacze **Centrum „Polonus” UR** w niedzielę, 3 marca 2013 r. Już po raz czternasty obchodzono w Rzeszowie uroczystość poświęconą św. Kazimierzowi zwaną „Kaziukami”. Nazwa ta związana jest z wileńskimi obchodami ku czci św. królewicza z rodu Jagiellonów. Uroczystościom kościelnym w Wilnie już od 1636 roku towarzyszyły ludowe jarmarki, gdzie można było kupić pierniki, obwarzanki, palmy, wyro-

by ceramiczne i drewniane, sukna, ubrania, a nawet zwierzęta i wozy. „Kaziuki” w Rzeszowie zapoczątkował lokalny „Caritas”, wprowadzając sprzedaż piernikowych serduszek i obwarzanków – daru od cukierników i piekarzy. Uzyskane w ten sposób pieniądze przeznaczone są na pomoc dla zagranicznych studentów polskiego pochodzenia, studiujących w naszym mieście. Słuchacze „Polonusa” UR od jedenastu lat towarzyszą tym uroczystościom. Co roku pomagają w sprzedaży słodyczy i przygotowują poetycko-muzyczny montaż o św. Kazimierzu. Również i w tym roku wystąpili z programem, który cieszył się dużym zainteresowaniem rzeszowian. Kilka starszych osób nawet podchodziło do wykonawców, by podziękować za przygotowane przedstawienie i podzielić się swoimi wrażeniami. Uroczystościom kościelnym przewodniczył solenizant, ks. bp Kazimierz Górny, który od lat jest życzliwym przyjacielem młodzieży ze Wschodu studiującej w Rzeszowie.

W przygotowanym występie prezentowano utwory poetyckie ku czci św. Kazimierza. Klemens Janicki (1516-1543) w utworze skierowanym do brata królewicza, króla Zygmunta Starego pisał:

*Ileż spraw w swej młodości, w starości widziałeś?
Widziałeś, jak na czeskim i węgierskim tronie
Brat zasiadał koroną zdojąc swoje skronie.
Jak dwóch twych starszych braci tym berłem władało,
Co po nich również Tobie w spadku się dostało.
Jak Rzym trzeciego brata purpurą obdarzył,
Który w swym ręku władzę dwóch biskupstw skojarzył
Raduj się z takich braci, a szczególnie z tego,
Którego nasze Wilno cześci jako świętego*
(...)

Także siedemnastowieczni poeci, Kasper Twardowski i ks. Bartłomiej Cieszyński poświęcili patronowi Polski i Litwy swoje strofy. W ustach studentów ze śpiewnym, wschodnim akcentem zabrzmiała też anonimowa pieśń ku jego czci:

*Kazimierzu przewyborny
Młodzieńcze czysty, pokorny
Niegdyś Polski królewiczu
A teraz nieba dziedzicu
Ozdoło kraju naszego
Wzorro cnot wieku młodego*
(...)

Foto: M. Wolańczyk

Aktualnie brzmi wciąż poetycka modlitwa współczesnego poety, ks. Jana Twardowskiego:

*Święty Kazimierzu królewiczu
pojednaj zwaśnione narody
proś o zgodę Najświętszą Maryję
po polsku
po litewsku
po łacinie
módl się za nami
i wszystkimi Jagiellonami*

Na zakończenie słuchacze odśpiewali (po łacinie i po polsku, w tłumaczeniu Bohdana Zaleskiego) ulubioną pieśń św. Kazimierza *Omni die dic Mariae*, której autorstwo przez wieki błędnie mu przypisywano. Przyczynił się do tego fakt, że gdy w 1602 r. z okazji kanonizacji otwarto jego grób, ciało było nienaruszone (118 lat po śmierci), a u wezgłowia leżał tekst tegoż hymnu. Scenę tę możemy zobaczyć na jednym z fresków Michelangelo Palloniego w kaplicy św. Kazimierza w katedrze wileńskiej. Ostatnie badania filologiczne wykazały jednak, że autorem *Omni die dic Mariae* był św. Bernard z Clairvaux. Pierwszego tłumaczenia tego hymnu na język polski dokonał Stanisław Grochowski (1542-1612):

*Duszo moja, rzecz to twoja
Co dzień Maryję słać*

W kościołach śpiewana jest ta pieśń w przekładzie Bohdana Zaleskiego (1802-1886):

*Już od rana rozśpiewana
Chwał o duszo Maryję*

Ten maryjny hymn zakończył też program studentów z „Polonusa”. Zebrani w kościele św. Krzyża wierni nagrodzili występ długimi brawami.

Projekt Internetowa Promocja Nauki zakończony

Uniwersytet Rzeszowski w kwietniu br. kończy realizację projektu pn. **Internetowa Promocja Nauki**, który rozpoczęto w lipcu 2010 roku. W tym czasie przygotowano portal zawierający bazę wiedzy o RSI, wersje elektroniczne publikacji projektu, 4 kursy on-line, bazę firm odpryskowych typu spin-off i spin-out, tłumaczenia publikacji, opublikowano zwycięskie prace dyplomowe uczestników konkursu na najlepsze prace dyplomowe i wiele innych materiałów.

Zorganizowano 3 międzynarodowe konferencje, w których gośćmi specjalnymi byli: prof. Jan AGM van Dijk, prof. Lewis Jillings oraz prof. Kevin Warwick. W wydarzeniach tych wzięło udział ponad 600 osób z całego kraju. Działania te zaowocowały kilkoma publikacjami pokonferencyjnymi, dostępnymi również na portalu projektu.

W ramach projektu opublikowano 7 zeszytów naukowych z serii *Nauka dla Gospodarki* z następujących dziedzin:

- ekonomii
- biotechnologii
- mechatroniki
- finansów
- chemii
- matematyki
- badań środowiskowych.

Ponad 200 osób z terenu województw Polski wschodniej wzięło udział w 5 seminariach organizowanych w ramach *Internetowej Promocji Nauki*. W projekcie zrealizowano również 3 edycje konkursu na najlepszą pracę: magisterską, licencjacką oraz inżynierską.

Projekt był finansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, Program Operacyjny Kapitał Ludzki, Priorytet IV. Szkolnictwo wyższe i nauka; Działanie: 4.2. Rozwój kwalifikacji systemu B+R i wzrost świadomości roli nauki w rozwoju gospodarczym.

Okres realizacji projektu: 01.07.2010 r.-30.04.2013 r.

Więcej informacji o projekcie na stronie: www.inprona.pl

Realizator projektu:

Uniwersytet Rzeszowski

al. T. Rejtana 16c, 35-959 Rzeszów

tel. 17 872 13 63

E- mail: biuro@inprona.pl

12 grudnia 2012 roku został rozstrzygnięty konkurs fotograficzny „Krajobraz otwarty” zorganizowany przez SKN Rolników „Włościanin”, pod honorowym patronatem dziekana Wydziału Biologiczno-Rolniczego Uniwersytetu Rzeszowskiego dra hab. inż. prof. UR **Zbigniewa Czerniakowskiego**. Konkurs ten cieszył się dużą popularnością wśród studentów wydziału. Wzięło w nim udział 25 uczestników, którzy złożyli łącznie 70 fotografii. Komisja w składzie: dr hab. inż. prof. UR Zbigniew Czerniakowski - przewodniczący, prof. dr hab. Czesława Trąba, dr hab. inż. prof. UR Lech Lichołai, dr hab. inż. arch. prof. UR Piotr Patoczka, dr inż. Tomasz Olbrycht oraz dr inż. Anna Baran po długich obradach przyznała nagrody sześciu osobom. Nagrodę Dziekana Wydziału Biologiczno-Rolniczego otrzymały studentki z II roku architektury krajobrazu: **Martyna Stapińska** za zdjęcie pt. „Patrząc z góry świat wydaje się lepszy” oraz **Magdalena Kiljańska** za zdjęcie „Brak tytułu”. Natomiast SKN Rolników „Włościanin” ufundowało nagrody dla **Izabeli Krasoń** (III AK) za zdjęcie pt. „Mroczna strona”, **Elżbiety Krupińskiej** (III AK) za fotografię „Namestad-Norwegia” oraz **Kamila Pilcha** (II OŚMU) za zdjęcie pt. „Prześwit”. Komisja konkursowa proponowała dwa wyróżnienia – dla **Magdaleny Kiljańskiej** za zdjęcie „Brak tytułu” i dla **Joanny Zagajewskiej** (IV AK) za „Barwny Zakątek”. Zdjęcie to otrzymało również nagrodę specjalną, ufundowana przez panią prof. dr hab. Czesławę Trąbę.

„Krajobraz otwarty” to jeden z tematów fotograficznych z cyklu „Obraz zatrzymany w kadrze”. Do tej pory SKN Rolników „Włościanin” zorganizowało konkursy, w których motywem przewodnim były dwie pory roku: „Wiosna” i „Jesień już?”, a w pierwszym kwartale 2013 roku Koło zaprasza do udziału w konkursie pt. „Kobieta w krajobrazie”.

Marta Gargała, Marta Pisarek

Konkurs fotograficzny „Krajobraz otwarty”

Ogłaszaniu wyników towarzyszy zawsze wykład związany z tematyką konkursową oraz wystawa prac. Podczas grudniowego rozstrzygnięcia odbył się wykład dr inż. **Anny Baran** „Kompozycja w fotografii”. Uczestnicy spotkania usłyszeli ważne zasady dotyczące poprawnego wykonywania i kadrowania zdjęć.

Zdjęcia: Tomasz Olbrycht

Aleksandra Kiper

Obóz zimowy dla studentów w słowackim centrum wypoczynku Plejsy

Integracja jest niezmiernie istotnym elementem aktywizacji osób niepełnosprawnych. Chcąc zmobilizować takich studentów do działania oraz wyjścia ze swoich czterech ścian, Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych UR po raz kolejny zorganizowało w czasie ferii zimowych (w dniach 3–9 lutego 2013 r.) obóz integracyjno-szkoleniowy, w którym uczestniczyło 36 osób (studenci z niepełnosprawnością, wolontariusze oraz kadra szkoleniowa).

Szkolenie odbyło się w niezwykle malowniczej okolicy miasta Krompachy, na Słowacji, w centrum wypoczynku Plejsy. Osoby uczestniczące w wyjeździe uczyły się jazdy na nartach lub snowboardzie, a przy okazji uprawiały ćwiczenia poprawiające sprawność fizyczną.

Bardzo dobrze przygotowany stok spełnił oczekiwania wszystkich. Zarówno początkujących, jak i już wprawionych

narciarzy oraz snowboardzistów. Wspaniale wyszkolona kadra starała się o to, aby zapalić w uczestnikach wyjazdu miłość do białego szaleństwa i nauczyć wszystkich poprawnej technicznie i bezpiecznej jazdy. Osoby, które miały przeciwwskazania do uprawiania sportów zimowych sporo czasu spędziły na wędrówkach po okolicy i zajęciach rekreacyjnych.

Po wysiłku fizycznym mieliśmy czas na regenerację sił i relaks w hotelowym SPA, dzięki czemu zmęczenie mięśni i stłuczenia, po niekiedy licznych upadkach, nie dawały się nam we znaki.

Wieczorne zajęcia integracyjne były okazją do jeszcze większego zżycia się grupy, poznania swoich mocnych i słabych stron. Tu chociaż na chwilę zapomnieliśmy o własnych kłopotach i stresie związanym z sesją egzaminacyjną.

Wyjazd pozwolił nam otworzyć się na innych, a także pokazał, że choroby i problemy, z jakimi borykamy się na co dzień nie muszą nas w niczym ograniczać. Doskonała, radosna atmosfera wzajemnej pomocy dała nam promyk nadziei na lepsze jutro i pomogła przełamać nasze bariery.

Zdjęcia: Anna Kołodziej

Ewelina Niedziałek

Wizyta pracowników Biura Karier UR na UNIVERSITAT DE VALENCIA w ramach programu Erasmus

W ramach programu „Uczenie się przez całe życie – Erasmus” pracownice Biura Karier Uniwersytetu Rzeszowskiego **Ewelina Niedziałek** i **Karolina Klęba** odwiedziły Uniwersytat de Valencia w Hiszpanii. Celem wizyty było zapoznanie się z działalnością tamtejszego biura karier, jego strukturą i organizacją. Program wyjazdu zakładał udział w szkoleniach, spotkaniach i prezentacjach zorganizowanych przez pracowników komórki przyjmującej, a przede wszystkim skonfrontowanie i wymianę wspólnych doświadczeń oraz analizę podobnych problemów, z jakimi borykają się obie jednostki.

Na wizytowanej przez nas uczelni odpowiednikiem funkcjonującego na naszym Uniwersytecie Biura Karier w zakresie swojej działalności jest OPAL – Universitat de Valencia, czyli Obserwatorium ds. Integracji Zawodowej i Poradnictwa Zawodowego Uniwersytetu w Walencji. Podobnie jak w przypadku naszego Biura Karier, głównym celem OPAL jest zwiększenie aktywizacji zawodowej studentów i absolwentów uczelni poprzez pomoc i doradztwo w kształtowaniu kariery zawodowej, a także rozwijanie narzędzi potrzebnych do efektywnego i płynnego wejścia na rynek pracy. Można to ująć w ten sposób, iż Obserwatorium działa jako „pomost” pomiędzy wykształceniem a zatrudnieniem.

Universitat de Valencia jest uczelnią publiczną, mającą status największej instytucji naukowej we Wspólnocie Autonomicznej Walencji, oferującą 58 kierunków kształcenia, którą co roku opuszcza ok. 8-9 tys. absolwentów. Biorąc pod uwagę powyższe oraz uwzględniając obecną trudną sytuację na tamtejszym rynku pracy, zasadne było zadanie pytania o to, w jaki sposób tak prestiżowa uczelnia radzi sobie z istotnie trudnym zadaniem, jakie stawiane jest przed jednostką, która z założenia ma sprostać efektywnemu wejściu absolwentów na rynek pracy? Ponieważ z takim samym problemem borykamy się my sami, choć w mniejszej skali, tym cenniejsza stała się dla nas 5-dniowa wizyta, która stwarzała doskonałą okazję poznania „od środka” struktury organizacyjnej oraz trybu funkcjonowania OPAL, a tym samym

wymiany wspólnych doświadczeń oraz podpatrzenia słusznych rozwiązań niwelujących zaistniałe zjawisko.

Na strukturę organizacyjną OPAL składają się 4 działy, z których każdy swą specyfiką i zakresem aktywności obejmuje inny obszar świadczonych usług. Pierwszym obszarem poznany podczas wizyty był Dział Administracji i Recepcji, miejsce centralne jednostki, zapewniające administracyjne, logistyczne i finansowe wsparcie dla całej organizacji. Ten dział odpowiedzialny jest przede wszystkim za bezpośredni kontakt ze studentami i absolwentami uczelni, a także pomoc w znalezieniu ofert pracy, obsługę internetowego panelu zatrudnienia, marketing, promocję, sporządzanie statystyk i raportów z działalności, kontakt z pracodawcami, organizowanie i zarządzanie szkoleniami podnoszącymi kwalifikacje i kształtującymi karierę zawodową. W tym miejscu warto nadmienić o szansie, jaką stwarza platforma internetowa OPALu, dzięki której studenci i absolwenci mogą korzystać z całkowicie bezpłatnych kursów i szkoleń dostępnych na stronie internetowej, dostosowanych do potrzeb zainteresowanych. Ich uczestnikiem można być w dowolnym

miejsu i czasie. Na podobnej zasadzie można korzystać z konsultacji doradczych poprzez multimedialny poradnik rozwoju zawodowego. W ten sposób w ramach godzinnych sesji istnieje możliwość nagrania swojego video CV oraz uzyskania fachowej porady on-line przy pomocy Skype'a.

Kolejnym etapem wizyty było zapoznanie się z działalnością szeroko rozbudowanego Działu Zatrudnienia i Przedsiębiorczości. W ramach tego obszaru funkcjonuje Agencja Zatrudnienia, czyli Serwis Ofert Pracy, który stanowi narzędzie do publikowania i udostępniania ofert pracy w Internetowym Portalu Zatrudnienia oraz za pomocą którego studenci i absolwenci (użytkownicy) cotygodniowo otrzymują na maila wybrane oferty pracy (pozyskane wcześniej z takich źródeł informacji jak strony internetowe, gazety, instytucje publiczne), które są powiązane, zgodnie z profilem wykształcenia/zawodowym każdego z użytkowników. W serwisie zarejestrowanych jest ponad 12 500 użytkowników. Portal zawiera również katalog firm, które oferują zatrudnienie studentom i absolwentom uniwersytetu, a tym samym oczekują zgłoszeń kandydatów zainteresowanych ich konkretną ofertą. Usługa ta pozwala firmom promować się, a także stworzyć unikalną płaszczyznę nawiązania bezpośredniego kontaktu pomiędzy pracodawcą i studentem/absolwentem. Ponadto za pomocą tego serwisu możliwe jest rozsyłanie newslettera do wszystkich zarejestrowanych użytkowników, z informacjami o działalności związanej z zatrudnieniem, wiadomościami prawnymi, o rynku pracy, wywiadami z przedstawicielami firm oraz polecanych publikacjach. W tym miejscu należy nadmienić, iż Biuro Karier UR również posiada taki serwis, który funkcjonuje na podobnych zasadach jak ten hiszpański.

Do wspólnych inicjatyw wpisanych w zakres działalności oraz podejmowanych przez obie jednostki należy organizacja Targów Kariery, pozwalających na bezpośrednie spotkanie i zapoznanie się z rynkiem pracy oraz z programami zatrudnienia.

W roku 2012 na Uniwersytecie w Walencji realizowana była 7 edycja tego przedsięwzięcia.

OPAL, będąc również organizacją aktywizacji zawodowej i rynku pracy, dba o zapewnienie swoim absolwentom zatrudnienia po zakończeniu edukacji, organizuje studia, które dałyby realistyczną wizję miejsc pracy. Są to studia aktywizacji zawodowej dla absolwentów Uniwersytetu w Walencji oraz studia dotyczące kształcenia zawodowego. Lepszemu przygotowaniu do zetknięcia się z rzeczywistością zawodową mają służyć oferowane przez uczelnię płatne praktyki i staże w renomowanych firmach i przedsiębiorstwach, pozwalające na zdobycie cennego doświadczenia zawodowego oraz wiedzy praktycznej zgodnej z kierunkiem realizowanych studiów.

Nasze zainteresowanie w trakcie wizyty skupiło się także na badaniu losów zawodowych absolwentów. Podobne badania podejmowane są również na Uniwersytecie

w Walencji, a realizuje je w ramach OPAL specjalnie wydzielony Departament Badań i Analiz. Prowadzonym badaniom przyświeca ten sam cel: zbadanie potrzeb rynku pracy i dynamiki wejścia na niego absolwentów uniwersytetu oraz dostarczenie użytecznych informacji, które posłużą poprawie edukacji na uczelni i efektywniejszemu zatrudnieniu absolwentów. Specyfika realizowania tego badania przebiega bardzo podobnie jak na naszej uczelni i przy zastosowaniu zbliżonych narzędzi badawczych. Jednakże sztab powołanych do tego specjalistów oraz bardziej zaawansowany system pozyskiwania i analizy danych powodują, że wyniki tych badań są zdecydowanie bardziej reprezentatywne i tym samym lepiej odzwierciedlają rzeczywisty obraz badanych zależności.

Wyjazd do Hiszpanii stanowił dla nas cenne źródło informacji w zakresie metod usprawnienia działalności Biura Karier Uniwersytetu Rzeszowskiego. Choć obie jednostki co do zasady funkcjonują w sposób bardzo podobny, to jednak trudno nie zauważyć znacznej dysproporcji zarówno w aspekcie organizacyjno-logistycznym, jak i kadrowym. Wyposażenie jednostki w odpowiednio dostosowane do potrzeb wynikających ze specyfiki realizowanych zadań stanowiska pracownicze, sale szkoleniowe, pokoje przeznaczone do profesjonalnych rozmów z doradcą zawodowym, a także kapitał ludzki w postaci liczby zatrudnionych pracowników, a co za tym idzie skonkretyzowanie zakresów powierzonych obowiązków, w istotny sposób przyczyniają się do podniesienia efektywności i wydajności konkretnej jednostki, jak i całej instytucji. W przypadku OPAL zasadniczym elementem wpływającym na taki stan rzeczy jest znaczne wsparcie finansowe, jakim dysponują ze strony Fundacji. Taka forma pomocy zdecydowanie sprzyja wdrażaniu nowych, lepszych rozwiązań oraz umacnianiu i rozwijaniu potencjału dydaktycznego i infrastruktury uczelni. Podjęcie działań zmierzających do osiągnięcia takich efektów stanowi dla nas wyzwanie na przyszłość. Przed nami jeszcze dużo pracy, aby dorównać standardom europejskim.

Joanna Piwowarczyk

Jakość kształcenia po hiszpańsku. Z Erasmusem w słonecznej Walencji

Walencja to prężnie działający ośrodek akademicki, którego potencjał budują przede wszystkim 2 największe uczelnie (Universitat Politècnica de València oraz Universitat de València). We wrześniu ub.r. w ramach programu Erasmus byłam z pięciodniową wizytą szkoleniową w hiszpańskim **Universitat Politècnica de València (UPV)**. Ponieważ pracuję w Sekcji Jakości Kształcenia UR, która w związku z reformą szkolnictwa wyższego w Polsce funkcjonuje w strukturach uczelni od niedawna i dopiero budujemy wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia, postanowiłam skorzystać z możliwości, jakie stwarza Erasmus Staff Mobility i przeżyć niepowtarzalną przygodę połączoną z poszerzeniem wiedzy, doskonaleniem umiejętności oraz potrzebną nam wymianą doświadczeń i poglądów na temat jakości kształcenia.

Na Uniwersytecie Politechnicznym, który odwiedziłam, kształcą się obecnie ponad 35 tysięcy studentów w trzech kampusach – głównym zlokalizowanym w Walencji oraz dwóch mniejszych – Gandia i Alcoy. Struktura uczelni różni się od polskiej, nie ma tradycyjnych wydziałów, ale rozróżnia się **departamentom**, czyli centra naukowo-badawcze oraz **Escuelas y facultades** – centra zajmujące się kształceniem studentów. System taki sprawia, że pracownicy naukowo-dydaktyczni są oceniani dwutorowo (oddzielnie za pracę naukową, oddzielnie za pracę dydaktyczną) przez różnych przełożonych w obu jednostkach i oceny te nie są ze sobą powiązane.

Pobyty na UPV zaczęłam od zwiedzenia olbrzymiego, nowoczesnego kampusu uczelni (Vera Campus Site), który położony jest wśród drzew, alejek oraz rzeźb i innych dzieł, będących rezultatem twórczej pracy studentów architektury i sztuki. Tu znajduje się cały kompleks budynków uniwersyteckich (między innymi: rektorat, centra badawcze, laboratoria i pracownie botaniczne, centra kształcące, administracyjne oraz obiekty sportowe i rozrywkowe wraz ze stadionem). Spora liczba ławek, kawiarni

A woman with long dark hair, wearing sunglasses, a yellow tank top, and a white skirt, stands in the foreground. Behind her is a large, modern, white, curved building with a glass facade, situated on a waterfront. The water is clear and blue. The sky is bright and clear.

Walencja, miasto sztuki i nauki

i restauracji zachęca do odpoczynku w czasie przerwy między zajęciami. Wszędzie działa bezprzewodowa sieć internetowa dostępna dla pracowników, studentów i gości z zagranicy.

W ciągu kolejnych dni w czasie pięciodniowego pobytu w **Servicio de Evaluación, Planificación y Calidad** (Sekcja Ewaluacji, Planowania i Jakości) oraz w innych goszczących mnie jednostkach (naukowych, kształcących i administracyjnych) miałam okazję odbyć szereg spotkań dyskusyjnych i konferencyjnych związanych między innymi z metodami ilościowego i jakościowego badania jakości kształcenia, systemami informatycznej obsługi uczelni, budową programów kształcenia i sposobem ich tworzenia oraz systemem ich weryfikacji i akredytacji na szczeblu wewnętrznym, regionalnym i krajowym.

Podczas spotkania z Juanem Jaime Cano Hurtado, prorektorem ds. jakości i ewaluacji, miałam okazję zapoznać się między innymi z programem **PEGASUS** – systemem obejmującym wszystkie jednostki uczelni, zarówno naukowe, dydaktyczne, jak i administracyjne, służącym do monitorowania jakości na UPV oraz zarządzania ewaluacją. Poznałam także metody elektronicznego ankietowania studentów i pracowników oraz sposoby pracy z danymi generowanymi przez system w następstwie przeprowadzonych badań. Wymieniliśmy także doświadczenia związane ze zwrotnością ankiet wypełnianych w sposób tradycyjny i drogą elektroniczną. Miałam też możliwość zgłębienia tematyki i form współpracy uczelni z otoczeniem społeczno-gospodarczym, światem biznesu i przedsiębiorcami oraz metod utrzymywania kontaktów z absolwentami. W ramach spotkania poświęconego budowie programów kształcenia dyskutowaliśmy na temat różnic między Hiszpanią i Polską. Cenne dla mnie były także informacje praktyczne związane z metodami i technikami kształcenia na odległość (e-learning), które są bardzo rozpowszechnione na UPV.

Życie codzienne w Hiszpanii płynie pod znakiem hiszpańskiej fiesty w najlepszym tego słowa znaczeniu, rozumianej jako styl życia oparty na otwartości, uśmiechu, życzliwości oraz po-

Budynek rektoratu UPV

zytywnych emocjach. Ciężko się takiemu podejściu do rzeczywistości dziwić, jeżeli mieszka się w mieście, które charakteryzuje się wyjątkowo korzystnymi warunkami klimatycznymi – więcej niż 300 dni słonecznych w roku oraz średnia temperatura w skali całego roku na poziomie 16,7 st. C. Hiszpanie z niedowierzaniem przyjmowali informację o temperaturze minus 20 stopni podczas zimy w Polsce. Tam temperatura rzadko spada poniżej 10 stopni (na plusie!) i wszyscy uważają, że jest już wtedy naprawdę zimno.

W łagodnym śródziemnomorskim powietrzu unosi się zapach pomarańczy i limonek dojrzewających w pełnym słońcu. Walencja jest zielona, gwarna i radosna. To był bardzo wartościowy wyjazd, a nawiązane kontakty oraz zdobyta wiedza i doświadczenia z pewnością będą przydatne na etapie wdrażania kolejnych projektów projakościowych w UR.

Pracownicy Sekcji Ewaluacji, Planowania i Jakości UPV

Maciej Zawiślak

Pospieszalski na Uniwersytecie Rzeszowskim

O stanie państwa, śledztwie smoleńskim, mediach, etosie rycerskim i narodowej mentalności mówił Jan Pospieszalski w trakcie spotkania ze studentami Uniwersytetu Rzeszowskiego, zorganizowanego w ramach cyklu pt. „Polskie klimaty” z inicjatywy Koła Naukowego Poli-
tologów.

Na początku spotkania (18 listopada 2012 roku) został wyemitowany film dokumentalny autorstwa Anity Gargas „Anatomia upadku”, poświęcony katastrofie rządowego Tupolewa 10 kwietnia 2010, w której zginęło 96 osób, w tym prezydent RP Lech Kaczyński. Dokument przedstawia relacje naocznych świadków tragedii, opinie ekspertów lotniczych, rodzin ofiar, wypowiedzi prokuratorów oraz stan prowadzonego śledztwa i dowodów (wrak Tu-154M), które nadal znajdują się w posiadaniu Rosjan. – *To jest najsmutniejszy film, jaki widziałem w życiu. Pokazuje on „w pigułce” co tak naprawdę dzieje się w Polsce* – powiedział Jan Pospieszalski. Podkreślił, że arogancja władzy przekroczyła wszelkie możliwości w sprawie prowadzenia śledztwa smoleńskiego. – *Jak mamy poważnie traktować państwo polskie, jeśli w wyjaśnieniu śmierci prezydenta nie możemy nic zrobić* – stwierdził redaktor Pospieszalski, publicysta, pisarz i dziennikarz telewizyjny znany z programu „Warto rozmawiać”, obecnie prowadzący w TVP Info audycję „Blżej”. W czasie spotkania zwrócił uwagę na hasło „Bóg-honor-ojczyzna”, które budowało w narodzie etos rycerski. Dziś, zdaniem publicysty duch rycerski wymiera w polskich elitach, powodując słabość państwa

i bierność społeczną. Gość studenckiego Koła Naukowego Poli-
tologów odniósł się też do kwestii wolności mediów. Jan Pospieszalski uważa, że media są naszym środowiskiem naturalnym, mają za zadanie kontrolować demokrację i instytucje władzy. Dziś, według Pospieszalskiego mamy tylko paradoksalnie wolne media.

Podczas spotkania na Uniwersytecie Rzeszowskim mówił o tzw. mediach głównego nurtu, które w sposób znaczący wpływają na opinię publiczną w kontekście tragedii smoleńskiej i postawy Polaków (narodu-ogółu) w tej sprawie. Powołując się na publikację Rafała Ziemkiewicza „Polactwo” Pospieszalski stwierdził, że Polaków charakteryzuje postawa tzw. przeczekania – nie nie jesteśmy w stanie zrobić sami, nie damy rady, poczekajmy na pomoc innych (NATO, Unii Europejskiej). Tresura strachu przed Sowietami, przed „Ruskimi” i postawa bierna, to też kwestie mentalne naszego społeczeństwa – zaznaczył Jan Pospieszalski. Zachęcał uczestników spotkania, ludzi młodych do aktywności i refleksji zarazem. – *To nie o to chodzi, aby obrzydzić ludziom Smoleńsk, tylko pokazać jak funkcjonuje państwo* – powiedział na zakończenie spotkania redaktor Pospieszalski.

Foto. Dominika Zięba

Tomasz Świątek

Białka Tatrzańska gościła pracowników i studentów UR

Centrum Sportu i Rekreacji UR, którym kieruje mgr Bogusław Berdel, realizuje program rozwijania szeroko rozumianej kultury fizycznej dla całej społeczności akademickiej. Oprócz wychowania fizycznego, sportu i rehabilitacji, ważną rolę odgrywa turystyka i rekreacja. Służą temu obozy narciarsko-snowboardowe, organizowane od lat przez CSiR. W tym roku, w trzech turnusach wzięły udział 153 osoby, w tym studenci i pracownicy z rodzinami. Od wielu lat bazą ich zimowego pobytu jest Białka Tatrzańska – ośrodek, który pretenduje do jednego z najlepszych w Polsce. To właśnie tam rozgrywa się na naszych oczach „cud socjologiczny”, polegający na zjednoczeniu się większości górali w robieniu wspólnego interesu, który ściąga wielu, wielu turystów, a ci zapewniają im godziwy byt. Dlatego co roku coś powstaje, a to nowy wyciąg z sześciuosobową kanapą z podgrzewanymi siedzeniami i osłoną przeciwwiatrową, a to nowy stok narciarski, coraz lepiej oświetlony i lepiej naśnieżony, a to nowy lokal gastronomiczny, nowy pensjonat itd. Największym hitem Białki są otwarte rok temu Termy Bania, wykorzystujące gorącą wodę termalną, czerpaną z głębi ziemi.

Pierwszy turnus trwał od 3 do 8 lutego. Drugi i trzeci dla rodzin pracowników, w czasie ferii szkolnych, w dniach od 9 do 21 lutego. Instruktorzy prowadzili szkolenie narciarskie i snowboardowe w grupach, zarówno dla początkujących, jak doskonalących technikę jazdy. Zajęcia odbywały się na różnych stokach i ośrodkach narciarskich. Byliśmy na Kaniówce, Kotelnicy, Bani, w Czarnej Wodzie (stok Koziniec) i w stacjach narciarskich

w Jurgowie i Kluszkowcach (Czorsztyń Ski). Pogoda dopisywała, nie było bardzo zimno jak przed rokiem, prószył świeży śnieg, a od czasu do czasu zza chmur pojawiało się słońce, dodające pięknej scenerii górskiemu krajobrazowi. Mieszkaliśmy w pensjonatach na Kantówce, żywieni dobrym domowym jedzeniem. Autokar cały czas był do naszej dyspozycji, dowoził nas codziennie na stoki narciarskie. Nie obyło się bez pobytu w termach białczańskich, a chętni uczestniczyli w prawdziwym góralskim kuligu. Atmosfera obozowa sprzyjała szkoleniu i wspólnemu biesiadowaniu. Uczestnicy byli zawsze mili, uprzejmi, uśmiechnięci i zdyscyplinowani. Integracja pokoleniowa (najstarszy narciarz miał 83 lata, najmłodszy 4 i pół roku) służyła wspólnemu przekazywaniu sobie wiedzy i doświadczenia.

Chciałbym serdecznie podziękować instruktorom za profesjonalną i pełną zaangażowania pracę na stokach narciarskich i pomoc organizacyjną. Byli to: **Jan Roźniatowski, Adela Jabłecka, Katarzyna Peliszko, Ola Świątek, Filip Peliszko i Jakub Jabłecki**. W imieniu wszystkich uczestników obozów zimowych dziękuję Komisji Socjalnej Uniwersytetu, że doceniła taką formę spędzania wolnego czasu i wypoczynku pracowników, w części dofinansowując koszty ich pobytu. Dziękuję wszystkim obozowiczom za stworzenie świetnej atmosfery do pracy nad swoją techniką jazdy na nartach i snowboardzie i do świetnej zabawy.

Do zobaczenia na stokach narciarskich!

Foto: Robert Frączek

Jacek Smulski

Studenci i psie zaprzęgi w Baszni Dolnej

W dniach 23-24 lutego w Baszni Dolnej odbyły się wyścigi psich zaprzęgów z cyklu „Alaska daleko... Podkarpackie tuż-tuż”. Impreza miała rangę Mistrzostw Polski. Oprócz programowych zawodów, organizatorzy przygotowali wiele atrakcji i imprez dodatkowych. Jedną z nich był bieg na nartach biegowych zorganizowany przez pracowników Centrum Sportu i Rekreacji Uniwersytetu Rzeszowskiego. Pod opieką instruktora narciarstwa biegowego mgra Bogusława Berdela kilkunastoosobowa grupa wyruszyła na przygotowaną wcześniej trasę. W biegu udział brali dorośli, młodzież i dzieci.

Podczas pobytu w Baszni osoby zainteresowane narciarstwem biegowym uzyskały cenne wskazówki na temat doboru sprzętu, technik jazdy, a także przygotowania i promocji imprez narciarstwa biegowego, które z powodzeniem są organizowane na terenie Podkarpacia.

Do pomocy przy organizacji imprezy po raz kolejny zaproszono studentki UR z Sekcji Turystycznej „Watra”, zaprzyjaźnione z Klubem Psich Zaprzęgów „NOME” z Rzeszowa. Województwo podkarpackie od lat gości maszerów z Polski i zza granicy podczas biegów psich zaprzęgów na

średnim dystansie. Tutaj odbywają się biegi „W Krainie Wilka” (w Lutowiskach) i „W Krainie Żubra” (w Bystrem). Zorganizowane w lutym zawody o puchar marszałka województwa podkarpackiego „W Kresowej Krainie” były finałem tego cyklu.

Rusza projekt LAUR – Losy Absolwentów Uczelni Rzeczpospolitej

Projekt ma na celu wypracowanie i przetestowanie metodyki monitoringu losów zawodowych absolwentów, bardziej efektywnej od dotychczasowych rozwiązań, służącej podnoszeniu jakości kształcenia na uczelni. Nowatorskim elementem w tej metodyce będzie wykorzystanie e-portalu z systemem lojalnościowym w celu zwiększenia skuteczności zastosowanych narzędzi badawczych. Produkt finalny projektu w wymiarze materialnym przyjmie postać poradnika zawierającego wspomnianą metodykę. Na etapie testowania monitorowane będą losy zawodowe ponad 7000 absolwentów Uniwersytetu Rzeszowskiego w oparciu o wypracowaną metodykę, w tym badanie pracodawców

i ich oczekiwań oraz opracowanie rekomendacji dla władz UR w zakresie modyfikacji programów nauczania uwzględniających oczekiwania pracodawców. W założeniu realizacja projektu ma pozytywnie wpłynąć na rozwój kształcenia, dzięki czemu w dłuższej perspektywie kompetencje absolwentów lepiej będą odpowiadały zapotrzebowaniu pracodawców. Wykształceni pracownicy będą stanowić kapitał ludzki firm, a także generować jego wartość dodaną, dzięki której przedsiębiorstwo może osiągnąć oczekiwany zysk. W sposób pośredni projekt przyczyni się do rozwoju społeczno-gospodarczego kraju.

Kontakt z biurem projektu: biuro@laur.edu.pl

Projekt jest realizowany przez Uniwersytet Rzeszowski w partnerstwie z firmą OPTeam S.A. oraz Centrum Badań i Edukacji Statystycznej GUS.

Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

18 lutego br. w Skansenie Muzeum Kultury Ludowej w Kolbuszowej przedstawiciele **Uniwersytetu Rzeszowskiego, Wydziału Biologiczno-Rolniczego**, uczestniczyli w otwarciu pokoju wystawienniczego dziko rosnących roślin. Wystawę stworzono w ramach projektu „Promocja tradycyjnych form zbieractwa dzikich roślin w celu zniwelowania różnic społecznych i ekonomicznych w Europie Środkowej” o akronimie „Traditional and wild”. Projekt ten realizowany jest na terenie Polski przez Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju i Promocji Podkarpacia „Pro Carpathia”.

Marta Gargała

Otwarcie ekspozycji dziko występujących roślin

Prezentacji ekspozycji towarzyszył wykład pani **prof. dr hab. Czesławy Trąby** (Wydział Biologiczno-Rolniczy UR) pt. „Magiczny i religijny aspekt dziko występujących roślin”, a o „Nalewkach ziołowych w polskiej tradycji” mówiła pani dr **Izabela Wodzińska** z Muzeum Kultury Ludowej w Kolbuszowej. Prezentowany materiał roślinny został zebrany i oznaczony przez pracowników Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz Arboretum w Bolestraszcach.

Foto: M. Gargała

W dniach 21-24 lutego 2013 r. w Lesznie odbyły się finały Akademickich Mistrzostw Polski w Futsalu mężczyzn, których organizatorem była miejscowa PWSZ, a patronował mistrzostwom Polski Związek Piłki Nożnej. W imprezie tej świetnie spisali się studenci naszej uczelni, zajmując II miejsce w punktacji ogólnej i I miejsce w klasyfikacji uniwersytetów.

Podopieczni trenera mgra **Jacenta Binkowskiego** w ostatnich pięciu latach cztery razy startowali w finałach AMP, przywożąc z nich trzy medale, kolejno: **złoty** w 2009 r., który premiował ich udziałem w Akademickich Mistrzostwach Europy (Podgorica-Czarnogóra, VI miejsce w stawce 16 najlepszych uczelni z Europy), **brazowy** w 2012 r. oraz **srebrny** w 2013 r.

Futsaliści Uniwersytetu Rzeszowskiego **srebrnymi medalistami** Akademickich Mistrzostw Polski 2013 r.

O skali sukcesu rzeszowskiej drużyny świadczy także to, że zespoły, które na co dzień grają w ekstraklasie i w I lidze futsalu nie odegrały większej roli w mistrzostwach i nie zakwalifikowały się nawet do finałowej szesnastki. W tegorocznej edycji futsalu wystartowało 120 uczelni publicznych i niepublicznych, od eliminacji wojewódzkich, przez cztery półfinały – strefy, do ścisłego finału w Lesznie, a reprezentujące strefę „C” PWSZ Tarnów, Uniwersytet Rzeszowski i Akademia Krakowska zdominowali mistrzostwa, zajmując trzy medalowe miejsca na podium.

W meczu finałowym, w którym spotkały się dwie drużyny bez porażki ze swoich grup eliminacyjnych, nasz Uniwersytet mimo bardzo dobrej gry i dużej przewagi musiał uznać wyższość PWSZ Tarnów, przegrywając 2 : 4.

Trzydniowy, ciężki i bardzo wyrównany turniej mógł w pełni zadowolić wszystkich kibiców i sympatyków tej widowiskowej gry. Naszym futsalistom i trenerowi J. Binkowskiemu należą się wielkie słowa uznania i gratulacje za osiągnięty wynik i grę zespołową w mistrzostwach.

Wyniki uzyskane przez zespół Uniwersytetu Rzeszowskiego: ELIMINACJE: wygrane 2:0 z UWM Olsztyn, 10:1 z AJD Częstochowa, 4:2 z UE Poznań. WYNIKI PÓŁFINAŁÓW: porażka 3:4 z AGH Kraków, zwycięstwo 6:1 z PWSZ Leszno.

STRZELCY BRAMEK: Damian Jędryas 6, Jaromir Skiba 4, Arkadiusz Kaszowski 4, Damian Skała 4, Mateusz Jędryas 3, Arkadiusz Dąbek 2, Piotr Kukulski i Miłosz Lewandowski po jednej. Ponadto w Lesznie grali: Mateusz Skała, Paweł Mruk i Dariusz Róg.

W turnieju półfinałowym strefy „C” w Krakowie brali też udział: Kamil Kościelny, Szymon Kardyś, Marcin Brogowski, Kamil Zieliński.

Klasyfikacja końcowa mistrzostw:

1. Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Tarnowie
2. **Uniwersytet Rzeszowski**
3. Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego
4. Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Lesznie.
5. Politechnika Łódzka

Foto: Piotr Kukulski

26 lutego w hali sportowej Uniwersytetu Rzeszowskiego (przy ulicy Kasprowicza) uroczystie otwarto ściankę wspinaczkową Centrum Sportu i Rekreacji. Z tej okazji zorganizowano zawody we wspinaczkę sportowej na szybkość – „WspinHall”.

Symbolicznego przecięcia wstęgi dokonali wspólnie: kierownik CSiR Uniwersytetu Rzeszowskiego - mgr **Bogusław Berdel**, dr hab. prof. UR **Sławomir Drozd**, opiekun sekcji wspinaczkowej AZS UR - mgr **Arkadiusz Mach** oraz opiekun sekcji wspinaczkowej Politechniki Rzeszowskiej - **Karol Kadyjewski**. Wraz z oficjalnym otwarciem, obiekt stał się dostępny dla rzeszowskich wspinaczy. Teraz ze ścianki będą mogli korzystać nie tylko członkowie uczelnianej sekcji, ale każdy, kto posiada odpowiedni sprzęt, umiejętności i zakupi karnet w Centrum Sportu i Rekreacji UR. Dla przeciętnego wspinacza skałkowego zima jest okresem przygotowawczym do kolejnego sezonu, a najbardziej wartościowe treningi daje sztuczna ścianka wspinaczkowa. Ta w hali przy ul. Kasprowicza została zmodernizowana w grudniu ubiegłego roku i teraz spełnia europejskie normy bezpieczeństwa. Ostatecznym dokończeniem prac i montażem chwytów zajęły się osoby z sekcji wspinaczkowej UR i właśnie ta grupa ludzi opiekuje się nową ścianką.

Sylwia Gargaś-Myśliwiec

Arkadiusz Mach

Biegali po uniwersyteckiej ścianie

Niemal od razu po oficjalnym oddaniu do użytku, ścianka poczuła na swych chwytach rozgrzane dłonie wspinaczy, którzy przyjechali do Rzeszowa, aby rywalizować na imprezie „WspinHall 2013” - czyli zawodach we wspinaczkę sportowej na czas (dyscyplina potocznie nazywana biegiem po ścianie). Imprezę zorganizowała sekcja wspinaczkowa CSiR UR, z pomocą członków zaprzyjaźnionej sekcji wspinaczkowej KU AZS Politechniki Rzeszowskiej. Uczestnictwo w rywalizacji było otwarte dla wszystkich, zarówno osób zrzeszonych w sekcjach AZS, jak i dla innych. Zawody rozpoczęły się od rundy kwalifikacyjnej, do której przystąpiło 52 uczestników (45 mężczyzn i 7 kobiet). Rywalizacja odbyła się z podziałem na kategorie open kobiet i mężczyzn. Uczestnicy pokonywali dwie drogi wspinaczkowe o takiej samej długości, identycznym układzie chwytów i trudnościach. Czasy osiągnięte w eliminacjach decydowały o przejściu do kolejnej rundy, aż do zaciętych starć finałowych. Zmagania zostały przeprowadzone według przepisów określonych przez Polski Związek Alpinizmu.

Wśród pań swoje bardzo dobre przygotowanie do tych zawodów potwierdziła **Monika Wierzejska** (AZS UR), która najpierw w półfinale pokonała **Joannę Dulembę**, a następnie w decydującym finale okazała się lepsza od **Benici Siepierskiej** (AZS PRz). Trzecie miejsce na podium wywalczyła **Anna Gąsior** (AZS UR), pokonując w „małym finale” Joannę Dulembę.

Pojedynek finałowy mężczyzn to dominacja **Dominika Rupara** (UMCS Lublin), który wygrał pojedynki na obu drogach wspinaczkowych i pokonał **Michała Opalińskiego** (AZS PRz). W pojedynku o miejsce trzecie **Wojciech Lisowski** okazał się lepszy od **Tomasza Nosala**. Najlepszy wynik pojedynczego biegu uzyskał też Dominik Rupa, który w czasie 3 sekundy i 71 setnych pokonał ośmiometrową ścianę hali UR. Zwycięzca zawodów swoją przygodę z tym sportem rozpoczął niecałe 5 lat temu, a swoje początki zawdzięcza bratu, który zachęcił go do tego sportu. Po zakończeniu imprezy zawodnik nie ukrywał zadowolenia z faktu uczestnictwa i zwycięstwa w zawodach i powiedział: *Bardzo się cieszę, że mogłem wziąć udział w Waszej imprezie. Był to niezwykle cenny trening przed zbliżającymi się Akademickimi Mistrzostwami Polski. Brałem udział w wielu zawodach, ale muszę przyznać, że byłem pozytywnie zaskoczony waszą organizacją, gościnnością, miłą atmosferą oraz liczną widownią.*

Współzawodnictwo na ścianie uniwersyteckiej hali nie mogłoby się odbyć, gdyby nie wsparli nas sponsorzy: firma Ziaja, która ufundowała nagrody upominkowe dla uczestników oraz przedsiębiorstwa: Pure Health & Fitness, LUZ Sports Wear, KS Strefa Sportu, Sklep Sportowy Afma, ProAktyw – Imprezy Integracyjne, Koło Naukowe Podróżników UR, Cruxwall oraz Centrum Sportu i Rekreacji UR.

Centrum Sportu i Rekreacji Uniwersytetu Rzeszowskiego zachęca do nabywania karnetów na ściankę wszystkie wspinające się osoby. Ceny są niezwykle atrakcyjne, karnet miesięczny można mieć już za 15 zł. Szczegóły oferty można poznać na fanpage'u CSiR na facebooku, lub osobiście w Centrum (ul. Cwiklińskiej 2, bud. D1, pok. 119 a/b).

Foto: Jacek Smulski

Krzysztof Kubala, Katarzyna Wielgos

STUDENCI WYDZIAŁU WYCHOWANIA FIZYCZNEGO BYLI WOŁONTRIUSZAMI PODCZAS ZIMOWEJ OLIMPIADY MŁODZIEŻY

Ministerstwo Sportu i Turystyki w tym roku powierzyło Podkarpaciu zorganizowanie XIX Ogólnopolskiej Olimpiady Młodzieży w Sportach Zimowych „PODKARPACIE 2013”. Głównymi organizatorami tej akcji był: Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego oraz Podkarpacka Federacja Sportu, a Wydział Wychowania Fizycznego Uniwersytetu Rzeszowskiego został jej oficjalnym partnerem. Członkiem Komitetu Organizacyjnego został wybrany m.in. dziekan Wydziału dr hab. prof. UR Wojciech Czarny. Koordynatorami byli: dr hab. prof. UR Sławomir Drozd oraz Katarzyna Wielgos wraz z grupą 26 studentów wolontariuszy.

Olimpiada rozpoczęła się 1 lutego, a zakończyła 5 marca 2013 r. Łącznie wzięło w niej udział 1450 zawodników: dzieci i młodzieży z całej Polski, trenerów oraz sędziów. Ceremonia otwarcia XIX Ogólnopolskiej Olimpiady Młodzieży w Sportach Zimowych odbyła się 9 lutego 2013 r. w Ustrzykach Dolnych. Na inauguracji imprezy obecni byli przedstawiciele Parlamentu, Ministerstwa Sportu i Turystyki, władz samorządowych, służb mundurowych, organizacji sportowych, zawodnicy i trenerzy, reprezentujący ekipy z terenu całej Polski. Z Wydziału Wychowania Fizycznego przedstawicielami byli: prodziekan dr Paweł Król oraz ks. dr Adam Podolski, który był kapelanem Olimpiady.

Studenci WWF wzięli udział w przygotowaniach zawodów poszczególnych dyscyplin. Na każdą konkurencję przydzielonych zostało dwóch wolontariuszy. Do ich zadań należała opieka nad grupami przyjezdnymi: zakwaterowa-

nie, udzielanie informacji oraz pomoc w przygotowaniu obiektu do zawodów i pomoc w pracach administracyjnych.

Przez kilkanaście dni z organizatorami olimpiady współdziałali: Anna Chmielowiec, Anita Furmańska, Kinga Jagieło, Robert Karnas, Maciej Kawiak, Ewelina Konopka, Piotr Matłosz, Mariola Matysik, Marta Mielezsko, Karolina Pieńczewska, Anna Pilch, Agnieszka Płachta, Barbara Rączka, Mateusz Ryznar, Sylwia Rzeźnik, Joanna Samolewicz, Katarzyna Swornóg, Marta Tabaczyńska, Magdalena Tokarczyk, Joanna Trela, Justyna Wasylowska, Katarzyna Wielgos, Wiola Wyka, Edyta Ziemiak, Małgorzata Zielińska i Jadwiga Żuczek.

Foto: ze zbiorów Wydziału Wychowania Fizycznego

W ramach kierunku wychowanie fizyczne oraz turystyka i rekreacja zorganizowano zimowe obozy programowe. Przy współpracy z „Gromadą” w Krynicy i „Gościńcem Ryterskim” w Rytrze studenci doskonalili zimowe formy aktywności ruchowej. Obowiązkowe zajęcia zaliczyło 142 studentów z II r. wf oraz 218 studentów turystyki i rekreacji.

W Krynicy Górskiej oraz Rytrze studenci rozwijali swoje sportowe umiejętności w sportach zimowych, takich jak narciarstwo alpejskie lub snowboard, skitouring oraz łyżwiarstwo. Zajęciom praktycznym towarzyszyły wykłady dotyczące bezpieczeństwa na stokach i lodowisku, historii narciarstwa, techniki oraz metodyki narciarstwa zjazdowego. Wszystkie zajęcia prowadzone były pod okiem instruktorów sportu – pracowników Wydziału Wychowania Fizycznego.

Każdy dzień obozu rozpoczynał się rozruchem porannym, potem były zajęcia na stoku narciarskim Slotwiny „Azoty” oraz na wymagającym stoku w Rytrze. W godzinach popołudniowych uczestnicy obozu brali udział w zajęciach skitouringowych, podczas

Zdjęcia: Sławomir Drozd

Klementyna Polak, Katarzyna Szeremeta

PRZYGODA STUDENTÓW WYDZIAŁU WYCHOWANIA FIZYCZNEGO

których, oprócz zmagania się z nieprzetartymi szlakami prowadzącymi przez krynickie pogórza i lasy studenci mogli podziwiać piękne widoki. Wieczorem były zajęcia na krytym lodowisku, tym samym, na którym odbywały się mistrzostwa świata w hokeju na lodzie, w kwietniu 2012 r.

W ramach zajęć z zimowej turystyki pieszej odbyły się też wycieczki, m.in. na Górę Parkową, do Pijalni Wód Mineralnych w Krynicy, na Jaworzynę Krynicką, jak również zabawy i gry ruchowe na śniegu i lodzie oraz oficjalne imprezy taneczne i pożegnalne ognisko z kielbasą i karkówką.

Każdy turnus kończył się zaliczeniem poszczególnych umiejętności narciarskich i łyżwiarskich oraz zawodami sportowymi w formie slalomu z wykorzystaniem profesjonalnego sprzętu pomiarowego. Wyłoniono najlepszych wśród studentów, których nagrodzono upominkami.

W imieniu kierownika Zakładu Pływania i Obozownictwa Wydziału Wychowania Fizycznego UR dra hab. prof. UR Sławomira Drozda serdecznie dziękujemy kierownikom poszczególnych turnusów oraz kadry akademickiej za profesjonalizm w prowadzeniu powierzonych im zadań podczas programowych obozów zimowych.

Wydział Wychowania Fizycznego był również organizatorem ćwiczeń terenowych z zimowych form aktywności ruchowej dla studentów II roku SUM na kierunku turystyka i rekreacja, grupa „Europejczyk”, które odbyły się w dniach 21-24 lutego w Krynicy Górskiej. W ramach praktyk studenci doskonalili umiejętności z narciarstwa, snowboardu, skitouringu oraz łyżwiarstwa. Do obowiązków studentów należała organizacja tych praktyk, m.in. przygotowanie animacji czasu wolnego, transportu na stoki, zakwaterowania oraz referatów dotyczących najciekawszych atrakcji turystycznych Krynicy i okolic.

Spis treści

Z obrad senatu.....	1
Kronika rektorska.....	2
O niektórych problemach związanych z uprawianiem nauki w Uniwersytecie Rzeszowskim.....	6
Profesura dla dra hab. prof. UR Zbigniewa Suraja.....	11
Dr hab. Igor Tralle odebrał od prezydenta RP profesorską nominację.....	14
Habilitacja w Katedrze Filologii Rosyjskiej.....	17
Habilitacja na Wydziale Ekonomii UR.....	18
Habilitacja na Wydziale Sztuki.....	20
Rysunek jako środek komunikacji.....	22
Dzieła sztuki - te prawdziwe, niepokorne - często wymykają się z szufladek.....	23
Habilitacja na Wydziale Socjologiczno-Historycznym.....	24
Doktoraty na Wydziale Wychowania Fizycznego.....	26
W XX rocznicę śmierci profesora dra Stefana Reczka.....	28
IN MEMORIAM.....	30
Krzysztof Lipiński (1957-2013).....	32
Wiersze Krzysztofa Lipińskiego.....	33
Pamiętajmy o tych, którzy byli przed nami.....	34
Jubileusz pięćdziesięciolecia polonistyki rzeszowskiej.....	38
Trzecie spotkanie filologiczne.....	41
Nasze dziewczyny potrafią powalczyć i pozostać wzorem atrakcyjności.....	42
Mercatus - tu łączymy wiedzę z praktyką.....	43
Książki bliżej czytelnika.....	44
Giovanni Botero (1544-1617) i jego Relativae Powszechne cd.....	46
Podpisanie umowy o współpracy z klinikami rehabilitacyjnymi MEDIAN w Bad Salzungen.....	48
Konferencja Naukowa „FILOZOFIA W LITERATURZE. LITERATURA W FILOZOFII”.....	49
XIV Międzynarodowa Sesja Naukowa „Musica Galliciana”.....	52
V Międzynarodowe Dni Rehabilitacji „POTRZEBY I STANDARDY WSPÓŁCZESNEJ REHABILITACJI”.....	54
Monachium i Neuffen 2013 – MIĘDZYNARODOWE SEMINARIUM SZTUK WALKI.....	56
Wystawa malarska „Człowieczeństwo” oraz „Nie dotykając stopą Ziemi”.....	58
Seminarium na temat upadków u osób starszych.....	59
Wartość konferencji naukowych.....	61
Finał konkursu NON SCHOLAE, SED VITAE DISCIMUS”.....	63
Gaude Mater Polonia – O ciesz się Matko Polsko w sławne potomstwo płodna!.....	64
Projekt Internetowa Promocja Nauki zakończony.....	65
Konkurs fotograficzny „Krajobraz otwarty”.....	66
Obóz zimowy dla studentów w słowackim centrum wypoczynku Plejsy.....	67
Wizyta pracowników Biura Karier UR na UNIVERSITAT DE VALÈNCIA w ramach programu Erasmus.....	68
Jakość kształcenia po hiszpańsku. Z Erasmusem w słonecznej Walencji.....	70
Pospieszalski na Uniwersytecie Rzeszowskim.....	72
Białka Tatrzańska gościła pracowników i studentów UR.....	73
Studenci i psie zaprzęgi w Basznie Dolnej.....	74
Rusza projekt LAUR – Losy Absolwentów Uczelni RP.....	74
Otwarcie ekspozycji dziko występujących roślin.....	75
Futsaliści Uniwersytetu Rzeszowskiego srebrnymi medalistami Akademickich Mistrzostw Polski 2013 r.....	76
Biegali po uniwersyteckiej ścianie.....	77
Studenci Wydziału WF byli wolontariuszami podczas zimowej olimpiady młodzieży.....	78
Przygoda studentów Wydziału Wychowania Fizycznego.....	79
Laury rozdane.....	80

8 lutego br. już po raz kolejny zostały wręczone Laury Studenckie. Uroczysta Gala, zorganizowana przez Samorząd Studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego, odbyła się tym razem w Hotelu „Rzeszów”. Przygotowaniem i przeprowadzeniem honorowej części nominacji zajęła się Kapituła Gali w składzie: Dawid Paśko, Agnieszka Bielecka, Paulina Zwierzyńska, Paulina Jarosz, Katarzyna Wojcieszek i Kamil Trojnar. Honorowym członkiem Kapituły był prorektor Uniwersytetu Rzeszowskiego ds. studenckich i kształcenia – dr hab. prof. UR Wojciech Walat.

Izabela Koryto

Laury rozdane...

Idea przyznawania Lauru Studenckiego zrodziła się jeszcze w 2008 roku, z potrzeby docenienia pracowitych i wartościowych osób, które w różny sposób są związane ze środowiskiem akademickim. Społeczność studencka również i w tym roku postanowiła wyróżnić firmy i instytucje wspierające inicjatywy podejmowane przez uczelniany samorząd studentów. Nagrody przyznano także pracownikom naukowym Uniwersytetu Rzeszowskiego zasługującym na szczególne uznanie studentów, którzy zostali wskazani w ankietach przeprowadzonych przez samorządy poszczególnych wydziałów.

Statuetkę *Przyjaciela Studentów* otrzymali: **dr Anna Pasternakiewicz** (Wydział Biologiczno-Rolniczy), **dr Piotr Cyrek** (Wydział Ekonomii), **dr hab. prof. UR Zenon Ożóg**

Foto: organizatorzy Gali

(Wydział Filologiczny), **dr Waldemar Lib** (Wydział Matematyczno-Przyrodniczy), **dr Julian Skrzypiec** (Wydział Medyczny), **dr Teresa Piątek** (Wydział Pedagogiczno-Artystyczny), **dr Paweł Majka** (Wydział Prawa i Administracji), **dr Agata Kotowska** (Wydział Socjologiczno-Historyczny), **dr Magdalena Uchman** (Wydział Sztuki), **dr Paweł Król** (Wydział Wychowania Fizycznego), **mgr Leszek Potocki** (Pozawydziałowy Zamiejscowy Instytut Biotechnologii Stosowanej i Nauk Podstawowych) oraz ks. **dr hab. Krzysztof Bochenek** (Pozawydziałowy Instytut Filozofii).

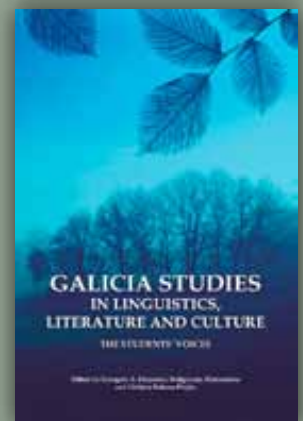
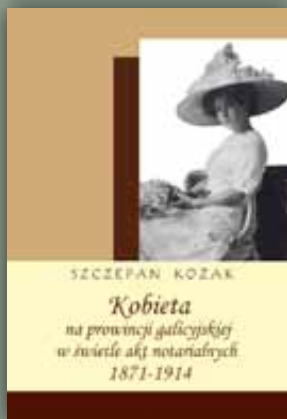
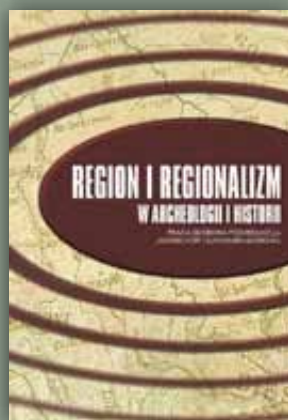
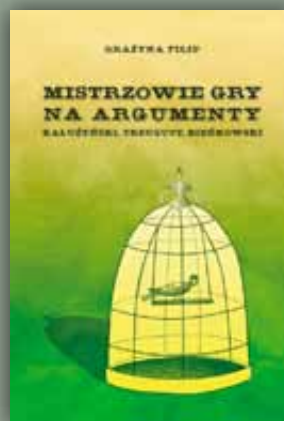
W tym dniu uroczyste wyróżnieni zostali, aż w ośmiu kategoriach, przedstawiciele reprezentujący świat nauki oraz przedsiębiorczości w obszarze działań na rzecz rozwoju życia akademickiego. *Firmą Przyjazną Studentom* został **Powszechny Zakład Ubezpieczeń S.A.**, natomiast *Instytucją wspierającą Studentów* - **Podkarpacki Bank Żywności**. W kategorii *Media 2013* wyróżnienie otrzymało **Polskie Radio Rzeszów**, a tytuł *Promotora Kultury Studenckiej* przyznano **Studiu Fotografii Zebra**. Specjalną nagrodą, będącą wyrazem uznania i wdzięczności za zaangażowanie

w trud wkładany w rozwój środowiska akademickiego, został uhonorowany prorektor Uniwersytetu Rzeszowskiego ds. studenckich i kształcenia – **dr hab. prof. UR Wojciech Walat**. Społeczność studencka Uniwersytetu Rzeszowskiego wyróżniła również **Teresę Kubas-Hul**, przewodniczącą Sejmiku Województwa Podkarpackiego, której przyznano statuetkę w kategorii *Osobowość Roku*. *Odkryciem Roku* zostały natomiast dwie studentki Uniwersytetu Rzeszowskiego, a mianowicie **Monika Gorzynik** z Wydziału Biologiczno-Rolniczego – laureatka równie prestiżowej nagrody Lauru Rektora przyznawanej dla najlepszej studentki UR oraz **Ewa Bulanda** – reprezentująca godnie społeczność uniwersytecką w sporcie – mistrzyni Polski w kickboxingu. Kapituła Gali doceniła też **Klub Studencki pod Palmą**, który został wyróżniony jako *Miejsce Przyjazne Studentom*.

Uroczystą Galę wręczenia statuetek uświetniły występy zespołu tańca nowoczesnego *Tańcząca Ósemka*.

Nowości WYDAWNICZE

Wydawnictwo UNIWERSYTETU RZESZOWSKIEGO

e-mail: wydaw@univ.rzeszow.pl
<http://wydawnictwo.univ.rzeszow.pl>